

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154

Martie 2019 (Anul XI) Nr. 121 (3/2019)

BOEM@

Martie 2019 (Anul XI) Nr. 3 (121) - 44 pagini

ISSN 2066-0154

Apare sub egida Uniunii Scriitorilor din România - Filiala Iași
editată cu sprijinul A.S.P.R.A.

Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice

Editor: S.C. InfoRapArt Galați - Editura InfoRapArt

3 / 2019

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău
Redactor-șef online: Mihail Gălățanu
Redactor șef: Cristian Biru

Redactori: Constantin Oancă, Paul Sân-Petru,
Tănase Dănăilă, Denisa Lepădatu, A.G. Secară,
Victor Marola, Cristina Roșu

Grafică: Elena-Liliana Fluture
Tehnoredactare: Daniela Cașu

Colaboratori: Maria Timuc (București), Tănase
Carașca (Tulcea), Luca Cipolla (Italia), Lidia
Grosu (Chișinău), Dumitru Anghel (Brăila),
Melania Cuc (Bistrița), George Filip (Canada),
Petru Jipa (Germania)

Revista literară BOEMA o puteți citi și pe site-ul
www.boema.inforapart.ro
actualizat permanent de: InfoRapArt
Email: boema@inforapart.ro,
petrerau@yahoo.com
Telefon: 0726 337376, 0740 596225
ADRESA REDACȚIEI: Str.Regimentul 11 Siret, Nr. 17,
Bloc C20, Ap. 42, parter, Galați, 800331

Abonamente: boema@inforapart.ro, tel: 0726 337376

În numele libertății absolute de exprimare, autorii răs-
pund în mod direct de conținutul materialelor publicate.
o Materialele trimise la redacție trebuie să fie în format e-
lectronic (Word, RTF etc.) și să conțină diacritice.
o Din respect pentru cititorii noștri, revista nu publică de-
cât în mod excepțional articole apărute anterior în alte
publicații (inclusiv pe internet).

Literatură și Artă

DIN CUPRINS

Poezie: Nicolae Tzone (p.3), Mónica Tóth (p.7), Ignatie Grecu (p.9), Maria Filipoiu (p.15), Camelia Ardelean (p.18), Gabriel Constantin (p.31), Marian Hotca (p.34), Mihai Mercicaru (p.40), Lazăr Magu (p.41), Lucian Ioniță (p.42)

Proză: Tania Nicolescu: Fragment din romanul *Orbeții* (p.5), Florin Logreșteanu: A doua moarte a bradului (p.29), Maria Tirenescu: Ciupi (p.32)

Cronică de carte: Ioan Romeo Roșianu: Despre forța cuvântului în imagine și despre poeme închinare (p.11) / Mag D. Katherine și ispitirea prin cuvânt (p.12), Ionel Necula: Ignatie Grecu (p.13) / Virgil Panait (p.14), Constantin Stancu: Constantin Marafet sub arcadele frigului (p.16)

Note de lectură: Ioan Gheorghită: Un altfel de cuvânt la lansarea romanului *Revanșa* de Tănase Carașca (p.8), Lucia Pătrașcu: De la cronica muzicală la critica literară, de Dumitru Anghel (p.19), Oana Agache: Legenda emirului Nogai, de Elena Netcu (p.21), Mihai Vintilă: Geometria relațiilor (p.23), Nicolae Rotaru: Un joc al ielelor (p.26), Maria Filipoiu: Pulsul istoriei în conștiința scriitorului (p.35)

Eseu: Ionel Necula: La Paris în căutarea semnelor românești (p.27)

Interviu: Victor Marola: De vorbă cu Carmen Dărăbuș (p.24)

Comentarii: Camelia Ardelean: Mirela Ianuș Dinga - Arpegii sau muzica sufletului (p.38)

Dedicăție: Tase Dănăilă: Femeia!... un fruct binecuvântat (p.10),
Redacția: Cuvinte celebre despre mamă (p.17)

Anunț: Redacția: Antologie colectivă de creație literară A.S.P.R.A. (p.30)

Cărți: Redacția: Cărți sosite la redacție (p.43)

Grafică:

Coperta I: Jim Moris – *Din nou împreună*

Coperta IV: Vladimir Kush - *Peisaj*

Interior: Desene de Elena-Liliana Fluture & Spring collection

www.boema.inforapart.ro

Nicolae Tzone

[TĂCEREA ÎNCEPE DE JOS DE TOT...]

tăcerea începe de jos de tot
din pământ
trece pe urmă prin cochilia melcului
care iată merge pe geam
la ora unu și șaisprezece minute
din noapte

geamul este pe casa
în care a locuit
sebastian
în bucurești
și melcul cel viu
vrea să intre
prin lemnul jaluzelelor
înăuntru

știe că va putea să-mi ceară
un ceai
poate și un măr roșu
neînceput
pe care să-l miroasă
cu vârfurile cornițelor lui
iscodidoare

îl ajut fără
să mă roage să îl ajut
deschid fereastra
și-l aduc înăuntru
îi fac un ceai
îi aduc mărul roșu
înainte să mi-l ceară
îi spun că este
binevenit
îmi zice
bine te-am găsit

chiar dumnezeu
m-a adus
el cu degetele lui m-a pus
pe sticla rece a geamului
te du și vorbește
cu el
și ai grijă de el
mă duc doamne
mă duc
i-am răspuns
și iată că am venit
mi-a fost teamă
câteva clipe
că nu mă vezi

că voi muri
în frigul
de-afară
te-am zărit melcule
te-am zărit
mai bine zis
mai întâi te-am simțit
îmi bubuiau urechile
de tăcere
și tăcerea mi se rostogolea
din timpan
ca de pe un mosor
ața
și de pe geam
apoi cobora
în pământ
foarte adânc
până aproape
de miezul
lui
melcule
când vine
dinspre cartagina
tăcere mare
și grea
e ca și când ar fi
putrezită
limba lui
dumnezeu
și de asemenea
ar fi putrezite
și urechile sale
și dreapta
și stânga
iată-mă
citiitor
înverșunat
de tăcere
codobelcule
ba aș putea spune
că sunt
un genial
citiitor
de tăcere
tăcerea vine
prin aer
trece prin sticla
de geam
trece prin lemnul
de ușă
trece prin peretele
de ciment
e pâinea mea
de azi
frământată
de degetele
lungi și
frumoase
ale stăpânei
cartaginei
e roua mea
strânsă

pe buzele
și pe limba
cu miere
de salcâmi
pe ea
și deasupra
și dedesubt
ale reginei
cartaginei
e moartea mea
ce mă duce
în spate
între cei patru
pereți
ai camerei mele
dându-mă
fără răgaz
cu țeasta
de ei
melcule
codobelcule
am urechi de tăcere
și am gingii de tăcere
și mai cu seamă
am ochi de tăcere
am ajuns
să aud
cum tac
nisipurile
pe marte
aud cum
se izbește
meteorit
după meteorit
de lună
aud melcule
inima ta mică
atât de mică
încât dumnezeu
este singurul
care o vede
cum bate
în clipa aceasta
bate și bate
și bate
alături
de inima mea
auzi
codobelcule
doar inima ta
mai bate
azi
lângă inima mea
ce bogat eram
până mai ieri
alaltăieri
ce mândru
eram
monarh
al cartaginei

(continuare în pag. 4)

și monarh
al inimii
stăpânei
catarginei
acum nu
mai sunt
monarh
peste cartagina
și nici sărbătoarea
a inimii
stăpânei
cartaginei
sunt doar
foarte bolnav
de tăcerea
ce mi
s-a dat
în dar
pe termen
nelimitat
de către stăpâna
cartaginei
acolo în
atât de îndepărtata
cartagină
am șezut
și am râs
de bucurie
și am băut
vin
din pumnii
jumătății
mele
nici nu mai îmi amintesc
de ce s-a supărat
pe mine
jumătatea
vieții
mele
s-a supărat
și m-a alungat
și de atunci
în tăcere
s-a scufundat
codobelcule
melcule
și tace
și tace
și tace
și din nou tace
și tace din nou
și din nou tace
sunt un fost
monarh
melcule
dragule
îngropat
până este cap
în tăcerea

reginei
eginei
ginei
inei
nei
ei
i
cartaginei
artaginei
rtaginei
taginei
aginei
ginei
inei
nei
e
i
tăcere țese
peste tăcere
stăpâna
și cerul cer
nu mai e
ci e
tăcere
și vântul
vânt
nu mai e
ci e
tăcere
și corabia
cu care altă
dată zburam
pe mediterana
corabie
nu mai e
ci e
tăcere
și caii albi
și roșii
pe care-i
încălecam
au devenit
tăceri
în
alergare
melcul meu
e blând și duos
îi fac iarăși
un ceai
înainte să-mi ceară
el o cană
de ceai
îi aduc încă
un măr roșu
să-l miroasă
cu vârful cornițelor
lui iscoditoare
îl ajut fără să mă roage
să îl ajut
să-și așeze
pe spate
cochilia

cât mai comod
tăcerea
respiră tăcere
tăcerea
naște
tăcere
tăcerea
îmi atârnă
de lobii
urechiilor
țurțuri
de tăcere
și e atât
de copleșitoare
liniștea
din clipa aceasta
încât se aude
perfect
foșnetul luminii
de pe trupul
lui iisus
când se rostogolește
în iarba
de sub măslinii
din grădina
getsemani
ori când se-ntoarce
de pe o parte
pe alta
în somn
iisus are
treizeci și trei
de ani
și încă doarme
ca oamenii
pe mai departe
dinspre cartagina
și dinspre
grădinile
în floare
ale stăpânei
catarginei
niciun semn
încă niciun semn
iau de gât
melcul codobelc
și mă asez
cu capul pe pernă
voi reuși
oare
melcule
codobelcule
să mai adorm
vreodată
de când am plecat
din cartagina
nu am mai
dormit
niciodată

Tania NICOLESCU

Fragment din romanul "Orbeții" în curs de apariție la editura InfoRapArt

- Nu vrei să-mi faci și mie o poză? - auzi în apropierea sa o voce ușor răgușită și întorcându-se îl zări pe Grigore, fostul profesor de sport, pensionat și el de vreo cinci ani. Nici nu-i auzise pașii când se apropiase. Nu-și mai amintea de când nu-l mai văzuse dar, ținând cont de deseale sale postări pe facebook ce abundau în selfiuri, mesaje de iubire adresate întregii planete și tot felul de glumițe sexiste, putea afirma fără teama de a greși că acest fapt nu constituia nicio pierdere.

- Dacă vrei... acceptă fără entuziasm Vasile.

- Și-apoi să mi-o trimiți te rog pe e-mail ca s-o postez pe facebook, parcă îi ghici gândul nerostit, Grigore zâmbind încântat cu gura până la urechi.

- Vreau să vadă lumea ce băiat frumos am rămas, adăugase el, izbușind de-a binelea în răs. Și așteptând să fie fotografiat, luase o postură impozantă cu pieptul bine scos în față, iar expresia îi deveni seducătoare. Dar, după ce Vasile îi făcuse vreo zece poze promițându-i că i le va trimite neîntârziat pe email, Grigore tot nu se dădu dus și cercetându-l atent cu ochisorii lui sfredelitori, fără a-și dezlipi nicio clipă zâmbetul de pe față, începu să-l iscodească insistent:

- Ce mai faci, îți omori timpul?

Observând expresia nedumerită a lui Vasile adăugă:

- Mă întrebam și eu la ce-ți folosește să faci fotografii.

Glasul lui Vasile se repezise înghețat, poticnindu-se abrupt în încercarea de a-și stăpâni valul de iritare care-l inundase.

- ...Ție la ce-ți folosește să ți le pui pe facebook?

- Asta-i altă mâncare de pește, nu poți să compari... una cu alta... și-apoi reclama, după cum știi, este sufletul comerțului - răsă zgomotos Grigore.

- Comerț?! Cu ce? Adică, vrei să spui - și-l privi cercetător de sus în jos - că mai ai ce vinde? Cui?! Tu chiar crezi ce spui? - nu se putu abține Vasile să nu-l ironizeze răutăcios. Dar Grigore nu-i băgă în seamă replica și ca și cum n-ar fi observat deloc tonul ironic, păru a se împăuna cu ceva doar de el știut:

- Nu se știe, nu se știe... apele liniștite sunt așa de adânci... Dar, să lăsăm asta, ca să nu uit să-ți spun și ție. Uite, diseară n-ai vrea să vii și tu la o lansare de carte? De fapt, două. Panait, știi, acela care era la clasa de mate-fizică, vine tocmai din Bacău unde locuiește acum, ca să-și lanseze la noi - doar este orașul în care s-a născut și a crescut - o carte de poezie și una de povestiri pentru copii. Uite-așa, o să ne revedem și noi, mai stăm la un pahar de vorbă ca băieții, ne mai amintim de anii tinereții...

- Chiar așa, și-a amintit deodată și de noi? Că n-am

observat să dea vreun semn de viață până acum. Deși, cine știe, până la urmă o fi biruit în sufletul său dragostea pentru urbea natală, cum spui. Frumos, ce să spun... Dar nu, nu cred că pot veni... sunt din păcate cam ocupat în seara asta, dădu imediat să se eschiveze Vasile.

- Sigur, tu ești mereu ocupat. Doar ți-am mai trimis emailuri și te-am mai invitat la câte o seară culturală, sperând că ne putem întâlni, însă am impresia că nu le-ai citit, pentru că nici măcar n-ai răspuns, îl privi Grigore cu reproș.

- Îmi pare rău, dar eu intru foarte rar pe e-mail și-atunci, deseori se întâmplă să fie prea târziu pentru un răspuns - pară Vasile, străduindu-se să-și mențină un ton cât mai neutru.

- Vezi? Și te mai miri de Panait! Totuși, nu înțeleg, de ce nu vrei niciodată să vii la serile poetice, la lansările de carte, care din fericire au devenit destul de dese în ultimii ani, după cum ai observat? Chiar nu găsești niciodată puțin timp și pentru activitățile culturale?

- Culturale? Adică... vorbele i se înecară într-un acces de tuse și fu nevoit să facă o pauză și să inspire adânc înainte de a continua, mânat de iritarea care-l năpădise.

- Lămurește-mă, tu chiar vorbești serios când te referi la aceste... lansări de carte?

Și Vasile își stăpâni cu greu rictusul disprețuitor care punea stăpânire pe buzele sale. Pentru o clipă avu din nou senzația că nu are destul aer. Grigore, cel care terminase cu greu liceul pentru că nu se dădea deloc în vânt cu învățatul și care, culmea, se angajase doar prin bunăvoința secretarului UTC la Casa de Cultură pe un post obscur de referent, până când reușise abia după vreo trei încercări - că doar și eroii din basme au dreptul la trei încercări - să urmeze Institutul de educație fizică și sport, devenind peste ani profesor de "tumbe" - cum râdeau pe ascuns foștii săi colegi - la un Liceu industrial, îi vorbea despre... cultură! Până la urmă reuși să icnească:

- Culturale, zici? - repetă el privind în jur cu un aer derutat ca și cum ar fi căutat ceva. Ai putea măcar să-mi spui ce înțelegi tu de fapt prin cultură? Și-apoi, ia spune-mi... cine pe cine, culturalizează? Începu să râdă observând perplexitatea de pe fața roșie - probabil de frig - a lui Grigore și continuă, simțind dintr-o dată un fior de plăcere care-i îngusta pleoapele, lăsând privirea să i se strecoare printre ele ca o lamă ascuțită de pumnal:

- Dacă nu vin este pentru că prefer să citesc, spre deosebire de mulți dintre cei care se înghe-suie să facă act de prezență pe la aceste așa-zisele seri culturale, organizate de te miri cine, doar pentru a mima interesul lor pentru cultură. Ce să fac, ce să văd acolo? Prefer mai bine să citesc. Și aleg să citesc cărți din care să mai pot învăța câte ceva, pentru că, din câte știu, încă nu este nimeni care să se poată lăuda că moare învățat. Sunt încă atât de multe cărțile pe care abia aștept să le citesc!... Sunt cărți care-ți pot umple sufletul de frumusețe și mintea de informații... Și-apoi, ce aș

(continuare în pag. 6)

putea găsi în maculatura "lansată" cu atâta pompă de zecile de ratați plini de ifose, care-și închipuie că spunându-și "scriitori" - doar pentru că au umplut pagini întregi cu truisme atât de plictisitoare că pe lângă ele, povestirea unei țate Veta spusă pe înserate la gard, devine o adevărată capodoperă - ar putea să pară mai interesanți. Cred că verbul a scrie exprimat în limba rusă - cred că ți-o mai amintești, că doar și tu ai făcut dacă nu mă înșel ceva rusă în școală - descrie foarte exact ce fac ei. Și zâmbind, începu să conjuge repede: Я пишу, ты пишешь, он пишет, мы пишем, вы пишете они пишут¹... Mie mi se pare că sună foarte bine și este cea mai potrivită expresie pentru ceea ce fac acești...

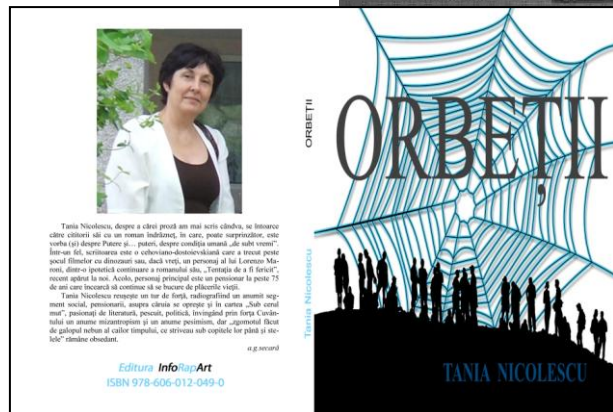
Începu să râdă.

- Așadar, spui că Panait va lansa un volum de poezie? Și te pomenești că o fi vorba de o poezie de iubire?! La confirmarea, de data aceasta tăcută a lui Grigore, Vasile izbucni cu și mai mult năduf:

- Doamne, de unde găsește lumea asta să pună pe tapet atâta iubire, în timp ce-și ascund la spate individualismul și ghearele posesive? Îmi pare că bieții păienjeni ce-și țes cu atâta trudă pânzele măiestre, sunt novici pe lângă acești veritabili cameleoni întrupați în moșulicii sau băbățiile ce behaie cu foc despre inima lor sufocată de-atâta iubire... erotică firește, că doar n-o fi iubirea de patrie, iubirea filială, părintească sau de glia strămoșească... Și când te gândești că se găesc încă destui nerozi care să-i creadă... suflete sensibile, când de fapt, sub gardul vopsit al facilelor rime care, așa cum spunea poetul, "*din coadă dau să sune*"¹, nu se ascunde decât aviditatea lor de-a dreptul vampirică de a se hrăni cu admirație, de a-și satisface narcisismul. Tu chiar n-ai observat cât de misogini sunt de fapt cei care mângălesc cu declarații de iubire zecile de pagini cuprinse între copertele împodobite cu inimioare, gingași porumbei, fluturași sau floricele?

- Totuși... băigui Grigore, se spune că iubirea nu are vârstă...

- Așa, dar generozitatea are? Adică, se poate accepta că în general vârstnicii, care din păcate ajung cu timpul să fie mai puțin generoși cu ceilalți, mai puțin deschiși și încep să tragă spuza pe turta lor - atâta câtă mai este - devin rigizi, închiși în propria lor carapace, limitați de o inflexibilitate a gândirii, dar dintr-odată, când e vorba de iubire se acceptă tacit, că ea nu are vârstă? N-o avea vârstă dacă e vorba de o altfel de iubire, nu de cea erotică, dar altfel... Iubirea pentru mulți din acești nenumărați Don Juani ajunși la senectute este de fapt masca sub care ascunde nevoia de nemurire - ce minunat e să vampirizezi naivul sângele tânăr... Ce iubire, ce pasiune mai pot oferi acești arbuști rămași de multă vreme fără de sevă? De multe ori mă apucă mila când văd cum gâturile lor atât de uscate acum, încă se întind hulpave să mai apuce să soarbă măcar un strop din apa vie a tinereții demult pierdute... Și pe cine păcălesc pleșuvii... poeți? Din nostalgie pentru vremurile demult apuse, ei aplică metoda patefonului stricat și sunt convinși că aparentul succes al așa-ziselor creații izvorâte din debordanta lor... dragoste, se datorează faptului că dorința lor de a-i impresiona pe alții se întâlnește cu dorința unor decepționați de a se iluziona visând cu ochii deschiși sau, câteodată, de-a se "împărtăși" din "aura"... venerabilului. Cât despre majoritatea povestirilor pentru copii... Zău așa, dacă n-ar fi de

plâns, ar fi de răs.

Grigore se foi de pe un picior pe altul vădit stânjenit, însă Vasile, ca și cum n-ar fi observat nimic, continuă ațâțat.

- Chiar nu le-ai văzut calitatea - ca și ilustrațiile de altfel - atât de îndoielnică? Cine nu este în stare să scrie nimic interesant se gândește imediat că ceea ce spune, devine instantaneu ceva de interes pentru copii, pentru că mintea lor ar fi și așa o tabula rasa pe care poți mângăli orice ineptie... texte nedemne chiar și pentru compunerile de clasa a treia... Știi, de multe ori mi se întâmplă să mai întreb vreun adult ce carte a mai citit și ce răspuns - aproape invariabil - crezi că-mi dădea? Desigur, acela că... n-are timp de citit! Ca să vezi ce program de ministru sau de iobag avea stimabilul, că de dimineață și până seara nu-și găsea nici măcar o oră pentru a citi! Dar în schimb, vezi bine, avea timp berechet pentru scris! Ce să ne mai mirăm! Câți ca el, ca ei! Și dă-i și scrie și scrie, crezând asemenea împăratului gol, că praful pe care-l aruncă în ochii altora, va ascunde cumva absența lecturilor și vidul din creierele lor. Și culmea, așa cum nu mă îndoiesc că ai observat și tu, tone și tone de maculatură ne asaltează de pretutindeni, pentru că aproape săptămânal oamenii sunt invitați să participe la o nouă lansare de carte. Doar un naiv ar fi putut să creadă că vidul unei minți nu este capabil să producă. Știi - râse el dintr-o dată înveselit - am citit pe un site, că energia vidului are un randament formidabil de, ține-te bine, 5000%... Măcar de-ar fi fost să-și lanseze în spațiu ineptiile ca să ne scutească de poluarea asta, care ucide tot ce mai este viu în mintea cuiva și face ca vidul să pună stăpânire și pe ea. Uite-așa, tot mai multe minți sunt acaparate de vid, iar efectele acestui imens vid ce se extinde sunt tot mai vizibile... Iar eu nu-mi doresc deloc - doar pentru ca alții să mă accepte - să behăi la unison cu turma. Să nu crezi cumva - știu că mulți ar spune asta - că mă consider vreun geniu în comparație cu ceilalți, însă, spre deosebire de mulți alții, prefer să nu înghit pe nemestecate tot ceea ce mi se servește ca adevăr sau ca frumusețe.

Cu un zâmbet înghețat, Grigore se grăbi să-i stăvilească elanul verbal.

- Nu crezi că ești prea dur cu oamenii? Ai putea totuși să recunoști că față de alții care nu fac nimic, care zac toată ziua ca niște dinozauri îmbuibăți pe băncile din parc palavragind, cei

(urmare din pag. 6)

despre care vorbim acum se străduiesc să facă totuși ceva, să miște puțin încremenirea asta de târgușor uitat de timp, care pe mine mă plictisește de moarte.

- Zici că în comparație cu cei din al nostru... "Jurasiq Park", fac ceva?! Bine ai zis... ceva!

Vasile izbucni în râs ca după o glumă, apoi oftă din rărunchi și încercând să-și mai îndulcească tonul continuă:

- Poate că fac, nu zic nu, doar că din câte înțeleg eu, ceea ce fac ei are la bază ideea cuprinsă de acel "las' că merge și așa", nu? Și-apoi, cum știi, multora le plac manelele, că doar s-au născut și-au crescut cu ele și n-au avut nici măcar curiozitatea de a vedea dacă există pe lume și altceva în afară de ele... Nu, mulțumesc pentru invitație, dar crede-mă, prefer să privesc frumusețea din jur... să "mă uit la cer, la pământ..."¹ decât să mă sufoc participând la astfel de evenimente printre tot felul de... culturnici. Că cei de azi nu sunt cu nimic mai prejos decât cei de ieri și urmează neabătut linia trasată... de cine trebuie.

Grigore își îndreptă fularul la gât și păru dintr-o dată a se grăbi.

- Atunci, spor la fotografiat... Poate ne mai auzim cândva - adăugă el precipitat și, salutându-l scurt, se întoarse pornind cu mersul său rigidizat către centru, fără a ști că pentru prima dată amândoi gândeau la fel; că-s tare mulți oamenii ce-și iroiesc cu fleacuri puținul timp din viață, rămas.

Nici nu băgase de seamă când se înnorase și lumina cenușie și rece dădea un aspect dezolant peisajului. Începuse să bureze. Își strecură aparatul de fotografiat în husă și se îndreptă către cafeneaua din apropiere. Înăuntru, lume puțină, câțiva copii care, cu ochii lipiți de vitrine, șovăiau în a-și alege prăjitura preferată. Așezat la rând, îi așteptă fără grabă să trăiască palpitanta și bogata în promisiuni clipă de dinaintea deciziei, când se puteau simți ca niște nababi, pentru că le aparțineau toate posibilitățile. Zâmbi, amintindu-și de momentele asemănătoare din copilărie, când toată magia părea că se concentrează în acel moment de dinaintea alegerii, dilatându-l, după care urma gustul dulce savurat de papile, însă mereu însoțit de subtila amărăciune a conștiinței finitudinii alegerii. Ceru apoi o cafea vieneză și cu ea în mână își găsi locul la o măsuță liberă de lângă geamul localului, care dădea spre stradă. Și-acolo, cu ochii ațintiți spre fluxul rar al oamenilor care treceau la acea oră, rămase adâncit în gândurile sale. Prin perdeaua subțire, imaginea neclară și ușor tremurată a siluetelor trecătorilor îi dădea impresia că prin fața ochilor i se derulează scenetele mute ale unui teatru al umbrelor. Și-n vacarmul ce plutea deasupra tăcutelor scene, ascuns sub veșmântul luminii cameleonice, pășea timpul. Puțini erau cei ce se opreau pentru o clipă din drum, percepându-i cu neliniște nevăzuta prezență.

Mónika TÓTH

sub pielea pământului
cresc în fiecare zi:
o picătură de minune
un strop de rouă
o silabă cocoșată
un cuvânt auriu
o literă bronzată
un zâmbet cu parfum de primăvară
sub pielea mea
crește o poezie cu aripi tăiate

am adunat

am adunat ani de zile
am adunat
litere mici și mari
slabe și grase,
vesele și triste
înalte și scunde
să-mi fac și eu o vilă
cu multe etaje
frumos decorate,
ca a ta la munte
mie mi-a ieșit
un castel pe hârtie

poezia

când poezia te ascunde
te face să zâmbești
să râzi
când te alintă
te ridică la curcubeu
când te mângâie
te învăluie
când te dezvăluie
ești tu

Ce este primăvara?

primăvară este o zână frumoasă
o bobită de lumină
o mângâiere caldă
este bucuria universului
este parfum divin de flori de trandafir
este anotimpul renașterii
este un surâs al infinitului

Autoportret

sunt o păcătoasă
dintotdeauna până-ntotdeauna
noaptea visez că sunt înger
mereu înger.

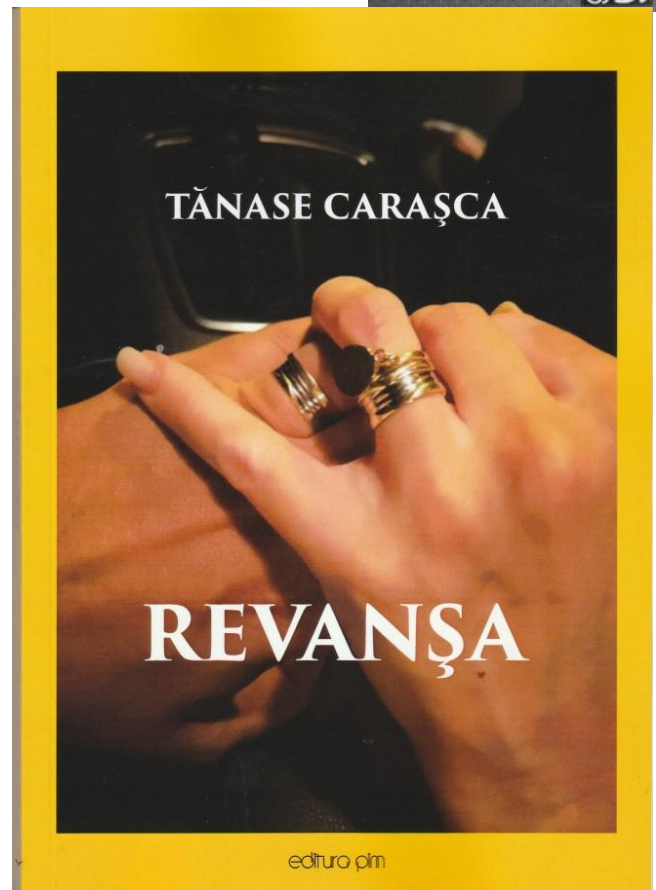

Ioan GHEORGHIU

UN ALT FEL DE CUVÂNT LA LANSAREA ROMANULUI REVANȘA DE TÂNASE CARAȘCA

Am citit cartea *Revanșa* scrisă de Tănase Carașca amintindu-mi emoțiile adolescenței, ritmul vivace al vieții... Observăm forța epică, forța creatoare cunoscându-i în amănunt activitatea publicistică, cea poetică și, nu în ultimul rând, cea de prozator. Tănase Carașca, în calitate de autor ține, de cele mai multe ori, cont de dorințele cititorilor lui, iar cea mai mare dorință a acestora a fost ca iubirea dintre Ica și Cătălin, personajele din romanul *Revanșa* să nu se sfârșească niciodată, de aici marea tragedie. Ne așteptam la un final fericit, dar din păcate nu a fost așa. Întâlnim aici elemente de umor, o exprimare realistă, situații spumoase dar și o sensibilitate a personajelor ce cucerește cititorul. Cartea captivează prin stil, te-mă dar și prin naturalețea scrisului în egală măsură. Se simte plăcerea scrisului, a împărtășirii povestirii dăruind, cu fiecare nuanță a frazelor, noi dezvăliri psihologice a vieții noastre, a tuturor, așa cum este ea în toate aspectele sale, și pe care ochiul de scriitor știe să o cuprindă în resorturile cele mai intime și mai puternice. Cea mai mare calitate a unui scriitor este să te facă să nu poți lăsa o carte din mână, iar cu *Revanșa* exact acest lucru se întâmplă. Tănase Carașca ne conduce cu un stil inconfundabil în lumea lui Cătălin și a Icai, unde vom râde, vom aștepta răbdători următoarea scenă, vom pica pe gânduri, vom reflecta la propria poveste de dragoste. Modul de scriitură este destul de dificil, fiindcă abordează într-o manieră lejeră un subiect aparent adolescentin, ce dă în același timp impresia de seriozitate și profunzime. Este o literatură care se citește cu plăcere dar și cu anxietate pentru că ne regăsim total în ea, pentru că plângem și râdem în ea, pentru că ne privim ca într-o oglindă. Personajele sunt reale iar acțiunea curge de la sine până într-un punct, când autorul sau întâmplările însele iau o altă întorsătură, de data aceasta tragică. Încă de la început, autorul ne prezintă cele două personaje, Ica și Cătălin, personajele principale de altfel, care prin anumite conjuncturi se întâlnesc intrând într-o relație de iubire. Cadrul întâlnirii îl reprezintă școala, liceul, unde descoperim și pe această cale sistemul de învățământ de atunci, din anii '75-'80, cu profesorii de atunci îndrăgostiți de ceea ce făceau, de elevii ce urmau învățăturile părintești, dar și cele din cadrul școlii.

Dragostea lor este presărată cu anumite neconcordanțe, specifice tinereții, însă pe parcurs protagoniștii hotărăsc împreună cu părinții lor să se căsătorească, nu înainte de a susține fiecare examenul maturității, adică bacalaureatul. Ceea ce părea un lucru normal și dorit de toată lumea ia un aspect neobișnuit prin

aparitia celor două personaje nefaste, Petrică și Edith, ce pun la cale, prin diferite capcane, distrugerea morală, dar și fizică a protagoniștilor noștri. Autorul nu va ține cont de dorințele cititorilor, de a găsi un final fericit, ci va urma calea tragică a evenimentelor. Pentru a fi și mai convingător, scriitorul Tănase Carașca scrie și un epilog în care va dezvălui anumite momente de după ceea ce s-a întâmplat în romanul *Revanșa*. Cred cu toată convingerea în talentul de prozator al lui Tănase Carașca dorindu-i mult succes în continuare.

Ignatie GRECU

Un cântec nou
(manifest poetic)

Lângă oceanul nopții adânci și furtunoase
Pământul ca o luntre se leagănă în radă.
Corăbii mari de nouri trag luna peste case.
Răsar în urmă stele străfulgerând din coadă.

Un cântec nou aș vrea, oho, aș vrea să mă
absoarbă,

Un cântec nou, imens! Voi rătăci în zare
Trăgând în loc de strune toții arborii de barbă
Ce-mi vor ieși în cale cu chiot de frunzare.
(1980)

Cer nalt și pur
(pe-o mai veche amintire)

Cer nalt și pur, adânc s-a oglindit
Odinioară-n suflet, în lacuri și-n fântâni.
Cuvinte vechi și tari ca vinul am sorbit,
Ciocnite seara-n taină de bătrâni.

Suiam din hornuri drept până la stele
Albastre frângii răsucite-n zbor.
Pe lângă vatră stam și ascultam povești
Cu Alexandru Macedon și Împăratul Por.

Munți albi de nea creșteau la geamuri
Și luna abia se întrezărea sihastră.
La streșini săbii lungi de țurțuri atârnav
Păzind de vifor și de duhuri casa noastră.

Departa-n câmp pădurile gemeau
Sub mari poveri de alb încovoiate
Și câte-un lup înfometat în goană
Lăsa pe nea, sub lună, urme înstelate.

Peregrin V

Ghidul, monah bătrân, le spuse apoi
celor veniți, care priveau cu mirare:
-După cum vedeți
mănăstirea noastră
arată ca o cetate.

În mijloc biserica, chivot strălucit.
De jur împrejur chiliile, jos și sus.
Sub clopotniță poarta cea mare și înaltă.
care, pe la nouă ceasuri din noapte,
după terminarea slujbei,
se-nchide zgomotos, cu drugi și zăvoare.
Un pelerin nedumerit întreabă

oarecum cu teamă:

-Și nimeni nu mai intră?

Răspunse ghidul mângâindu-și barba
prelungă:

-Doar ceața și frigul!

-Doar ceața și frigul!

Rugăciune la toată vremea și-n tot locul

Ceas de ceas, zi de zi, cad în genunchi
Și cu lacrimi mă rog,
Ție, Doamne, mă rog,
ai milă de noi!

Mă rog pentru frunza care pleacă în zbor.
Pentru mugurii fragezi și moi
care se ridică și așteaptă pe creangă-n
azur.

O rază de har ca un arcuș trece
și se așează pe creștetul lor, fluture pur.

Pentru păsări mai ales, în taină, mă rog,
îngeri purtând cerul plin de miresme
pe aripi, o carte.

Pentru trandafirii îmbobociți stând în ploaie.
Spinii au lacrimi gata de jertfă.
Privighetorile sunt încă departe, departe.

Pentru caii bătuți fără milă întruna
de căruțașii amețiți de băutură.

Pentru câinii părăsiți de stăpâni,
Hăituiți și vânați de hinghieri.

Pentru bătrânii uitați și singuri
cu o lacrimă sfântă în gene.

Pentru copii părăsiți și abandonati
în orfelinate
care tresar când ușa se deschide:
-Mamă, de ce nu vii să mă mângâi pe frunte
și să mergem acasă?!...

Tase DĂNĂILĂ

Femeia!... un fruct binecuvântat

A încerca să încapi femeia într-o definiție, e ca și cum ai încerca să atingi cu gândul marginea infinitului. Pentru că, oricât te-ai osteni să îmbraci femeia în cuvinte, nu vei reuși să îi brodezi un veșmânt care să îi mai sporească frumusețea. Femeia nu poate fi povestită, nu poate fi explicată. dar asta nu înseamnă că trebuie să încetăm a o povesti, a-i pătrunde tainele. Mai mult decât cuvintele, ei i se potrivesc **necuvintele**, cum spunea Poetul.

Ea trebuie privită, mai ales în interior, iar ceea ce simțurile reușesc să absoarbă, se dizolvă în tine.

Chiar și această coală ar fi fost mult mai plină de sensuri, mai expresivă, înainte de a presăra pe ea cuvinte. Era luminată, era pură, era neîncepută. Iar o femeie este ca o coală albă; subtilitatea ei se află înlăuntrul înlăuntruului ei. Iubirea este motivația existenței sale. În ea se află lumină, se află sfințenie. Ea este precum Maica Domnului: dimineața omenirii. Iar eu, blagian exprimându-mă, **cu lumina ei, sporesc a mea lumină!** Ea trebuie să fie, și este, locul de întâlnire cu iubirea.

Iată un crâmpel de poveste: Neavând cu ce să îi cumpere un cadou de ziua mamei sale, o fetiță s-a gândit să îi facă un dar din cuvinte, spunându-i: **Soarele e umbra ta, mamă!** Doamne, câtă splendoare în doar câteva cuvinte! Ce alt dar putea să înlocuiască sau să se apropie de candoarea acestei metafore!? Gestul ei conține și un discurs despre înțelepciune. O lecție din care trebuie să învățăm că cele mai mari comori se află nu lângă noi ci, în noi.

Așadar, dragele noastre femei, voi sunteți în întregul vostru divine numai în măsura în care și trupul și sufletul și gândul vostru vă este curat. Iar, trupul vostru nu este al vostru ci este templul lui **Dumnezeu** care vi s-a dat a fi vas curat în care să țineți în el sufletul și gândul, la fel de curate, fără a le lăsa întinate de uriciune acestor vremuri.

Lirica universală a evocat femeia și iubirea dintotdeauna. Femeia a inspirat poezii de-a lungul timpului. **Petrarca** de exemplu, închină o vastă compoziție poetică iubitei sale **Laura de Noves** prin care idealizează duioșia, visarea, melancolia, resemnarea, delicatețea femeii.

Aveți în voi destul mister, destul farmec pentru a ne înmuia inimile așa cum i-a fost înmuiată și neînțeleșului și tragicului poet **Esenin**, care scria:

**Tu mers gingaș, tu surâsul meu,
Dac-ai ști, cu inima-i pustie,
Cum poate iubi un derbedeu
Și cât poate de supus să fie!**

Atunci, **Esenin** nu mai era răzvrătit, nu mai era singur, pentru că în incinta iubirii, un om nu este niciodată singur.

Dar, de neegalat, rămâne tot versetul biblic din **Cântarea Cântărilor**, ca cel mai înălțător imn, cea mai sublimă ofrandă adusă femeii **Trupul tău e snop de grâu, încins frumos cu crini de câmp!**

Rămâi, femeie, așa cum ai fost zămislită: **un fruct binecuvântat.**

Și coboară ca o sirenă în visele noastre și lasă-ne să ne înecăm în oceanul ochilor tăi! Pentru că, **ochii tăi femeie sunt ferestre prin care Dumnezeu privește lumea.**

Ioan Romeo ROȘIANU

Despre forța cuvântului în imagine și despre poeme închinete

[Alina Florica & Iustinian George Paiuc – „Stropi de veșnicie”, Ed, Ecreator, 2019]

O adevărată provocare este cartea „Stropi de veșnicie” semnată de mult mai cunoscuta Alina Florica și debutantul Iustinian George Paiuc.

În secțiunea „Nemărginire” poetul ne propune poeme de forță, poeme investite senzitiv cu experiențe și viziune despre lume și viață, el însuși fiind (epi)centrul unei acțiuni menite să facă din cititor complice.

Paiuc respiră infinit mai bine-n poemele postmoderne decât în cele în vers clasic, unde plătește oarecum tribut faptului că ține prea mult la formă și la rimă.

În primul caz își permite fine secționări în vers, imaginile au mai multă forță, firul epic se desfășoară mai ușor, fiind detectabil îndelungul exercițiu artistic: „Ne-nvârtim în cercuri concentrice/Pentru a ne regăsi jumăta-tea,/Pierdută acum milioane de vieți,/Trăind, înveți să-ți cunoști eul profund,/Identificându-te cu cosmosul/Fecund” (Totul este vibrație), sau: „Dacă m-aș pierde într-un fulg de nea,/Te-aș săruta/În fiecare dimineață din care-ar ninge/Dragostea” (dacă m-aș pierde), sau: „(Dacă m-aș pierde), sau: „Ninge. Pustiul din mine se stinge/Ianuarie se naște în zarea uitată./Fulgii dansează la fereastra mea,/Învolverând așteptarea grea/Făptura ta se-ntrevedea/În sufletu-mi albit de dor” (Ninge), sau, ca un adevărat jurământ de credință: „Căutând îndelung acea reconciliere/A mea/Cu propriul sine,/Bântuind în lumea ideilor pure,/Mi-am găsit sufletul, drumetind/Pe-o îngustă cărare./Fusesem pe urme de adevăr,/Simțisem înălțarea extatică,/Într-un zbor fără seamăn” (Căutând).

Dincolo de ușoare căderi în descriptivism, dincolo de faptul că își urmărește ideea și filonul inspirativ, Iustinian George Paiuc trage tușe groase pe câmpia literelor, anunțând un nume de care se va ține cu siguranță cont în curând.

Personal cred că stilul postmodern îl prinde mai bine și că renunțarea la folosirea unor neologisme tăioase în vers i-ar permite o fluidizare imagistică, o punte între el ca emițător și lector ca receptor de frumos.

Acest pas îl știe face cu măiestrie Alina Florica în secțiunea „Origini”, partea a doua a acestei cărți, una pe care o simți imediat fiind unitară tematic și stilistic din poemele poetei deja impuse-n peisajul cultural contemporan.

Pentru a da echilibru și forță volumului Alina ne propune și ea aceeași gamă de poeme în vers alb și de poeme în stil clasic, însă îndelungul exercițiu liric își face sensibil simțită prezența, cuvintele au o mai altă curgere-n vers, imaginile sunt mai complexe și mai compuse: „În suflet nu purtam iubiri de zei,/Căci atârna de-un tainic fir de ață/Un univers întreg... lumina ei/Și-ascuns acolo... marșul către viață” (Antinemurire), sau: „Când o femeie e îndrăgostită/În jurul ei vin îngerii cerești/Chemați de o lumină neclintită/De cântecul iubirii femeiești” (Când o femeie e îndrăgostită), sau: „Au tot pierit atâtea generații/Si

sub pământul sfânt, unde pășești/Îți zac străbunii și părinții, frații/Eroi, martiri și ale lor povești” (Ești încă viu).

Același discurs relaxant îl găsim și în poemele în vers alb, cu aceeași ușurință clădește imagini, decupaje fine dintr-un cotidian altfel sumbru și insalubru, stări reinvestire emoțional până la atingerea statutului de stare universală, în care lectorul să se regăsească întru totul: „Nu merge desculță și prin iarbă,/iubito,/E o capcană!/Viermi nevăzuți or să-ți intre/prin tălpi/și-ntr-o zi/ca o rană/toată plăcerea ta de a merge/desculță și goală/va deveni boală” (Desculță și goală), sau: „Pe fondul unei toamne gri/Plămâni mei respiră verde/E o primăvară ascunsă în vreascuri/iar în frunzele galbene/se odihnește soarele verii/vântul rece de toamnă naște/ierni lângă izvoare/ iar eu caut soare/sunt posedat de o antitoamnă bizară” (Antitoamnă), sau: „Se divizau îngerii în patrii/Și inimile lor în ventricule, atri/ eu priveam tot mai rece spre/Nord/iar în piept îmi bătea... pur/ anatomic... un cord” (Desacralizarea îngerilor).

Una peste alta, din această uniune poetică - în care Alinei Florica îi revine meritul exclusiv al capacității unui poet care mustește de forță și cu o imaginație pozitiv luxuriantă - s-a născut o carte plină și împlinită, o făclie ce tinde să lumineze nu numai destinele celor doi semnatari doborogeni, o carte reper pentru cei tentați de lucrări compozite, una în care-au combinat armonios nu numai două stiluri personale, dar și două tehnici poetice, jonglând cu două categorii lirice sensibil diferite altfel.

Ioan Romeo ROȘIANU

Mag D. Katherine și ispitirea prin cuvânt

Cu o adevărată poveste de tânguire și dragoste ne provoacă în volumul „La poale de ispită” poeta Mag D. Katherine, un exercițiu liric menit să stârnească simțiri și emoții, să îngăduie explorări sufletului și minții, din aceste profunzimi de trăiri născându-se unul din pașii ce se vor dovedi a fi definatorii pentru evoluția sa spirituală.

Cu fiecă cuvânt investit cu sensuri în vers, cu fiecă vers nemurit în poem, cu fiecă pagină întoarsă poeta dezvelește glezna subțire a fiorului liric și conturează un tablou existențial capabil să capaciteze și să genereze retrairi, context în care senzația că ea își ridică la rang de universalitate propriile simțiri acaparează spațiul și timpul poemului.

E frumos, e provocator, iar această mânășă aruncată cititorului îngăduie explorări în profunzimea unor atari stări și emoții.

Tăietura în vers este strunită, poeta pătimind uneori din cauza mult căutatei rime, însă substanța ideii nu are de suferit.

Încântă forța imagii, place repetiția cu care întărește ideea, provoacă acea căutare de sensuri și, după cum era și firesc, stângăriile inerente par a se naște și proveni tocmai din profunzimea acestor trăiri personale, o căutare menită să întărească emoții și să sublinieze simțiri, joacă în care lectorul se simte captiv, chiar parte integrantă a contextului: „Și nu-ncercam să privesc răsăritul,/Ca visul meu să n-aibă și-un sfârșit,/Pe o margine te-am tot ținut de mine/Și-n toate nopțile de-atunci... fără să știi” (Pe o margine de vis), sau: „Eu nu te mai aștept în mîntea mea/Și voi zbura cât mai departe-n zare,/Descuie-mi zala ce mă ține strâns/Și lasă-mă să-nfrunt ziua cea mare” (Descătușarea), sau: „Și te iubeam într-un alint de dor,/Te-mbrățișam cu crengile posace,/Plîngea pământul îmbătat de ploii,/Și norii se zbăteau tânguitori” (Pe-o bancă-n două frunze).

Jertfa, ideea de sacrificiu personal pentru persoana iubită, pentru liniștea ei, în numele iubirii ca stare universală domină esența poemelor, din această sevă poeta hrănindu-și sufletul rănit, prilej de a se metamorfoza în orice, de a se contopi cu orice element al naturii și pământului, dar fără a se substitui cumva acestuia.

Este drumul greu spre propria identitate, spre definire de sine, un drum marcat de absența morții, o obsesie de viață ce trebuie neapărat trăită intens, ca și cum ar fi ultima clipă de respirat dominând poemele.

Vreme de reflexie și reflecție în același timp, apele gândurilor și simțirilor fiind adesea involburate, context în care se nasc ba pasaje încărcate de substrat filosofic - experiența personală tușând și amprentând poemul – ba versuri ca o călătorie prin faliile vieții și existenței, un labirint învăluit vizibil de lirism, chiar povestea unei iubiri devastatoare prin puterea și intensitatea trăirii: „Și nuntorc capul, lacrimile curg,/Tu, floare albă, părăsită,/Aștepti cuminte-un început mai bun/Și-o dragoste-n mireasma-ți înflorită” (Tu, floare albă!), sau: „Ating lumina în amurg, prin creștet,/Cu sufletul te mai invit, nocturn,/Rochia mângâie treptele din piatră,/Iar eu sărut pământul

Boem@ (121) 3/2019

și-l alint” (În plină noapte), sau: „Și te-am iubit pân` la durere,/Cum lacrima-și iubea izvorul,/Te-am adunat din jumătăți de gânduri,/Din cioburi pline de tăcere” (Și te-am iubit).

Una peste alta, poeta Mag D. Katherine demonstrează-n volumul de față că poezia este o formă superioară și absolută de confesiune și pune elegant în discuție tema tragediei destinului, o temă ce străbate ca un fir roșu scrierea sa.

Marchează tenacitatea cu care caută răspunsuri la întrebări altfel comune, iar stăruirea-n definirea și căutarea adevărului existențial dă un plus de aură poemelor.

Ionel NECULA

Ignatie Greco

N-am făcut niciodată un secret din faptul că părințele Ignatie Greco de la Mănăstirea Cernica - de care mă leagă o veche, caldă și nefisurată prietenie - figurează în baza mea de date și va rămâne în agenda mea tot atât, cât va fi să stăm în lumină. I-am urmărit evoluția de la început, de la primele zbateri lirice și fiecare nouă apariție în vitrina librărilor mi-a furnizat tot atâtea cubulețe de cuminecătură și pretexte de jubilație intelectuală.

Ultimul său volum, **Mierla, poetul și stânjenelul tahigraf** (Editura Eikon, București 2018) se decontează, cum era de așteptat, din aceleași trăiri duhovnicești și pioase, firești pentru cineva care a schimbat nebuniile lumii cu liniștea monahală. Căci opțiunea poetului pentru cinul mănăstiresc n-a fost deloc un capriciu de moment conjunctural, o alternativă la dezamăgirile lumii, ci se iriza dintr-o credință adâncă și dintr-o convingere nefisurată că toate câte sunt în această viață stau sub o lege, iar aceasta nu poate fi alta decât cea care ne-a fost dată prin actul Facerii biblice, să ne fie călăuză și îndreptar.

Scrise între zidurile Mănăstirii Cernica, unde oficiază de mai multe decenii, sonetele din acest volum nu puteau fi decât **cernicane**, impregnate cu mireasmă de tămâie, de busuioac și de smerenia duhovnicească și pioasă care îmbălsămează locul. Sonetele acestui volum sunt un omagiu adus poetului, dar al poetului aflat în momente de reculegere, revenit în chilie după slujba de utrenie, înfiorat de cântatul matinal al cocoșilor și distribuit într-o asociere triumvirică, alături de mierlă și de stânjenelul tahigraf. *Cocoșii cântă. Zorii sunt aproape/ Pe frunze roua, lacrimă, petrece/. Abia-și-nchide grelele pleoape/ Pe boltă somno-roase, stele, zece/. Și luna care a hălăduit pe ape/ Abia sendură, n-ar voi să plece!/ Dar, în sfârșit a izbutit să scape/ De-mbrățișarea plopilor prea rece./ (Cocoșii cântă).*

Ceea ce surprinde în sonetele părintelui Ignatie Greco este armonia deplină dintre om și natură, solidarizarea omului cu existarea înfiorată de prezența divinului, cu bolta Cerească și cu el însuși. Împăcat cu toate cele lumești poetul a ales calea care duce spre cer, *eu m-am desprins demult de marea turmă/ Și m-am ascuns sub ochi dumnezeiesc/ Departe de vârtejul cel lumesc/ Unde mândria și mândria scurmă. (La orice pas).*

Nu este nici el, poetul schivnic, ferit de încercări zăludice, dar tocmai aici, în tăria credinței și-n încredințarea drepte sale alegeri monahale stă miracolul rezistenței. Plăcerea clipei, credea Kierkegaard, în vremea când o curta pe Cordelia, e un viol și schivnicul-poet și-o reprimă cu îndârjire, ascultând de glasul îngerului-păzitor, care veghează la curățenie și-l aduce la cale cea bună. *Ce s-antâmplat cu tine, frate, ce e/ Revino dar sub sfânt acope-rământ!*

Există în sonetele lui Ignatie Greco o nostalgie caldă, mângâietoare ce se resoarbe din amintirea patimilor Celui

trimis și profund îndurător, care a lăsat mormântul gol și s-a ridicat la Cer, pentru mântuirea noastră. Prin sonetele sale poetul reconstituie atmosfera de demult, din vremea patimilor, și ne induce o stare de nostalgie și de compasiune față de Cel pe nedrept năpăstuit și supus la suferințe nemeritate. Este, cu siguranță, una dintre cele mai rafinate cărți de poezie creștină, din câte s-au scris în ultima vreme, și-i mulțumesc autorului pentru această cură de ambrozie oferită în sunet de chimvale, și sub adumbrirea chiparoșilor maiestosi, decupați parcă dintr-o scenă zugrăvită în pantocrator de meșteri mari, inspirați de freamătul îngerilor păzitori. O recomand tuturor, ca pe o lectură binecuvântată și-mi fac nădejdi că atunci, când se va pune problema unor recunoașteri publice, va fi luată în discuție și aceste sonete scrise cu smerenie și cu pană de înger în loc de pix. Și mai cred că dacă cineva se va gândi să continue trivaliul regretatului Radu Cârneli și va alcătui alte antologii ale sonetului, lui Ignatie Greco i se va rezerva un loc privilegiat.

Ionel NECULA

Virgil Panait

Nu știu dacă autorii mă aleg pe mine, să le citesc cărțile, sau, dimpotrivă, eu îi aleg pe ei, dar un lucru e sigur; cine-a intrat în baza mea de date și am scris despre el, rămâne în agenda mea - nu atât pentru că m-a siderat opera, cât pentru că mă interesează evoluția scriitorului, mă interesează să văd dacă semnele plantate de mine cândva se confirmă, dacă trendul evoluției concordă cu așteptările mele și dacă evaluarea rezistă exigențelor impuse de însăși evoluția generală a vieții, de trecerea prin vremi și prin nestatorniciile ei. Virgil Panait a intrat și el în această agendă aglomerată, i-am citit lucrările și mi-am spus părerea public despre impresiile pe care mi le-a indus. Am apreciat abilitățile sale lirice, și-am recunoscut aptitudinea de a privi lumea și problemele ei printr-o grilă metaforizată.

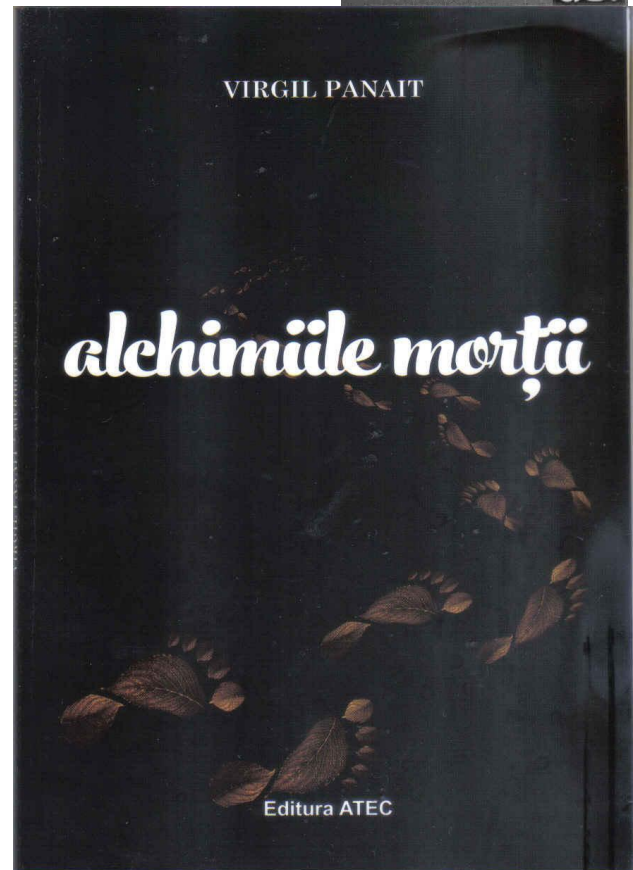
Recentul volum **Alchimiile morții** (Editura Atec, Focșani, 2016) este, orice s-ar spune, o ipostază a maturității poetului în dispunerea lirică a lumii și a problemelor ei. Că și moartea este una dintre motivele supralicite de poezii de azi și din totdeauna este un fapt bine cunoscut și nu trebuie să ne surprindă că l-a ispitit și pe Virgil Panait. Cum să nu-l ispitească (despre ideea morții vorbesc), când însăși viața, în toate manifestările ei, subîntinde intervalul dintre Eros și Thanatos, iar cele două zeități se caută, se amenință și se uzurpă reciproc, într-o fenomenologie dinamică și capricioasă care recompune, iar și iar, întregul conținut al trăirii? Mai cu seamă expresionistii, dar și alte maniere poetice, țin această dialectică expresionistă la mare cinste și-o răsfăță nu doar în poezie, ci și în celelalte genuri artistice.

Ceea ce surprinde la Virgil Panait este desacralizarea binomului, coborârea lui în real, în empirie, în fenomenalitatea existenței pentru a-i conferi substanță, conținut și active funcționale *exact în clipa asta tot undeva în/ lume cineva își scoate copiii la plimbare/ altcineva se aruncă de pe bloc fericit/ unii violează alții se pregătesc de război/ unii se bărbieresc alții își beau în liniște/ cafeaua de dimineață poate ultima.*

Nu spun că Divinul este exonerat de prezență, spun doar că este coborât din sferile lui transcendente și adus în imanență, în real, într-o ontologie umană funcțională, substituit prin Cuvântul biblic, ca factor generator de viață, de empirie, de referențial. Dumnezeu este o poveste, iar realitatea generată de substitutul său, Cuvântul, nu este totdeauna ademenitoare. *Ca o curvă bătrână realitatea/ cheală, ridată scârboasă/ misterioasă/ cu pielea oxidată/ tăbăcită de-ntrebări/ vorba aia urâtă la exterior/ frumoasă pe interior/ misiunea poetului/ s-o întorcă pe dos ca pe o haină/ metafizică.*

Fără titluri, fără semne de punctuație, poezia lui Virgil Panait pare mai degrabă o suită de secvențe decupate dintr-o realitate fluidică, ca pe un fluviu fără maluri sau alte determinații care s-o cantoneze și să-i confere identitate. E aici un paradox pentru că fără delimitări exacte, fără determinări identitare, nici fluviul nu mai e fluviu.

Reținem însă ca bun câștigat ideea de vector și reactiv esențial și jubilat al poeziei, misiunea ei sacră și

sporitoare, aceea de a infuza realului frumusețe, atractivitate și candoare - scăpate din vedere în acele zile ale Facerii biblice. Este de datoria poetului să completeze existența cu ceea ce i s-a refuzat prin Geneză și să împlinească Facerea cu ceea ce produce afectivitate, emoție, sentiment. .

Maria FILIPOIU

MAMA BINECUVÂNTATĂ

(sonet mamei)

La marginea sufletului împietrit
Suspină dorul de tine, mamă,
Ce în căsuța iubirii te cheamă,
Din veșnicia-n care te-ai rătăcit!

Cu dragostea ta voi plăti la vamă,
Pentru păcatul greu, că nu te-am iubit
Cât ai fi meritat, când mi-ai dăruit
Raza vieții pe-o stea în criptogramă.

Dintr-o menire binecuvântată
Mi-ai însuflețit făptura de humă,
De când ai pătimit nevinovată.

Lăsând virtute în veche cutumă,
De straie părintești înveșmântată,
Te-ai rătăcit pe-o alee cu brumă.

SUFLETUL DE MAMĂ

(sonet de Ziua Mamei)

Purtându-și menirea cu numele sfânt,
Mama duce în eternă speranță,
Izvorul de lumină și de viață,
Ce curge din veșnicie pe Pământ.

În leagăn așterne al pruncului cânt,
Ce-l veghează din seară-n dimineață
Și-i călăuză prin vremuri cu ceață,
Pe cărările vieții să-și ia avânt.

Ca înger păzitor îl însoțește
Cu spiritul din conștiința trează,
Până ce de viață se rătăcește.

Din altă lume-l binecuvântează,
Când la Divinitate stăruiește
Sufletul, ce din ceruri lăcrimează.

MAMA SOFIA

(sonet mamei)

Una era în sat, Mama Sofia,
Ce dădea tonul în cântări la strană,
Iar sufletu-i puteai să-l pui pe rană,
Că duhul blândeții în el locuia.

Cu rațiunea ei fără prihană
În credință își ducea bogăția
Sufletului, pentru fiica Maria;
Că de spirit patern era orfană.

Pe chipul său blajin nimeni nu-i vedea
Lacrimi izvorând din singurătate,
Că-n fântâna inimii le ascundea.

Dar în sufletul meu au fost păstrate,
Că Sofia era însăși mama mea;
Cu ele să-i scriu numele pe-o carte.

DARURI PENTRU MAMA

(baladă sufletului matern)

Mamă, colțișor de Rai,
ce mi-ai pus cuvântu-n grai,
te caut din seară-n zori,
ca să-ți mai dăruiesc flori!

Florile preferate
și cu lacrimi udate
s-au ofilit pe mormânt,
bătute de ploii și vânt.

Le-am stropit cu lacrimi verzi,
sufletul trist să mi-l vezi
și glasul să mi-l auzi,
când te strig, dar nu-mi răspunzi.

Așez dorul în rugă,
la tine să ajungă,
să-ți spună că tare-aș vrea,
chipul să-ți mai pot vedea.

Să-ți mai simt suflet blajin,
ce îmi alina suspin,
aș lega flori în buchet
cu beteală de suflet.

De mi-ai spune ce nu ai
în colțișorul de Rai,
aș umple sufletul meu,
să ți-l dau într-un trofeu.

Dar port sufletul orfan
cu dorul de-al tău alean
în inima pustie,
pe căi de pribegie.

În ultima speranță
iau amintiri de viață
să ți le împărtășesc,
de-o fi să te întâlnesc.

Iar în semn de rămas-bun,
trecând pe ultimul drum,
mormântul ți-oi presăra
cu flori de nu mă uita.

Constantin STANCU

Constantin Marafet sub arcadele frigului

Editor și scriitor implicat, Constantin Marafet are o pasiune specială pentru poezie. Titlul volumului *Înălțimea frigului**, publicat la Iași: Editura PIM, 2017 este unul inspirat, preluat în parte din mesajul lansat de lirica lui Nichita Stănescu referitor la *măreția frigului*.

Temele importante ale versurilor sunt neliniștea, foamea după viață, iubirea, trecerea timpurilor paralele care strivesc ființa, agenda zilei sub pecetea frigului etern, foamea după certitudini, jocul ideilor într-o lume aproximativă, poezia în sine ca placentă spirituală...

În prefața la volum Mioara Bahna concluzionează: „Este, așadar, o poezie a neliniștilor, dar și a fireștii bucurii de a trăi viața pe toate palierele ei aureolate de dragoste și, îndeosebi, de stropii de frumos, immortalizați în creație artistică, asemenea insectelor preistorice în picăturile de chihlimbar” (p.10).

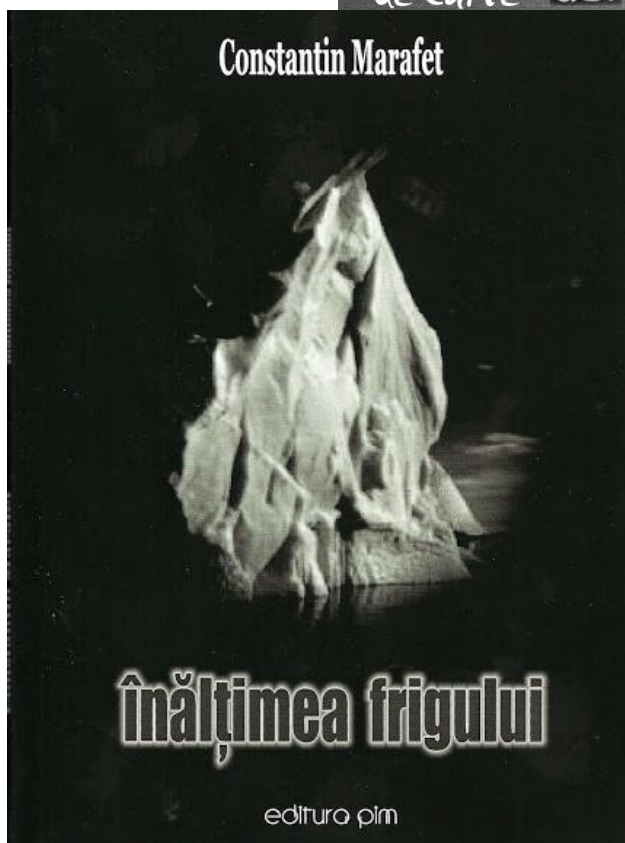
În mod cert, poetul are experiențele necesare elaborării unor poeme dense, capabile să prindă esența vieții. El se folosește de cuvinte cu detașare și abilitate, se simte fiorul liric care străbate mesajul. Frigul este frigul ființei în imensitatea universului. Înălțimea a ceea ce nu are dimensiunile prestabilite declanșează neliniștea. Certitudinile vin din iubire, acolo Constantin Marafet dialoghează cu iubita, are nerv, este preocupat de magnetul din ființa femeii. Misterul este acceptat, nu este explicat. Trăirea este autentică și caută forma deplină a înălțimii iubirii, ca să-l cităm pe poet. Referirile la sânii iubitei reflectă preocuparea pentru rod, pentru protecție, pentru intimitatea frigului în doi.

Poetul se exprimă atât în poezia cu ritm și rimă cât și sub forma poezia moderne, versul curgând liber, modelat de stările și năzuințele bărbatului în fața frumosului. El transmite freacă interior și surprinde armătura unei zile, sunt patimi, amăgiri, vis viu, întâmplări improvizate, tablouri expresive, ruina destinului, toate sub un pom înflorit, sub semnul unui trandafir alb, printre fire de iarbă...

În postfață Emilian Marcu remarcă câteva mitologii personale care dau culoare cărții, o personalizează. Mitologia numărului *paișpe* reflectă divinitatea în acțiunea ei providențială. Sunt patrușprezece neamuri, în trei ipostaze, de la Geneza la Iisus Hristos. Asta înseamnă un ciclu de o mie de ani în trei etape, etalon pentru desăvârșirea ființei sub mesaje corecte. Aceasta ar putea fi o explicație privită la modul general, aplicabilă fiecărui individ flămând după salvarea sufletului.

Pătruns de forța cântecului, scriitorul marchează etapele zicerilor sale cu o poezie clasică, echilibrată: „iubita mea cu ochi nalți/ te ascunzi în respirație/ când eu ard într-o mirare/ sus pe deal în Carul Mare// căci mă plimb prin paradis/ măsurându-mi acel vis// c-un perete fără geam/ și-o fereastră fără ham// și te văd cum vii

Boem@ (121) 3/2019

agale/ dintr-un alb tu urci o vale/ valea cu mărgăritare/ desenată-ntr-o-ntâmplare// of și ah fuioare reci/ alergăm doar pe poteci” (*ard într-o mirare*, p.86). Jucăuș și scormonitor, căutând sensul, poetul se vede în paradis. Se izbește de-o „fereastră fără ham” în această plimbare...

Practicând un vers liber, fără ca accentul să cadă pe corectitudinea gramaticală acceptată, rebel și sigur pe mijloacele sale, Marafet se aruncă în oglinda poeziei după un real compus din cuvinte de argint. Lipsa virgulei, a punctului, folosirea literei mici în contextul poemului, toate denotă o grabă a poetului după înălțimea poemului care să exprime inexprimabilul, ca orice trubadur care se respectă... Echilibrat și egal cu sine, în unele locuri poezia îl domină pe poet, sunt locuri comune dintr-un ritual specific poeziei actuale, marcată de un prezent agresiv.

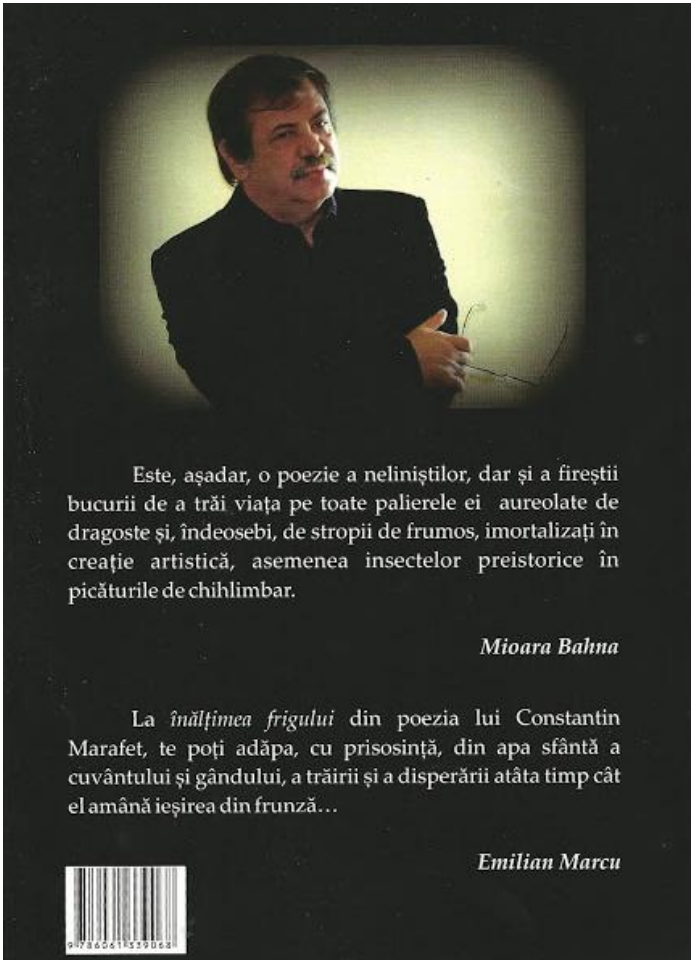
Când narațiunea lirică se brodează în carte, el se exprimă frust și pătrunzător: „cafeaua numărată/ diminețile surde/ cu miros de umbră deasă/ și respiră așteptarea/ parfumul deocheat/ peste umbră mă înalță (*dimineți anonime*, p.82).

În altă parte poetul exprimă rigurozitatea din iarbă înaltă: „răsărite în umbra mea/ le număr așa din plictis/ pe tabla înmulțirii/ stau ca pe un lac la pescuit/ singurătatea/ cu valurile ei cosmice/ numără în gând/ eu tare/ aș vrea să te văd” (*număr firele de iarbă*, p. 72). Între titlul poemului și poem există o legătură semnificativă, se leagă lucrurile în mintea cititorului atins de valurile cosmice ale singurătății...

Constantin Marafet smulge din carnea poemelor idei puternice, le propune cititorului. Are capacitatea de sinteză și de expresie dinamică: *întuneric electric, prin goluri ciuruite planetele se vor alinia într-o necuprinsă lacrimă, alăptez din sânii tăi insomnia, ocea-*

(continuare în pag. 17)

nele au amuțit în mâine, sunt orb în oceanul unui răsărit,
trece umbra precum banii etc.

Este, așadar, o poezie a neliniștilor, dar și a fireștii bucurii de a trăi viața pe toate palierele ei aureolate de dragoste și, îndeosebi, de stropii de frumos, immortalizați în creație artistică, asemenea insectelor preistorice în picăturile de chihlimbar.

Mioara Bahna

La înălțimea frigului din poezia lui Constantin Marafet, te poți adăpa, cu prisosință, din apa sfântă a cuvântului și gândului, a trăirii și a disperării atâta timp cât el amână ieșirea din frunză...

Emilian Marcu

Pentru poet există o zi continuă, acolo se cuibărește ca-n cortul eternității. O altă mitologie personală, legată de întâmplările unei odisei continue: „mai veche decât sunetul clopotului/ îmi pare acum nașterea/ în orice clipă se adâncește/ luna douăzeci și unu/ și e marți continuu” (*azi e marți*, p.196).

Sunt personaje emblematice care locuiesc în poem, locuri miraculoase în care s-au petrecut clipe astrale: „mă întorc la Viena/ să-mi caut lacrimile pierdute/ pe străzi cu nume ciudate/ greu de ambalat” (*viena*, p. 208).

Sub aura iubirii poetul afirmă răspicat: „eu, barbarul, nerostitul/ locuitorul din ecou/ nu pot vinde, nu pot da/ împrumut dragostea” (*ce ploaie, iubito*, p. 186).

Identitatea poetului se poate descifra din poeziile sale, a pus acolo paradoxul și mirarea, bucuriile și eșecurile, sinesteziile care marchează persoana de azi, pierdută în oceanul de oportunități. Pe toate le asumă cu egală speranță sub arcadele frigului cosmic...

Cartea ne prezintă la final câteva repere biografice legate de Constantin Marafet, un personaj harnic, redactor de reviste, redactor de editură, publicând în reviste cunoscute din țară, cetățean de onoare a poemului continuu, scris într-o marți când frigul s-a făcut foarte înalt...

*Constantin Marafet, *Înălțimea frigului*, poeme, 227 pagini, prefața Mioara Bahna și postfața Emilian Marcu, Iași: Editura PIM, 2017.

CUVINTE CELEBRE DESPRE MAMĂ

Fără mamă nu se poate iubi. Fără mamă nu se poate muri (*Hermann Hesse*)

O mamă este sublimă tocmai prin ce o apropie de o ființă necuvântătoare (*Victor Hugo*)

Există o ființă minunată față de care vom rămâne întotdeauna datori: mama (*Nikolai Al. Ostrovski*)

Soția este necesară pentru un sfat bun, soacra pentru o primire bună, dar nimeni nu este ca o dulce mamă (*Lev Nicolaevici Tolstoi*)

O mamă bună prețuiește cât o sută de profesori (*Johann Friedrich Herbart*)

Mama este numele lui Dumnezeu pe buzele și în inimile copiilor (*William Makepeace Thackeray*)

Inima mamei e un adânc abis la capătul căruia găsești de fiecare dată iertare (*Honore de Balzac*)

Tot ce sunt sau ce sper să devin îi datorez îngerului care a fost mama (*Abraham Lincoln*)

Femeile sunt de două categorii: unele sunt mai ales mame, altele iubite. Dacă le compari cu anotimpurile, femeia mamă este ca anotimpul ploilor: îți dă hrană, te potolește, îți înlătură toate lipsurile, te mulțumește prin sacrificiile sale proprii. Iar femeia iubită este ca primăvara, misterul ei e de nedestăinuit, farmecele ei sunt dulci și neliniștea ei îți trezește valuri în sânge (*Rabindranath Tagore*)

Mamă, mi s-a întâmplat o mare nenorocire... Mai naște-mă odată! (*Marin Sorescu*)

Mama este începutul tuturor începuturilor (*Grigore Vieru*)

O mamă nu este o persoană pe care să te sprijini, ci o persoană care face sprijinul nenecesar (*Dorothy Canfield Fisher*)

Mama este banca la care ne depunem toate rănilile și toate grijile (*Thomas De Witt Talmage*)

Mamele sunt îngeri transferați din rai pe pământ (*Claudiu Ovidiu Tofeni*)

O mamă înțelege ceea ce nu spune copilul (*Proverb evreiesc*)

Toata educația depinde de mamă (*Aristotel*)

Adevărata mamă nu este cea care-i dă viață copilului, ci bună creștere (*din Sfântul Ioan Gură de Aur*)

Niciun bărbat nu reușește fără o femeie pricepută în spatele lui. Soție sau mamă; dacă-s ambele, este binecuvântat cu adevărat (*Harold MacMillan*)

Vai de cel ce n-are mamă! (*Proverb românesc*)

Dragostea de mamă față de copil este mai prețioasă decât toată averea de pe pământ (*Proverb românesc*)

Mâna care mișcă leagănul este mâna care conduce lumea (*William Ross Wallace*).

(din volumul **"Mirajul mamei - cele mai frumoase poezii despre mamă"**, Editura InfoRapArt, 2012)

Camelia ARDELEAN

La gleznela pădurii...

La gleznela pădurii mai sângeră copaci,
Iar florile-ostenite își scutură parfumul;
Visează lopătarii, cu beznele ortaci,
Că luna desenează fantasmale și drumul.

Imagini delirante coboară din eter,
Natura își consumă nesățioasă drogul
(Un meteor se sparge și cioburile-i pier);
Din scena de poveste lipsește inorogul.

Cu râvnă, licuricii metropole își fac –
Micuțe felinare pe frunze-și pun pecetea;
În zboruri spiralate deasupra unui lac,
Pogoară-n dansuri mute să lumineze Letea*.

Cochilia unei clipe se sfarmă peste glie,
În miezul ei mustește o nouă bătaie...

*Pădurea Letea: cea mai veche rezervație naturală din România, situată în județul Tulcea, pe teritoriul administrativ al comunei C.A. Rosetti.

Poetul e o cușcă ambulantă

Poetul e o cușcă ambulantă
(Își ține-n lanțuri suflet și simțiri),
Culege, dintre gratii, amăgiri
Și-arareori lumină, printr-o fantă.

(De călimara-i plină de sclipiri
Se reazemă un colț de parapantă);
Își leagă vise de o stea restantă,
Crezându-se din viță de Cabiri*.

Nevindecăt de propria-i genune
Și dezgustat de veșnicul calvar,
Când unor ziduri ofurile-și spune,

Primind răspunsul acru sau amar,
E devorat, încet, de uscăciune –
Același neglijat contestatar.

*Cabiri, pl.: divinități misterioase adorate în Grecia, mai ales la Samotrace.

Privesc pasiv tranșeele tăcerii

Privesc pasiv tranșeele tăcerii,
Săpate în desișul dintre noi;
Uitasem în petale gustul mierii
Și-n visul meu țigara ta de foi.

Ne racordam simțirile abstracte
La genuri diferite de extaz
Și ne jucam orgoliile-n acte,
Crezând stupid că piesa are haz.

Înaintam prin nopți decolorate,
Pe-un culoar vătămător, obscur,
Iar porții mici de culpabilitate
Le socoteam fărâme de azur.

Țâșnesc din mine așchii de iubire,
Zigzagul sorții scurmă în neștire...

În mine zac aceleași flori...

În mine zac aceleași flori de măr
Și-aceleași ploii își deapănă rumoarea;
Prin amintiri mocnind de adevăr,
Se sting în suflet lebede și marea.

În mine-nchid același monolog
Din slove smulse dintr-un rest de carte;
Mi-e plânsul ciung și zâmbetul olog,
Când pasul meu de mine mă desparte.

Aceleași clipe rătăcesc grăbit,
Pe sub lințoliul umbrelor din geană;
Singurătatea – vid în decubit,
Îmi dezmoztește-n piept o veche rană.

Același tren îl iau spre nicăieri,
Cu geamantanul plin de naufragii;
Mă urmăresc ai nopții scutieri,
Mi-arată calea, prin ruine, Magii...

Acești poeți cu inimi cât un munte

Acești poeți cu inimi cât un munte,
Cărând în spate bobi de univers
Și înălțând trăirile mărunte
Printre ciulinii agățati de vers,

Își dăltuiesc, cu uimitoare forțe
Și cu migală de bijutier,
În pedepsitul lut, sublime torțe,
Să-și pârguiască dorul de prier.

Ei poartă-n piept călcâiul lui Ahile
Pășesc adesea peste crucea lor;
Călătoresc prin slovele agile,
Nu-și pun nicicând fantasmelor zăvor.

Când masca sorții râsul le îngheață,
Mai pot zâmbi în visul-fortăreață...

Lucia PĂTRAȘCU

DE LA CRONICĂ MUZICALĂ LA CRITICĂ LITERARĂ de Dumitru ANGHEL

Domnul Profesor **DUMITRU ANGHEL**, scriitor, critic literar și muzical, publicist, om de cultură brăilean cu o personalitate marcantă, ne dăruiește acest nou volum intitulat **“DE LA CRONICĂ MUZICALĂ LA CRITICĂ LITERARĂ - Opera Omnia - publicistică și eseu contemporan”**, volum ce marchează o adevărată trecere în revistă a bucuriilor creatoare pe care domnia sa le-a întâlnit și despre care și-a exprimat părerile pertinente și constructive.

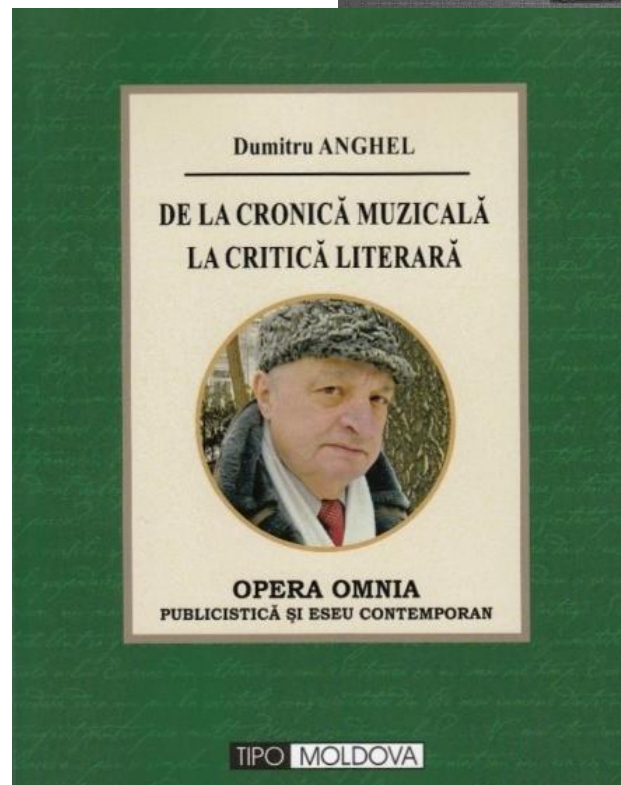
Publicat la editura *TipoMOLDOVA*, IAȘI, 2018, este un volum cuprins într-un *Proiect* susținut de Universitatea “Petre Andrei” din Iași, un volum cu 450 de pagini ale sale, ce ar putea fi considerat ca o intenție spre o micromonografie de autor, dacă ar fi fost semnat de altcineva. Un volum încărcat de semnificațiile multiple ale discursului critic, într-o analiză despre teme, experiențe și mijloace scriitoricești, analiză ce pretinde o complianță literară terapeutică din partea condeierului analizat.

În cronicile sale și-au găsit locul referiri asupra personalităților muzicale și asupra evenimentelor muzicale respective. De asemenea, critici literare asupra volumelor a peste o sută de autori selectați din numărul mare de scrieri analizate. Vorbind despre ținuta cărții nu putem să nu arătăm calitatea cu care ne-a obișnuit editura Tipo Moldova, Iași. Dacă ne referim la structura volumului, vom constata că gruparea exegezelor este făcută după un criteriu temporal propriu dacă-l putem numi astfel, adică așa cum, în defășurarea lor, au avut loc evenimentele respective, ori așa cum au fost publicate de-a lungul timpului cărțile menționate și pe măsură ce au intrat în atenția criticului. De obicei, volume proaspăt publicate, cu exprimări artistice variate, a căror analiză criticul Dumitru Anghel și-a asumat-o cu o finalitate bine precizată: drumul către cititor. Ca o lecție de scris pentru oricare condeier și o lecție de citit pentru căutătorul de frumos. Un volum supus atenției tuturor celor interesați, în care, după o lectură aderentă și fidelă a atâtor scrieri, criticul notează impresiile, opiniile exegetice și estimative, prin care le recomandă cu aceeași satisfacție afectivă.

Volumul este jalonat în două capitole distincte:

Capitolul I, intitulat **“DE LA CRONICĂ MUZICALĂ...”**, cuprinde cronicile muzicale adunate de-a lungul vremii și care au poposit, unele, în volumele **“Brăila muzicală”** și **“Jurământul Euterpei”**. Despre fenomenul muzical și istoria sa în general, despre viața muzicală a Brăilei, despre *interviurile – autograf* realizate împreună cu personalități muzicale, despre comentarii comparative între diferite genuri, avancronici, despre festivalurile de muzică de cameră, teatru, concerte la care a parti-pat și despre deosebitul Concurs Internațional de canto **“Hariclea Darclee”**, ce se desfășoară la Brăila. Un capitol foarte instructiv, ce îmbogățește sufletul flămând de cunoaștere al celor ce caută dezmiertarea în sunetele tămăduitoare ale muzicii.

Capitolul II, intitulat **“LA CRITICĂ LITERARĂ”**, ce cuprinde în șapte secvențe distincte roadele altor șase volume **“Portrete în aqua forte”**, **“Reverențe critice”**, **“Re-censa rediviva”**, **“Critică literară și muzicală”**, **“O samă de scriitori”**, **“Note de lector”** și **“Inedite ... din reviste**

literare”, aduce materiale literare publicate deja. Cine a citit criticile sale literare, a constatat cu plăcută surpriză unele caracteristici aplicate în mod deosebit condeierilor aflați cumva la început de drum, caracteristici prin care a reușit să inducă percepțiile sale despre încărcătura emoțională a cuvântului, chiar și atunci când aceasta trebuie căutată ceva mai profund, pentru a reliefa legătura coerentă între idee și mijloacele de exprimare artistică. Remarcabil este tonul blând cu care dumnealui, criticul, așază textul respectiv în rândul creației literare, dându-i o anumită importanță încurajatoare pentru a nu închide din față intenția autorului de a merge mai departe în “ispitele scrisului”, așa cum acest observator denumesc alintat pașii făcuți de un autor pe coala albă. Totuși, cu precizia unui atent exeget, criticul atinge scăderile din text, le punctează cu finețe și, la urma urmei, cu o competență remarcabilă, astfel încât să fie bine înțeles. Apoi, ca o adiere a unui vânt de primăvară, în complezența unei îngăduințe de perspectivă, asociază totul cu tonalități muzicale celebre (ca o nocturnă de Johann Sebastian Bach, un bolero sau un vals à la Maurice Ravel sau un pizzicato vioi). Nu există critică literară care să nu fie însoțită de un comparativ muzical. Am dat întâietate recenziilor referitoare la autori proaspăt intrați în câmpia ademenitoare a cuvântului scris, pentru a putea evidenția apoi cu tărie considerațiile reverențioase referitoare la creațiile unor autori foarte cunoscuți și unanim apreciați în lumea literară.

Arătăm că demersul publicistic al domnului Dumitru Anghel, de-a lungul atâtor ani, desfășurat ca o călătorie bogată prin zestrea celor peste 1500 articole din domeniul cultural, arată ca o serie începută în timpul studenției bucureștene cu o interesantă cronică muzicală asupra unui concert de la

(continuare în pag. 20)

Boem@ (121) 3/2019

Ateneul Român, "Concertul Orchestrei simfonice Gewandhaus din Leipzig", cronică publicată în revista „Contemporanul” în anul 1962. (acum 57 de ani!). Serie pe care veșnicul îndrăgostit de muzică o încununează apoi cu lucrarea de diplomă "**Cronica muzicală ca gen al criticii de artă**", lucrarea fiind condusă de profesor universitar George Bălan de la Conservatorul "Ciprian Porumbescu" și profesor universitar Silviu Iosifescu, de la Universitatea București, pe care o dezvoltă, împlinind-o până astăzi în cronici muzicale și teatrale sau avancronici, alături de nenumărate critici literare cuprinse în diferite volume. Este meritorie reunirea într-un singur volum a multora dintre aceste mărturii publicistice despre cultură (muzică, teatru, literatură), exprimate și apărute în reviste, ziare, almanahuri și antologii literare, ce au adus autorului confirmarea unui loc seniorial în logiile criticii brăilene alături de celelalte nume sonore cunoscute, împreună cu care formează pleiada oamenilor de cultură de ieri și de astăzi, care au dus și duc în lume cuvântul autentic, țesut la mal de Dunăre și găzduit în reviste de specialitate din Brăila, din țară și din străinătate.

Acestui om de cultură, pentru care "*cuvântul scris este artă*", nu i-a fost povară munca asiduă, călătorită prin lumea culturală și concretizată prin eseuri, cronici, recenzii, comentarii, critici de specialitate, adunate fericit în acest volum ce poate fi identificat ca o lecție generală de estetică, oferită cu dărnicie oricărui cititor interesat. Referindu-ne la critica literară, constatam faptul că în fiecare volum analizat, Domnul Dumitru Anghel caută emoțiile cu care autorul "*a pipăit nevăzutul*" în momentul inspirației artistice și maniera prin care acela a reușit să se exprime într-o limbă melodioasă, căutând să atingă un înalt nivel al creației. Dorind să evidențieze frumosul, citindu-i scriitura, criticul îl însoțește pe un autor, pentru a-i cunoaște cu intensitate maximă trăirile, decifrând sensurile ascunse ale frazării lirice sau epice, la fel cum face oricare alt critic literar. De câte ori descoperă sensuri scrise cu pana înmuiată în cerneala dorurilor, a amintirilor nostalgice, colorate prin paleta frumosului, tălmăcirea acestora este transmisă cititorului și prin paginile unor cântece de considerații critice, punctând adesea, atunci când este cazul, raportul între efemer și etern. Așa cum afirma Emilian Marcu "*Dumitru Anghel este recunoscut drept un atent comentator al cărților autorilor de literatură din zona Brăila - Galați, dar și ale celor din alte zone, făcând analize pertinente și la obiect, dând adevărate diagnostice despre evoluția fiecărui autor comentat.*"

În analizele sale, asupra liricii în special, accesibile oricărei persoane interesate, criticul decelează expertiza stilistică a poetului și iscusința acestuia de a folosi cu o anumită competență simbolurile-cheie pentru a impresiona cititorul. Prin astfel de analize împodobite cu o blândețe a aprecierilor, dar și o coincidență a verbului, ce denunță cu acuratețe rătăcirile estetice atunci când este cazul, criticul Dumitru Anghel aduce cartea în apropierea cititorului, invitându-l la o lectură devoalată într-o altă cheie, superioară, pentru înțelegerea a tot ceea ce autorul actual creator a dorit să transmită cu dragostea pentru frumos, spre dezvoltarea simțului estetic. Comprehensiunea cu care criticul se apleacă asupra textelor analizate face dovada unei generozități asumate și perseverente în demersul său de a descoperi și de a transmite cititorului

calitatea emoției, individualitatea ei, demers ce vine probabil din formația didactică a distinsului profesor-scriitor. Reafirmăm convingerea că acest gen de scriitură analitică este o *carte de învățătură* pentru cei care vor dori să cunoască personalitatea unor autori contemporani, titlurile cărților publicate și maniera în care aceștia înțeleg să facă literatură.

Criticul Dumitru Anghel, un cititor de mare calibrul, care nu trăiește indiferent, deși s-ar putea drapa într-o nepăsare confortabilă ca atâția alți confrăți, prin cronicile și criticile sale permanente, cu un ritm aproape previzibil (unul, două volume citite și comentate lunar!), fără a aduce sancțiuni estetice majore în perimetrul volumului analizat, fără a intra într-un radicalism dăunător de multe ori, folosindu-și propriile disponibilități sufletești, nu pregetă, îndeamnă la lectură, incitând ideea celorlalți, provocând și așteptând reacții din partea lor. Nu vom cita referințe directe asupra unui sau altui autor. Ar fi incorect din partea noastră și nici spațiul nu ne permite. Dar cititorul curios și interesat le va afla mergând pe firul lin desfășurat din ghemul emoțional al paginilor cuprinse în această lucrare, ce, prin demersul său critic, poate deveni un adevărat ghid creator de cultură. Suntem convinși că volumul acesta, "**De la cronică muzicală la critică literară**" (alături de altele la fel de folosite!), este o lucrare ce va contribui cu siguranță la o viitoare analiză asupra dezvoltării literaturii contemporane și a unei eventuale clasificări într-o istorie literară. Fiecare critică este o construcție corectă, lipsită de exagerări, ce încearcă și reușește să scoată în evidență, prin atitudinea comprehensivă, aspectul profund al scriiturii respective.

În concluzie, comentând acte culturale, ce constau în volume semnate de scriitori de pretutindeni (din toate colțurile țării sau stabiliți în străinătate), care abordează diferite genuri literare, proză, teatru, poezie sau acte culturale exprimate în evenimente artistice, Domnul Profesor Dumitru Anghel, desăvârșește rolul său important în cultura brăileană (și nu numai!). A făcut și face cronici muzicale (pasiv cum arătam mai sus!), ce se întovărășesc armonios cu cele inspirate de evenimentele teatrale. De asemenea, a continuat să facă critici literare, considerând ca și Tudor Arghezi cu celebrele *Tablete*, că este important să auzi „*sunetul dinlăuntru*” al fiecărei exprimări artistice, indiferent de forma creatoare în care s-a manifestat. Un volum interesant și instructiv, pentru care, cu multă considerație, îl felicităm pe Domnul Profesor Dumitru Anghel!

Oana AGACHE

LEGENDA EMIRULUI NOGAI de Elena Netcu

"Legenda emirului Nogai" este cartea unei încercări de a recupera un timp, o epocă, dând consistență unei lumi îndepărtate.

Romanul aduce în prim plan istoria unui neam mongol, tătarii, al căror destin, așa cum reiese din motto, a fost trasat de zeul Tengri, să devină stăpânii lumii. Sunt reconstituite, la nivel ficțional, evenimente cuprinse între anii 1236 – 1299, când tătarii se aflau sub stăpânirea hanului Berche. Sunt surprinse comploturile, trădările, luptele între frați pentru supremație. În centrul romanului se află figura legendarului Kara Nogai Isa care a construit Hanatul de la Gurile Dunării, cu reședința la Sakgii (Isaccea). Trebuie precizat însă faptul că nu e o carte document, istoria fiind doar cadrul în care este plasată o frumoasă legendă.

Povestea se țese pe intrigi și trădare urmărindu-se înălțarea și căderea unui conducător proiectat în aură mitică. Romanul este structurat în șapte capitole cu titluri rezumative și anticipative, concentrând conflictul esențial: "Complotul", "Himera de la Nistru", "Marele scit de la Dunăre". La final este atașat un glosar de termeni tătărești și o listă a elementelor culinare specifice care aduc un plus de autenticitate.

Autenticitatea este susținută și de modul în care începe romanul, apelându-se la un motiv des întâlnit în literatură, cel epistolar. Scrisoarea către tânărul Timur aparține unui istoric și arheolog, Horia Suci, constituindu-se într-un narator creditabil, care încearcă o explicație a ceea ce a însemnat neamul tătăresc precum și găsirea unor rădăcini ontologice.

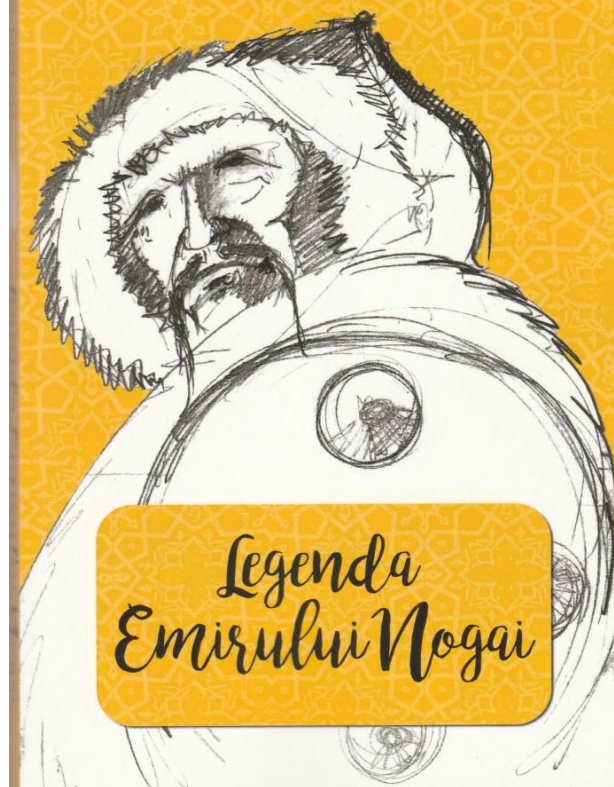
Cu o acțiune intens construită, cartea Elenei Netcu reușește să reproducă universul unei existențe impregnate de instabilitate și nesiguranță. E o carte care stă sub semnul antinomiilor, despre ascensiune și cădere, despre omenie și trădare. Se pare că nimic nu este mai greu de stăpânit decât puterea, ambiția, orgoliul și invidia. Toate acestea vor sta la baza conflictelor dezvoltate în roman. Se reconstituie astfel, istoria unui imperiu măcinat de rivalități, de orgolii și de luptă pentru putere.

Firul epic pleacă de la cucerirea stepei cumane, purtând cititorul prin spații diferite. Romanul este impregnat de date exacte, de repere toponimice: Volga, Nipru, Dunăre, Caucaz, Balcani care configurează o geografie reală precum și antroponime, ce conferă veridicitate.

Deși acțiunea se desfășoară cronologic, sunt inserate fișe biografice care facilitează înțelegerea relațiilor dintre personaje. Astfel, se dezvăluie conflictul dintre tătari și cumani, dorința de răzbunare a celor din urmă, motivul disputelor constituindu-l pășunile și accesul la drumul mătășii.

Personajul principal, Nogai, se distinge prin forță, înțelepciune, ambiție. Naratorul îi construiește un portret detaliat care domină universul epic, exercitând și asupra supușilor o fascinație deosebită. *"Înalt, cu părul ondulat, de un negru cu reflexe albăstriei, căzându-i pe umeri rebel, ca unui prinț rățăcitor. Ochii negri, umbriți de sprâncene*

Elena Netcu

stufoase, ușor încruntate, impunând respect și o anume teamă, au o strălucire ciudată, de parcă acolo, în adânc, clocotesc energii nebănuite. [...] Când apărea, se făcea liniște. Cuvintele lui aveau puterea ecoului. Oștenii îl urmau cuprinși de o vrajă ascunsă." Însă lipsa de măsură, apelul la aceleași trucuri viclene de a înlătura anumiți conducători incomozi, aduc, inevitabil, căderea. Este urmărit în dorința sa de independență, de cucerire a teritoriilor și de întemeiere a unui nou hanat, la Gurile Dunării.

În lumea dură a celor al căror destin este pe cal, veșnic în căutare de stepe și pășuni pentru a hrăni animalele date ca dar divin, se inserează un plan magic, al iubirii pure, eterice, al ființelor la limita dintre contingent și transcendent.

Mainahur, cea hărăzită lui Nogai din copilărie, constituie momentul sacru al vieții lui. *"Mainahur era dincolo de realitatea visului."* Era *"o dorință ca o râvnire a ceea ce nu poate atinge nicicând"*. Era începutul și sfârșitul, geneza, *"în ochii ei este infinitul, dacă ai apucat să-l vezi, nu mai ești om."*

Fata apare ca un îndemn la echilibru și la bucuriile pe care le aduce viața, departe de dorința de mărire.

Cuvintele ei par a avea caracter profetic, izvorâte dintr-o înțelepciune șamanică: omul este propriul lui prizonier. Mainahur este ca o zeiță a pădurii și a apelor, ape de care Nogai se teme. În grilă psihanalitică, apa este un arhetip al subconștientului, părând să justifice cuvintele fetei: *"Suntem ceea ce gândim."* Pentru Nogai, mai important decât

(continuare în pag. 22)

împlinirea afectivă este viața de oștean. Își dorea să fie cel mai iscusit războinic, să cucerească lumea după legea nescrisă "predați-vă ori muriți!" Asemenea celui care își pierde mințile după ce vede jocul ielelor, Nogai nu mai este stăpân pe gândurile lui. Din momentul întâlnirii, ea îi va stăpâni ființa. Cuvintele fetei dobândesc un caracter oracular: asumarea destinului de războinic îi va aduce pieirea. "Steaua ta, Nogai, va apune odată cu neamul tău! Vor fi doar pâlpii așa cum după apusul soarelui rămân vâpâi, apoi dăre vineții după care coboară umbrele înserării. Așa începe uitatea." Însă Nogai nu-și poate nega esența. Respinge viața liniștită pe care i-ar fi adus-o căsătoria cu Mainahur și alege calea mării. Va duce însă cu sine toată viața povara unei iubiri neîmplinite. Nici haremul pe care-l are, nici căsătoria cu frumoasa Eufrosina, fiica lui Mihail Paleologul VIII, împăratul Bizanțului, nu va șterge amintirea momentului sacru, revelator al vieții sale.

Un loc distinct îl ocupă în iconomia romanului planul secund, al fantasticului de tip oniric ce duce la anularea graniței dintre real și imaginar. De multe ori, visul se suprapune realității sau o anticipează. Uneori visul ia chipul lui Mainahur.

Nogai pare să ispășească pedeapsa refuzului iubirii care ar fi însemnat statornicie și liniște.

Planul iubirii dezvoltă mai ales acest zbucium al protagonistului care se prelungește dincolo de oniric, dar include și câteva povești de iubire pasagere între tătari și fetele rutence răpite, fiind dezvoltat motivul clasic al victimei care se îndrăgostește de călău, care nu au însă consistența epică a iubirii lui Nogai pentru Mainahur.

Toate tribulațiile protagonistului, atât cele cauzate de război, cât și cele din planul iubirii sunt atent urmărite.

Sfârșitul lui Nogai este, parcă, nedemn, raportat la imaginea pe care și-o construise și pe care o impusese celorlalți.

Ca într-un domino, odată creat dezechilibrul prin lupta dintre frați, unchi, nepoți, succesori la tron, trădare, toate piesele s-au prăbușit precum și întreg imperiul.

La nivelul discursului epic, momentele de tensiune sunt alternate cu pasaje descriptive halucinante, imaginea generală fiind cea a unei lumi care are legi proprii. "Se înnegrise zarea de călăreți luând în copite garduri, porți, agitând deasupra o ploaie de bice și lovind tot ce întâlneau: oameni, oi vite, câini. Casele cădeau ca niște cutii de chibrituri [...] Bărbații cu furci și ciomege încercau să se apere, dar sfârșeau spintecați de săbii, răstigniți haotic pe marginea drumeagului ce urca spre canara."

Se remarcă puterea autoarei de a transpune aproape cinematografic imaginile, printr-o aglomerare a detaliilor care asaltează toate simțurile: vizualul, auditivul, kinestezicul, olfactivul.

Atmosfera epocii se realizează și prin descrierea vestimentației "Feudalii cetății erau îmbrăcați în haine groase din postav care pe cap purtau o bonetă prinsă pe frunte cu un colac împletit din două fâșii, una vișiniu-închis, cealaltă albastru-deschis. În picioare aveau cizme din piele groasă în care intrau pantalonii bufanți din stofă." Sunt descrise, de asemenea, obiceiurile și elementele culinare specifice bucătăriei tătărești: "katlama,

șuberek, platouri de kobete și ulkum."

Se reconstituie peisajul și imaginea unei lumi trecute, pe care noi, cititorii, cunoscători ai spațiului descris, Isaccea, le suprapunem, încercând să refacem, pe firul imaginației, magia lumii dispărute: casele de piatră ale meșteșugarilor, curțile interioare, ulițele, piața centrală în care oamenii trebuiau să se adune să-l întâmpine pe marele Nogai. Imaginea aceasta nostalgică este spulberată de duritatea raidurilor de strângere a birurilor sau de pedepsire a celor care nu acceptau supunerea.

Descrierile ne introduc în plină atmosferă, reconstituie timpurile de mult apuse, cu toate dramaele lor. Trăim alături de personaje spaima unei iminente năvăliri, teama pierderii vieții în caz de nesupunere, durerea pierderii agonisiei și a celor dragi, spiritul de jertfă când știi că nu mai ai nimic de pierdut.

Ca lector te confunzi ușor cu mulțimile revoltate. Trăiești, de asemenea, conflictele interioare ale celor încercați de fiorul dragostei, simți sfâșierea între datoria față de un neam lăsat de Dumnezeu cu un destin de stăpân și iubirea care ar împlini spiritual, ar oferi acea liniște care să compenseze o viață agitată de generații.

Dialogurile sunt vii, într-un limbaj simplu, colocvial, încercând să redea cât mai exact trăirile, stările personajelor.

"Legenda emirului Nogai" este un roman a cărui lectură ne îmbogățește nu atât prin poveste, cât mai ales prin prezentarea unei lumi despre care știm prea puțin, cu partea de istorie documentată, chiar dacă este îmbrăcată în haina ficțiunii. Scris într-un stil percutant, implică o lectură pe cât de fluidă, pe atât de consistentă, ce nu trebuie ratată.

Doamna Elena Netcu reușește să transforme prin scriitura sa, anumite date ale realității într-o fascinantă legendă. Dincolo de istorisirea autentică ce dă senzația de veridicitate, se întinde povestea despre suferință, despre glorie și prăbușire, despre consecințele alegerilor, poveste care supraviețuiește oricărei realități istorice. Este o carte care te face să percepi acut trecutul, să îți imaginezi cum arăta lumea de atunci, să simți spațiul de la Gurile Dunării stins în densitatea istoriei.

Autoarea are un adevărat talent de a construi textul încât întreaga poveste de ascensiune și cădere este urmărită cu sufletul la gură, stârnind reacții de admirație, de indignare, de compasiune, de revoltă, de durere. Trăind alături de protagonist, la sfârșitul cărții ai sentimentul că toate se prăbușesc, mărirea este efemeră, dar dincolo de toate rămâne istoria, cuvântul și capacitatea unui scriitor pasionat, doamna Elena Netcu, de a reconstitui prin Logos gloria unei lumi apuse.

Mihai VINTILĂ

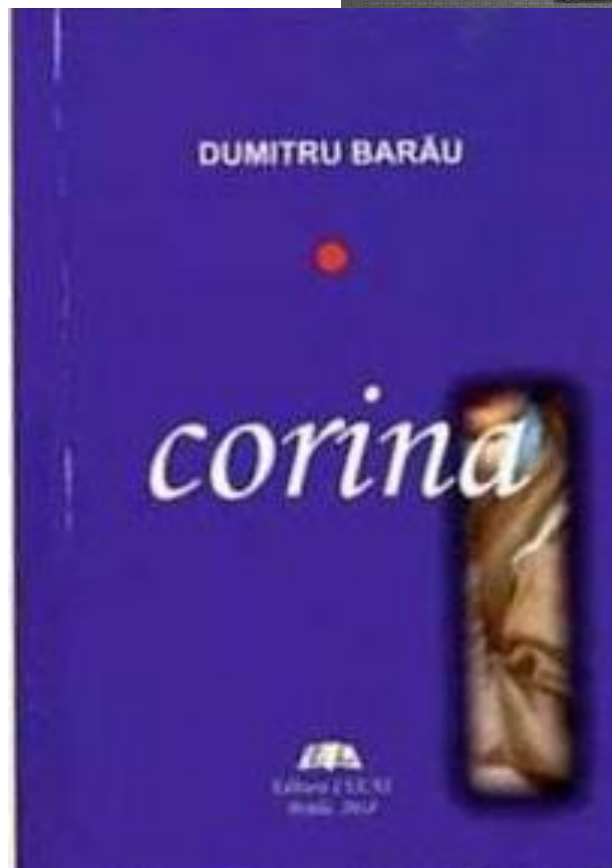
Geometria relațiilor

Profesorul Dumitru Barău ne oferă prin romanul său *Corina* o adevărată geometrie a relațiilor. Construit pe o structură clasică, urmărind pas cu pas dezvăluirea persoanelor, romanul se constituie într-o plăcută surpriză literară.

Autorul nu este la prima încercare de acest fel. Ne-a mai oferit cărțile de poeme *Anotimpul visării* și *Vis albastru Emeli* apărute în 2009 și 2011 la editura brăileană Zeit, un volum de proză scurtă *Casa umbrelor* apărut la aceeași editură în 2012 și romanul *Cum alegem dragostea?* din 2016 apărut la editura Istros a Muzeului Brăilei. În fiecare din acestea se simte delicatețea cu care Dumitru Barău scrie. El nu aruncă la întâmplare evenimentele sau trăirile ci construiește cu răbdare o poveste. Este asemeni păianjenului răbdător care încearcă să contureze forma perfectă. Desigur că munca sa nu poate fi apreciată decât de cititori dar, el, ca autor, depune toate eforturile pentru a atinge perfecțiunea.

Corina este un roman modern, psihologic, cu vagi accente citadine. Personajele sunt bine conturate atât din punct de vedere al aspectului exterior cât mai ales din punct de vedere al trăirilor interioare. Autorul a ales să folosească tehnica descrierii unui personaj prin intermediul altui personaj așa cum se vede în descrierea Corinei: *Descoperi în ea toate darurile care pot subjuga inima unui bărbat: frumusețe, delicatețe, naturalețe și o feminitate debordantă - care acoperea tot ansamblul cu un mister seducător. Părea adolescentină. Cu adevărat, femeia poate să aibă doar vârsta pe care vrea să-o arate.* (pag. 132). În acest fel concluziile le trage cititorul. El este cel care poate umple golurile lăsate intenționat și poate contura cu propria imaginație diafana prezență feminină.

Povestea este aparent simplă. Avem un triunghi amoros care devine pătrat pentru a redeveni triunghi și pentru a termina ca pătrat. Din acest motiv am considerat romanul ca fiind de o geometrie a relațiilor. Dumitru Barău dozează aceste geometrii și prin intermediul lor dă dinamică povestirii. Zbuciumul interior al persoanelor se subscie dimensiunilor variabile și duce la conturarea imaginii complete a evenimentelor. De altfel *Corina* se bazează mult în deciziile sale pe vise, pe mesajele pe care acestea în mod inconștient i le transmit. E o altă modalitate de îmbinare a realității cu oniricul. Îmbinate cele două paliere nu fac decât să balanseze cititorul între real și ireal, între adevăr și posibil adevăr. Inserțiile onirice conturează tensiuni și dau autorului posibilitatea de a oferi persoanelor ieșiri în decor. Așa, în restul volumului, ele pot fi carteziene, delicate, normale. Visul e cel care le oferă o scăpare alături de zbuciumul interior. Se creează astfel două zone care nu pot fi controlate de

realitate dar care sunt determinate și uneori o influențează.

Orașul valsului și al psihanalizei intrase în inima ei ca un avertisment drapat în faldurile decadenței... O secundă a fost de ajuns... (pag.13).

Corina este psiholog la fel ca și prietena ei cea mai bună Magda. În timpul facultății și după, între cele două femei, s-a stabilit o relație de prietenie. În această relație a intrat treptat și Marius care în cele din urmă o va alege pe Magda cu care se va căsători. Acest prim triunghi amoros de care aminteam constituie începutul volumului.

În peisaj va intra Mircea. El devine prietenul Corinei. La un moment dat viața îi joacă o festă și indirect Mircea va fi răspunzător pentru moartea unui om, Cornu. După puternice muștrări de conștiință Mircea își va asuma, în felul său, moartea acestui om. Corina intră într-o perioadă de derapaje și găsește alinarea în iubirea doctorului Mihai. Lucrurile nu sunt însă așa cum dorim și uneori schimbări imprevizibile modifică perspectivele și relațiile. Corina îl va părăsi pe doctor în urma unei astfel de schimbări și va relua legătura cu Mircea care la rândul lui va ieși din starea de autocondamnare și va realiza că acea moarte de care a fost făcut răspunzător nu este chiar în întregime datorată lui. Sentimentele se amestecă pentru a exploda în despărțirea Corinei de Mircea, în accidentul lui Marius și în refacerea triunghiului Marius, Magda, Corina de data aceasta doar pe fundamentele prieteniei. Cum era și normal pentru un iubitor al frumosului, romanul nu se putea încheia trist. Corina și Mircea își vor regăsi iubirea și geometria prieteniei se va schimba iar. Vor fi două familii de prieteni care au trecut prin multe încercări împreună. Și situația familială a Corinei se va

(continuare în pag. 25)

Victor MAROLA

De vorbă cu Carmen DĂRĂBUȘ

Victor Marola: Bună ziua, doamna Carmen Dărăbuș. Bine ați venit în paginile revistei Boema.

Carmen Dărăbuș: Bine v-am găsit.

V.M.: Vă rugăm să ne oferiți câteva repere din parcursul paideic și profesional al dumneavoastră?

C.D.: *Parcursul meu a fost destul de constant clădit. După absolvirea secției de filologie-istorie, unică înainte de anii '90 la Baia Mare, a fostului Liceu Pedagogic, devenit, după moda comunistă, liceu industrial, am optat pentru Facultatea de Litere (specializarea: română-franceză). După absolvire (Universitatea „Babeș-Bolyai”), am lucrat până în 2000 în învățământul preuniversitar. În același an mi-am susținut teza de doctorat sub conducerea istoricului și criticului literar Dumitru Micu, la Universitatea din București. Și cum simțeam nevoia, la un moment dat, să înțeleg mai bine relația literatură-științe sociale, am urmat și un program de master în sociologie, tot la Universitatea din București. Din 2000 sunt cadru didactic la Universitatea de Nord din Baia Mare, actualmente Centrul Universitar Nord din Baia Mare, după fuziunea cu Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca. Vreme de 5 ani am fost profesor invitat în fosta Iugoslavie, la Universitățile din Skopje și din Novi Sad. Începând din anul 2017, ocup aceași poziție la Universitatea „St. Kliment Ohridski” din Sofia. În-tre timp, am publicat 8 cărți ca autor unic și una în coautorat. Literatură comparată și studii culturale.*

V.M.: Când v-ați simțit atrasă în orizontul fascinant al literaturii?

C.D.: *Viața ca literatură și literatura ca viață devine un mod de a fi. Încă din copilărie frecventam cenaclul orașului, secția juniori, îmi amintesc că se numea „Lira”. Apoi totul a decurs firesc, fără ruperi, doar cu nuanțări. Am fost prinsă foarte mult în actul lecturii. În liceu, profesorul meu de română (și dirigintele meu) a fost poetul Ioan Moldovan, de la revista „Familia” din Oradea. Popasul lui în Baia Mare m-a marcat decisiv în ceea ce privește pasiunea pentru interpretarea textului literar.*

V.M.: Profesorii din timpul studiilor universitare v-au orientat spre un gen literar anume?

C.D.: *Da, fără îndoială. Charisma unui profesor, modul lui de relaționare, au fost fundamentale. Ioana Em. Petrescu, titulară la disciplina Eminescologie, cu ale sale „modele cosmologice”, m-a orientat spre căutarea codurilor care dau unitate unui univers literar; apoi Liviu Petrescu, orator fascinant în excursurile sale comparatiste (nu întâmplător, și eu sunt titulară pe disciplina: Literatură comparată) și Mircea Muthu la Cursul de Estetică și investigația Balcanilor, în multiple conexiuni culturale. Aș spune că cei trei au avut în comun deschiderea interdisciplinară, nouă, la vremea aceea și potrivită mie. Am simțit că vorbesc „pe limba mea”, că modul lor de lucru mi se potrivește. Dar m-au marcat și alte cărți, ale profesorilor*

Boem@ (121) 3/2019

din alte centre universitare, precum Dan Horia Mazilu de la Universitatea din București. Printre noi mai e doar domnul Mircea Muthu.

V.M.: Menționați zece scrieri din literatura contemporană care v-au impresionat?

C.D.: *Bănuind că vă referiți la literatura română, în ordine aleatorie, fără intenții ierarhice: Augustin Buzura - Raport asupra singurătății, Gabriela Adameșteanu - Dimineața pierdută, Doina Ruști - Manuscrisul fanariot, Măța Vinerii, Nicolae Breban - Frica, Varujan Vosganian - Cartea șoptelor, Dan Lungu - Sunt o babă comunistă, Diana Adamek - Adio, Margot, Mircea Cărtărescu - Solenoid, Florian Filip - Degete mici. Dacă e vorba despre cei străini, i-aș aminti pe Orhan Pamuk, Elif Shafak, Milorad Pavić, Margaret Atwood, Doris Lessing, Y.Kawabata, H. Murakami, Grazia Deledda, în fine, lista s-ar lungi tare.*

V.M.: Când privim în cadrul unei expoziții imaginea a doi bocanci, părăsiți într-un cenușiu mândan, ne gândim la ceea ce în registrul artelor se numește «estetica urâtului». Găsim și în scrierile prozatorilor asemenea imagini în cuvinte plasticizate?

C.D.: *O, desigur! Eu prefer literatura cu un grad mare de plasticitate, dacă ea nu rămâne în stadiul descriptiv. De pildă, cred că Doina Ruști excelează în plasticizarea cuvintelor, fără a fi vorba de «estetica urâtului», ci de re-crearea unei lumi dintr-un loc și un timp anume.. Cât despre „estetica urâtului”, la noi e poveste asumată oficial de pe vremea lui Arghezi.*

V.M.: Scriitorii își asumă un destin literar în planul culturii. Unii dintre ei sunt comunicativi, dar își trăiesc solitudinea aidoma unei insule într-un ocean. Cum interpretați titlul unui volum de poezii scris de Marin Sorescu: Singur printre poeți (1964)?

C.D.: *Ca asumare a unei identități, a unei originalități pregnante, ca refuz de a se înregimenta într-un cod cultural al unui curent sau altul.*

(continuare în pag. 25)

V.M.: Ce ne puteți spune despre proza poetică?

C.D.: *Cred că este manifestarea a două tendințe ale eului creator, una a construcțiilor și alta ale eului adus imediat la suprafață. E o formă de dezmarginire, de poveste cu grad mai mare de metaforizare, de la Macedonski cu a sa Thalassa încoace.*

V.M.: Câți studenți aveți la cursul de Limbă și civilizație românească din cadrul Universității din Sofia? Sunt doar din rândul comunității românești din Bulgaria sau și dintre etnicii bulgari?

C.D.: *Numărul variază, acum sunt în jur de 20, socotindu-i și pe cei incluși în programul de mas-terat. În general, interesul se manifestă pentru limbi moderne aplicate, care le permit mai rapid accesarea unei slujbe. Studenții sunt exclusiv din rândul comunității bulgare. Comunitățile românești, de pe malul Dunării, sunt mai apropiate de România și cred că se orientează spre universități din România.*

V.M.: Nominalizați, vă rog, câțiva scriitori bulgari, ale căror volume sunt căutate în librării?

C.D.: *Ar fi Emil Andreev și Gheorghii Gospodinov. De curând a fost tradus în limba română scrierile lui Ivan Stankov, de către doamna Mariana Mangiulea. Vom vedea ce impact va avea cartea (Amintiri despre apă în re minor). S-a tradus destul de puțin în română, mai mult din română în bulgară.*

V.M.: Care sunt revistele literare din sudul Dunării, care v-au reținut atenția?

C.D.: *Mai mult cele academice, cu care am colaborat, buletinele științifice ale universităților, iar din Serbia, revistele Europa (la care am contribuit activ ca language editor și membră în colegiul științific) și periodicul Logos.*

V.M.: Ce le transmiteți cititorilor revistei *Boema*?

C.D.: *Să nu renunțe la a citi și a scrie literatură, antenele pentru literatură se cultivă mereu, într-o lume dominată de imagine și de pragmatism.*

V.M.: Vă mulțumim și vă dorim un an prolific în plan literar și profesional.

Carmen Dărăbuș: Eu vă mulțumesc!

schimba. Familia sa va avea o consolidare prin apariția unei fetițe. Și iată cum Dumitru Barău mai construiește un triunghi al dragostei de data aceasta într-o familie.

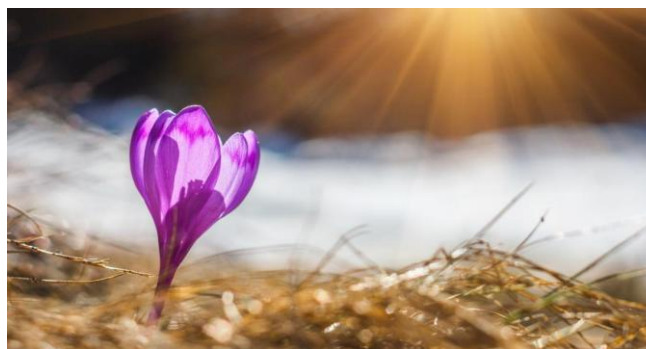
Uneori cititorul prins în intriga pe care o construiește autorul poate trece fără să observe peste pasaje pline de metafore precum: *Dintr-o dată lumina zilei dispăru și o perdea groasă de nori coborî din cer. O ploaie mărunță cu aripi de argint plutea peste capetele lor ca o bucurie, risipită undeva, departe.* (pag.79) sau *În cameră se lăsă o tăcere cenușie, iar în ochii lor atârnavă ca niște spânzurători, semnele de întrebare.* (pag.96).

Dinamica este foarte bine redată uneori prin descrieri de felul: *Străfulgerată de îndoielei, Corina nu putu să își ascundă un gest de nemulțumire și respinse, ușor, pornirea bărbatului de a o imobiliza, doar pentru el și își retrase, delicat, o mână, punându-i-o pe buze* (pag. 33).

Singura scăpare am găsit-o la pagina 188 unde Mihai și Corina merg la Paris pentru trei săptămâni și respectiv 10 zile. La pagina 192 autorul amintește că *Mihai mai avea aproape trei săptămâni de Paris, însă Corina își terminase delegația...* Matematic Mihai nu mai avea cum să mai rămână cu încă trei săptămâni de vacanță după ce petrecuse zece zile! Dar matematica nu domină acest roman. Dumitru Barău este un fost profesor de limba română și acest lucru își pune accentul pe roman. Avem o limbă frumoasă, cursivă și melodiosă. Oamenii sunt buni, chiar și cei răi au o bunătate ascunsă.

Corina este cel mai elaborat și mai bun roman pe care l-a publicat până acum Dumitru Barău. La un moment dat, la ceva timp după publicarea romanului *Cum alegem dragostea?* din 2016, chiar mă întrebam ce face domnul profesor. Acum am văzut. Scrie și scrie bine. Cred că acest roman nu va fi decât o bornă în activitatea literară a domnului Dumitru Barău. Nu știu de ce dar cred că povestea din *Corina* nu s-a terminat. O văd reluată într-o altă formă, într-un viitor roman.

(Dumitru Barău, *Corina*, Brăila, editura Lucas, 2018, 302 pagini)

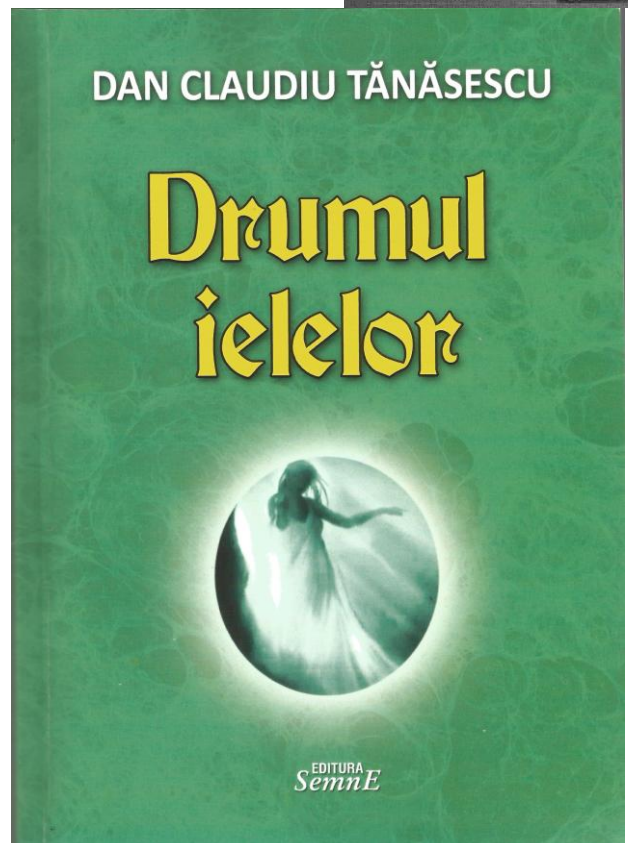

Nicolae ROTARU

UN JOC AL IELELOR¹

Așa cum m-a atras cândva (gimnazist pe Valea Seacă natală și rurală) romanul de „mahala urbană” *Groapa* al (cam) renegatului azi Eugen Barbu, la fel am simțit o atracție produsă de *Drumul ielelor*, cartea lui Dan Claudiu Tănăsescu, în chiar tramvaiul care mă aducea în Colentina rezidențială, după lansarea la care am participat și am obținut autograf de la autor. De fapt, subiectul (de un behaviorism tragic) este unul interferent cu al autorului „aventurilor” din groapa Cuțaridei și lider al (controversatei) reviste *Săptămâna culturală a Capitalei*, unde medicul de vocație, scriitorul cu palmares și cronicar sportiv de succes DCT era colaborator permanent, înainte de a deveni, după evenimentele din decembrie, primar de oraș celebru (mai ales pentru și datorită scriitorilor) din vecinătatea Capitalei, lider al amintitei reviste, dar și senator în Parlamentul României din partea Partidului România Mare. La peste 40 de ani de la debutul editorial, cu peste 20 de cărți de proză la activ, autorul îmi oferă o plăcută surpriză epică, un roman ale cărui 300 de pagini se-nghit cu pleoapele larg deschise și cu nesaț mereu alimentat. O narațiune psihologică, o urmărire a unor destine și deveniri umane, în jurul unui erou (inginerul agronom Minodor Roznoveanu) arestat și încarcerat că și-ar fi ucis soția, deși Mioara pe care o surprinsese în tandrețuri cu profesorul de sport Dionisie Bândar (fiul vitreg al unui general de Securitate) a fost înjunghiată chiar de amant. Protagonistul cărții, el însuși copil nedorit al Corneliiei (dintr-o idilă a răvășirilor violente), dar acceptat (după ce a fort adus chiar la nuntă sa) și crescut exemplar de Mândița, mireasa și soția rătăcitorului de odinioară, Vasile Râșnoveanu, tatăl băiatului. Minodor a avut o viață trepidantă. După ce a străbătut drumuri prin școli unde s-a dovedit un elev silitor și a ajuns om în toată puterea cuvântului, mama naturală l-a regăsit și a vrut să-i schimbe destinul, bulversându-l prin vestita formulă „sângele apă nu se face”. Ca și când n-ar fi fost de ajuns că prietenele (Cela, Narcisa și-n final chiar Mioara cu care s-a căsătorit) l-au trădat, destinul i-a jucat festa finală, ajungând după gratii (cu statut de ucigaș), în subsidia unor ofițeri corupți și vulgari ca Vivi Jilavu Cașalotu sau Cristi Azimuță, conviețuind cu infractori celebri, precum spărgătorul de bancă Leon Bădică, sau șmenari, tâlhari, barbușii (ce nu se feresc să folosească șișul, dar care-l „desemnează” șef și se folosesc de „renumele” său pentru a le asigura protecția, adunând și taxă în numele lui, pentru a continua matrapazlăcurile, inclusiv înjunghierea unui camarad de celulă).

E o adevărată măiestrie a descrierii și a folosirii artei dialogului pentru a reda atmosfera și viața dezmoșteniților din pușcărie. Loc unde, alt șoc epic, fiica soților Horia și Smaranda Vârlan, Natalia, ajunge (la cerere și împotriva voinței părinților) medic, și, astfel, devine personajul care va contribui la salvarea eroului, care i-a devenit pacient (caută arma crimei împreună cu părinții lui,

determină redeschiderea anchetei, iar fiul generalului Vereș, asasinul Bândar, ajunge, în final, în locul condamnatului pe nedrept, după patru ani, deși nu pentru 25 de ani cât promise Minodor fără nici o probă, ci pentru 12 ani cu probe și mărturii indubitabile). Justiție a injusteții. Și atunci, ca și acum!

Recuperat pentru societate și pentru sine, inginerul se căsătorește cu binefăcătoarea sa, doctorița Vârlan. Ea îl ajută (la cerere) să-l... ajute pe Bădică, așa cum i-a promis la liberare. Căci, din poveștile deținuților, una (cea a spărgătorului Leon, care-i spune locul depunerii capturii bancare: o casă boierească, din zona Gării de Nord, în care a murit proprietara și unde s-a mutat o familie tânără) continuă afară și-i devine personaj. Unul ce se alătură altui interlop pitoresc, „ambasadorul” Cristache Vicențiu Lampada (fostul tovarăș de fărădelegi al spărgătorului de după gratii) care se oferă să-l ajute. Între timp, părinții soției moarte (șoții Caloianu) îl cută, pe el și pe cuscri, pentru a le cere iertare că i-au acuzat și blestemat și-l roagă pe Minodor să meargă la mormântul defunctei, fiindcă sunt chinuți de vise ciudate. Se produce o împletire de oniric și mitologic (de aici clu-ul titlului) în care intervin ielele. Fapte e că îndemnat și însoțit de Natalia merge la cimitir, unde se produce un trăsnet ce pe el îl rănește grav, iar pe doctoriță o ucide. Tragedie în tragedie, roman în roman, poveste de dragoste în narațiune psihologică despre soartă.

Infirmitate, îngrijit de devotata mamă adoptivă și de Lica (o tânără care se-ndrăgostește de el și-i rămâne alături) își continuă devenirea, dar geaman-tanul cu bani recuperat din casa indicată de Leon pentru a-l da „proprietarului” (hoțului) la terminarea

(continuare în pag. 37)

Ionel NECULA

La Paris în căutarea semnelor românești

Totdeauna Franța și Parisul, cu ademenirile lor bine cunoscute, cu trăsurile și hotelurile ei moderne, au atras ca un magnet intelectualitatea românească care încerca mai întâi o validare în Franța pentru a fi recunoscuți mai apoi și în țară. Multă vreme, personalități importante ale culturii, științei și artei românești au preferat din varii motive întemeiate, dar și din vanitate, spațiul cultural francez ca recunoaștere și rampă de lansare a potențialului lor creator. Și această plonjare într-un mediu cultural rafinat și exigent a imprimat Parisului anumite semne și urme materiale pe care încercăm să le investigăm în aceste rânduri ocazionale

- Pe strada Jean-de-Beauvais la nr.9 bis se află biserica română ortodoxă – care a avut rol de *centru spiritual al românilor* din Paris – dar puțină lume știe că din consiliul parohial al acestei biserici au făcut parte, de-a lungul timpului, Mircea Eliade, George Enescu și Elena Văcărescu. Deși ultima dorință a Elenei Văcărescu a fost ca trupul ei să fie adus în țară, ea n-a putut fi împlinită atunci, cu toată zbaterea verișoarei sale Alexandra Fălcoianu, care i-a stat alături vreme de cincizeci de ani, dar va fi îndeplinită ulterior, la 5 septembrie 1959, când trupul său va fi repatriat și primit cu toate onorurile de Academie și de lumea cultă din România. Așa s-a realizat și ultima dorință a celei care și-a făcut un crez din slujirea țării cu credință și devoțiune, ba chiar și-a transferat acest crez în transcendent sub forma dorinței testamentare: *Dumnezeu să-mi ajute țara și în ceruri, eu mă voi ruga pentru România.*

- Cine ajunge în piața Saint-Germain-des-Press și-o ia la dreapta pe strada Abbaye, nu poate rata șansa de a poposi și în piața Furstenberg unde a fost făcută celebra fotografie cu cei trei români la acea dată aproape anonimi – **Cioran, Ionescu și Eliade** – pretext și punct de plecare pentru Alexandra Laignel-Lavastine de a se desfășura într-un discurs eseistic încrâncenat și plin de patimă, cu acuze sau suspiciuni de legionarism, care nu au toată acoperirea. Era în septembrie 1945 și Eugen Ionescu se grăbea să ajungă la un atelier de reparat mașini, să dea o probă de lucru ca vopsitor. Găsise un anunț în ziar că un atelier de reparații căuta un vopsitor și se grăbea să ajungă la proba de lucru. Era înainte ca dramaturgul să găsească acea imensă sumă de bani care venise taman la timp, când era în pragul unei prăbușiri prăpăstioase. Făcuse deja foarte multe datorii, iar gazda n-o plătitise de foarte multă vreme. A reușit, cu suma găsită să-și achite datoriile, imensele restante la chirie și să intre într-o relativă normalitate

La acea vreme nici unul din cei trei nu era cunoscut la Paris. Mircea Eliade avea o notorietate în țară, mai cu seamă după publicarea romanului **Maytrei**, dar aceasta nu se transfera automat în afara granițelor. Eugen Ionescu nu intrase în publicistica pariziană, iar Cioran era un mare necunoscut. Nu avea nici un venit, trăia din expediente și lua masa pe la cantinele studențești.

Vor reedita gestul fotografierii în trei, în octombrie 1977, când din nou Eugen Ionescu s-a arătat la fel de grăbit. Dar, firește graba avea cu totul alte temeuri; trebuia să ajungă la Academia Franceză, să-și rostească Discursul de recepție. Trecuse 32 de ani și în acest interval toți trei căpătaseră deja o reputație universală.

Doi din această triadă covârșitoare - Eugen Ionescu și

MIHAI EMINESCU
1989, bronz
250 cm înălțime

Cioran - se odihnesc acum, în morminte apropiate în cimitirul Montparnasse din Paris, dar isprava acestei fotografii nevinovate va constitui pretextul unei lucrări cu mare trecere în lumea occidentală - **L'oubli du fascisme**, (Preses Universitaires de France) - dar și cu multe acuze și suspiciuni lipsite de acoperire.

Turistul român care ajunge pe strada Ecoles din orașul luminilor are posibilitatea să se reculeagă în fața statuii ce-l reprezintă pe Eminescu, patriarhul culturii românești, operă a valorosului sculptor român **Ion Vlad**, născut la Fetești la 24 mai 1920. Era căsătorit cu Nika, (Nicole) Gatoski, fiica lui Nicolae Gatoski fostul secretar al regelui Carol al II-lea și al Elenei Stâlpeanu, soră după mamă cu filosoful Ion Petrovici. Nu se poate spune că nu era apreciat printre artiști, cât a lucrat în țară. În 1958 a cumpărat chiar o mică fermă la Buftea unde-și amenajase un atelier și unde obișnuia să dea câte-o petrecere, de la care nu lipsea agentul securității Anton (Petru Comarnescu) care își informa superiorii cu tot ceea ce se discuta în cadrul acestor reuniuni. Chiar Ion Petrovici și-a serbat uneori ziua onomastică (Sf. Ioan, din 7 ianuarie) în acest cadru. Îmi imaginez că gazda, tot Ion și ea, se întrecea pe sine ca oaspeții să se simtă bine și să nu le lipsească nimic din ceea ce se obișnuiește în asemenea ocazii. Cu manierele sale vechi, moștenite dintr-o lume aflată în disoluție, filosoful Petrovici avea grijă să-și anunțe prietenii să nu-l caute pe acasă în această zi, cum se obișnuiește, că nu va fi în oraș. Adevărat este că și Petrovici se implica în lansarea publică a sculptorului. Se cunoaște scrisoarea sa către Tudor Vianu, prin care-l ruga să comenteze lucrările nepotului Ion Vlad.

Statuia care îl înfățișează pe Eminescu a fost executată de Ion Vlad în 1989, cu prilejul centenarului morții poetului. I-a avut ca donatori pe Ascension Maorta și pe cunoscutul filantrop român,

(continuare în pag. 28)

Aurel Răuță, amândoi trăitori în Spania. Statuia are o înălțime de 2,20 m. și este așezată pe un soclu de marmură înalt de 50 cm.

Oricum, relațiile sculptorului cu rudele rămase în țară, cu Elena Gatoski și cu Petrovici au rămas nefisurate și, în august 1968, când Petrovici a obținut învoirea de a-și vizita fiul emigrat în Spania, pe Vladimir (Japon) a făcut o escală și la Paris unde familia Vlad l-a găzduit câteva zile și unde românii din diaspora pariziană veneau să-l vadă și să-i asculte relatările despre grozăviile petrecute în infernul închisorilor comuniste.

- Cine trece prin arondismentul 9 și ajunge pe strada Clichy, nu poate să nu arunce o privire și la clădirea de la nr.4 unde fusese cândva magazinul (atelierul) pantofarului George Ionescu, cel ce l-a găzduit într-o vreme pe brăileanul Panait Istrati. Ulterior, după ce se va căsători cu elvețiana Yvonne, va reveni la Paris și va închiria două camere pe strada Montmartre, căci venise nu doar cu soția, dar și cu mama acesteia și avea nevoie de un spațiu mai generos.

Ce-i drept, ca un vagabond adevărat, Panait Istrati a bătut Franța în lung și-n lat, și-a practicat tot felul de meserii, printre care și cea de fotograf ambulant la Nisa, la Saint Mallo și în alte stațiuni franceze.. Continua și pe tărâm galic ceea ce făcuse la Brăila, unde fusese o vreme hamal în port. Avea o înțelegere socialistă despre viața oamenilor simpli, nevoiți să practice tot felul de lucrări umiltoare și grele, uneori peste puterile lor.

Ceea ce nu se cunoaște este arestarea lui Panait Istrati, pe cheiul Parisului pentru faptul că a luat apărarea unui muncitor, brutalizat de polițistul care supraveghea lucrarea. A fost nevoie de implicarea Elenei Văcărescu care s-a mobilizat exemplar pentru eliberarea lui.

Iată cum s-au întâmplat lucrurile: Undeva pe cheiul Senei Istrati și Vintilă Rusu Șirianu erau într-o plimbare peripatetică când au ajuns în dreptul unui imobil cu patru etaje din care o familie mic burgheză se pregătea de mutare. Angajase deja doi hamali care transportase o parte din mobilier și le depozitase jos lângă un camion pregătit să le preia. Întâmplarea a făcut ca în acel moment să treacă pe acolo un polițist care constată că ora pentru mutare nu este cea prevăzută în regulament și obligă transportarea lucrurilor înapoi, sus. Degeaba au insistat oamenii să accepte ca măcar mobilierul urcat în camion să nu-l mai ducă sus, la etajul III al blocului fără lift, că omul legii a rămas neînduplecat. Ba chiar a început să-i împingă pe hamali să se miște mai repede. Unul din hamali a căzut sub greutatea cufărului ce-l purta în spate și Panait Istrati, martor la scenă, se repede la polițist și-l muștră cu cuvinte grele. Polițistul își chemă ajutoare și Istrati este dus la secție.

Consternat de situație, Vintilă Rusu Șirianu merge la Elena Văcărescu și-o roagă să se folosească de cunoștințele sale pentru a-l elibera pe Istrati din arest, dar nu cunoaște nici ea pe nimeni din poliție și intervine pe lângă prefect, care participa uneori la reuniunile din salonul ei. Prefectul e receptiv și binevoitor, dar nu are nici el vreo putere asupra poliției și recurge la un truc. Telefonează la poliție, unde era arestat Istrati și-i informează pe cei din secție că omul pe care tocmai l-au reținut este un spion periculos și că va trimite doi oameni să-l ridice pentru a-l supune cercetărilor. Bineînțeles că-n mașina celor doi

*Madame Christina Cotescu
et Monsieur Mircea Eliade
ont l'honneur de vous faire part de
leur mariage qui a eu lieu à Paris
le 9 Janvier 1950.*

*31, rue Vanneau
Paris, 7e*

oameni ai perfectului care au mers să-l ridice pe Istrati se afla și Vintilă Rusu Șirianu pentru a se bucura împreună cu cel proaspăt eliberat. A fost un truc care a curs bine și-a dus la eliberarea lui Istrati din arest.

Înainte de a traversa Atlanticul pentru a se stabili definitiv la Chicago, Mircea Eliade a locuit o vreme la Paris. Din postul său de atașat la ambasada română din Lisabona nu s-a mai întors în țară, ci s-a instalat direct la Paris. Aici, în apartamentul Sybillei o va cunoaște pe Christinel - una din cele trei zeite ale coanei Maria Cotescu - Sybille, profesoară la un colegiu catolic din Paris, Eliza, devenită jumătate reputatului dirijor Ionel Perlea și Christinel, trecută deja prin două căsătorii. Ceremonia religioasă a tomnaticului mire (Eliade avea la acea dată 48 de ani) și Christinel a avut loc într-un apartament somptuos și vetust din rue Mignard, întrucât biserica românească era închisă și s-a săvârșit de doi preoți - unul catolic și unul ortodox. Eliade l-a avut ca martor pe cunoscutul latinist, poet, prozator și eseist N. I.

Invitație la mariajul lui Mircea Eliade

Cu Histinel Cotescu

Herescu iar lumânările cununiei le-au fost ținute de Sybille, sora miresei și de bunul său prieten din tinerețea lor bucureșteană, Emil Cioran. Era în 9 ianuarie 1950.

Florin LOGREȘTEANU

A DOUA MOARTE A BRADULUI

Iosif Guzman, absolvent al unei școli tehnice, avu revelația că în el trăiește un poet autentic. Îi căzuseră în mână două-trei plachete de versuri primite la câteva lansări de carte, la biblioteca din cartier. Tânărul, maistru într-un atelier de sculărie, nu înțelegea prea mult din tainele cărții de poezie, dar, răsfoind plachetele, ajunsese repede la concluzia că el însuși ar fi putut concepe mici fragmente de proză grupate în versuri, diferite de acelea care-l terorizaseră în anii de școală. Se apucă deci cu sârg de scris...

Iosif moștenise de la părinți un imobil modest pe o străduță din cartierul Berceni. Nu-l ispoteau în propria casă nici straturile cu flori, de care nu se îngrijea niciodată, nici cele câteva vițe de vie ai căror struguri constituiau hrana vremelnică a păsărilor cerului, înainte ca el să ajungă să-i guste. În schimb, bradul din grădina aflată în paragină... Bradul număra pe puțin un secol - după știința lui - și continua să domine grădina îmburuienată, întreținând admirația puținilor vecini.

După primele 50 de poezii, scrise cam într-o săptămână, Iosif Guzman căută pe internet o editură. Constată că Bucureștiul e suprasaturat de edituri, ceea ce facilita, într-un anume fel, accesul unui debutant. Încercător și curios, în același timp, poetul-sculer matrișer bate la ușa uneia dintre ele; de fapt, intră direct în biroul directorului instituției, un omuleț simpatic, neglijent îmbrăcat, cu siguranță, un mare scriitor. Altfel, n-ar fi deținut funcția asta – după părerea lui Iosif... Bună ziua, bună ziua, sunt Iosif Guzman, poet... Din provincie?... Nu, din Berceni... Membru al USR?... Nu, sculer-matrișer. Directorul pare că a realizat cu cine stă de vorbă. Și ce dorește domnul? Întrebare absurdă, judecă Iosif, fiindcă nu intri într-o editură să cumperi un ziar. Vreau să debutez, răspunse prompt. Am înțeles, încercă directorul să se debaraseze cât se poate de repede de intrus. Luați legătura cu redactorul-șef, ușa următoare, pe dreapta. El vă va oferi detaliile. Îmi pare bine că v-ați orientat spre editura noastră...

Redactorul-șef are o statură la fel de mărunță ca aceea a directorului editurii. În schimb, este pleșuv, mustăcios și mai puțin binevoitor. După ce Iosif Guzman își declină identitatea, îi face o mărturisire: În ultimii ani, mai mult tinerii cu studii medii și prea puțină cultură scriu poezie... Minunat! exclamă involuntar Iosif Guzman, gândindu-se că face parte din această categorie... Redactorul-șef îl privește pe sub sprâncene, dar nu face nicio observație în plus. Îl îndrumă spre serviciul-secretariat. Aici va depune și înregistra manuscrisul, urmând să fie repartizat unui redactor de carte competent... Va primi răspunsul peste ceva timp. Deocamdată, editura este extrem de

aglomerată cu publicarea cărților unor autori, mai mult tineri și lipsiți de experiență... Cu studii medii și prea puțină cultură! adaugă Iosif Guzman, copleșit de emoție... Exact! confirmă sec redactorul-șef...

Primele săptămâni se scurg mai ușor decât s-ar fi așteptat tânărul poet. Și-a instalat sub bradul din grădină o măsuță și un scaun comod. Lucrează deja la al doilea volum. Abia după patru luni primește o invitație de la editură. Se prezintă la prima oră, încrezător și bine dispus. Redactorul de carte, un bărbat robust și surâzător, îl primește familiar. Îi oferă un scaun și îi așază sub nas un contract... Îl informează că manuscrisul a fost acceptat fără rezerve, fiind, evident, rodul unui autor cu cultură medie, dar – se știe -, poeții cu adevărat talentați n-au fost doctori în știință și nici măcar academicieni... Se pune însă problema hârtiei... Tipografia ne reclamă dificultăți în procurarea hârtiei de care ar fi nevoie pentru publicarea tuturor care ne bat la ușă, îl informează, mai puțin zâmbitor. Lipsese excidentul de hârtie, în schimb există excident de autori...

Tânărul nu prea înțelege... Și cum se poate rezolva? întrebă, dezorientat... Va trebui să mai așteptați. Nu vă pot spune cât timp. Hârtia se obține în tranșe mici, asta e adevărul și firmele care o furnizează sunt și ele copleșite de comenzi... Pe Iosif Guzman îl trec toate apele. Nici nu se mai gândește să scoată din geantă cel de-al doilea manuscris... În final, i se sugerează că, printr-o relație, problema se poate rezolva mai rapid. Poetul și-ar putea procura hârtia de la o firmă de profil. De pildă... Iosif Guzman își notează precipitat adresa. La despărțire, în pragul ușii, redactorul adaugă: Scrieți o poezie valoroasă, nici vorbă. Ar fi păcat să nu... Încercați cum v-am spus. Poate găsiți soluția...

Patronul firmei la care ajunge în săptămâna următoare insistentul poet a fost destul de evaziv în a-i da un răspuns încurajator. Până la urmă, a pus punctul pe i: companiile de silvicultură din zonă și de-aiurea au impus restricții în tăierea pădurilor. Defrișarea a fost destul de exagerată în ultimii ani iar noul guvern a decis să pună piciorul în prag. Se taie prea mult, se exportă prea mult, unde vom ajunge?... Iosif Guzman nu cedează. Propune, ca ultimă alternativă, un aranjament. Va oferi un comision substanțial pentru câteva sute de kilograme de hârtie, cât bănuia că-i sunt necesare pentru cartea sa. Erijându-se într-un om cu ceva cunoștințe în domeniu, mai menționează că nu e nevoie de prea mulți copaci pentru pretențiile lui. Procurați-vă copacii de care vorbiți și vă satisfacem dorința, l-a ironizat celălalt. Noi nu intrăm în păduri pentru zece trunchiuri de lemn. Avem contracte ferme.

Tânărul poet s-a întors acasă dezamăgit... Dar nu putea renunța la poezia sa. Vocația, odată descoperită, merita orice efort; orice sacrificiu. Parcă în școala medie învățase că o creație autentică presupune jertfă, multă suferință. Însă ce să jertfească el?...

Ideea că risca să renunțe la poezie a devenit curând terorizantă. l-a creat insomni; pe urmă, coșmaruri... Își visa poezia materializată în ciudate reprezentări: păsări cântătoare, licurici împânzind aerul

(continuare în pag. 30)

noptii, broscuțe declanșând o muzică stranie în lacurile Capitalei; chiar tic-tacul ceasului de perete părea un avertisment că-și irosește talentul, dacă nu face ceva concret, să-l impună lumii prin cuvântul tipărit...

Într-o dimineață, avu o revelație. Bradul... Arborele secular, sănătos și bogat din grădina sa îl va scoate din impas. Bănuia că, achiziționându-l, firma la care apelase îi va oferi suficientă hârtie pentru volumul său. Cum de nu-i venise ideea până atunci?... În aceeași zi luă legătura cu directorul editurii și cu patronul fabricii de hârtie. Primul îl avertiză că se putea dovedi numai un visător – ca orice poet. Dar merita să încerce. Cu mâna lui scrise pe un sfert de coală numele și adresa tipografiei care urma să primească hârtia...

Patronul fabricii s-a dovedit cooperant. Îi va trimite un evaluator. Bradul trebuia văzut, expertizat și, dacă totul va fi O.K., vor semna un contract...

În nopțile următoare, Iosif Guzman își visă copacul, tânguindu-se. Este numai vântul care se împleticește între ramurile lui, se liniștește. Se visă scriindu-și poemele, ca de obicei, sub umbrarul său. Picături mari îi întinără manuscrisul. Plângea copacul?... Probabil, un norișor se scăpase deasupra grădinii... Poetul începu să oscileze între dorința de a-și păstra bradul și îndârjirea de-a accepta sacrificiul în numele propriei creații, așa cum o făcuseră toți marii artiști ai lumii (nu cunoștea niciun nume, dar ideea însușită în școală cam asta era). În cele din urmă, sacrificiul a fost acceptat...

A sosit, cu oarecare întârziere, toamna... Iosif Guzman asociază cenușii zilelor de toamnă cu starea sa sufletească. Din bradul de odinioară rămăsese numai un ciot. În amintirea superbului arbore, poetul și-a intitulat placheta **Moartea bradului...** O moarte spiritualizată, se consolează, asociind-o cu **Moartea căprioarei** a poetului Labiș. Acolo, moartea animalului semnifica trecerea de la vârsta copilăriei la adolescență și maturitate; în cazul bradului, moartea semnifica o înviere: arborele devenise operă poetică... Spiritul se regăsea în fiecare filă a cărții, crede poetul, depășind, în cele din urmă, durerea pricinuită de sacrificiul într-o creație; ca toți marii artiști...

Imprevizibil, începe reculul după o lansare de carte la târgul **Gaudeamus**, unde poemele sale tragice **Moartea bradului, Așa dispar pădurile, Rădăcini tolerate de întuneric, Eu, printre stele** (și altele, în aceeași notă lirică), au stârnit zămbetele puținilor curioși strănși în fața standului... Câteva consemnări critice în revistele din Capitală i-au fost net defavorabile; nicio scripă, texte agramate (licențe poetice, probabil...), nicio speranță... Și ca să se pună capac la toate, într-un articol devastator, istoricul și criticul literar Mugurel Pajiște a acuzat în termeni duri politica editorială de pe Dâmbovița, implicată direct în perturbarea unui ecosistem de care altădată românii erau mândri: **Tăiem pădurile, autoiluzionându-ne că facem cultură, dar prin mai tot ce se publică astăzi, pădurile mor a doua oară, sacrificate pentru hârtie...**, trăgea o concluzie sumbră exegetul, devenit de câțiva ani și președinte de onoare al Partidului Ecologist...

Poetul Iosif Guzman se simte nedreptățit de o critică literară opacă, insensibilă la valori.

După alte șase luni, în primăvară, fostul sculer-matrușer la un atelier bucureștean care între timp se închisese,

socoti că sosise ora bilanțului (termen tehnic, preluat de la vechiul loc de muncă). Contactat, directorul editurii nu l-a menajat: librării au returnat cartea, bibliotecile au refuzat s-o achiziționeze... Exista totuși o soluție: Iosif Guzman, în calitate de autor, să accepte topirea propriei opere. O tonă de celuloză, transformată în hârtie de cea mai bună calitate, ar acoperi cât de cât cheltuielile editurii și tipografiei și nici poetul nu va fi uitat. Un act patriotic merită o recompensă simbolică... Despre ce patriotism vorbiți? Întrebă Iosif Guzman cu jumătate de gură. I se părea că interlocutorul său încerca să-l aburească... Păi, ia gândiți-vă, i se spune. Dacă fiecare carte proastă ar merge la topit, pădurea n-ar mai fi în pericol să moară a doua oară...

ANUNT

Antologie colectivă de creație literară A.S.P.R.A.

Sub coordonarea unui grup de scriitori profesioniști, membri ai asociației culturale A.S.P.R.A. - Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice, în colaborare cu editura InfoRapArt și revista literară Boem@, a fost reluat proiectul cultural de realizare a unui nou volum colectiv de creație literară - Antologia de Primăvară.

Doritorii se pot înscrie până în data de 31 martie 2019, trimițând creațiile proprii (poezie, proză, eseu, teatru, umor), însoțite opțional de o fotografie de autor și un scurt CV literar, la una din adresele: aspra@inforapart.ro, office@inforapart.ro.

Materialele vor fi selectate și promovate de către o comisie care va coordona întregul proiect.

Cei înscriși vor fi ținuți permanent la curent cu evoluția proiectului, până la apariția volumului, preconizată în perioada 15-20 aprilie.

Mai multe detalii puteți găsi la adresa:

<http://www.cenaclu.inforapart.ro/anuntcenaclu.html>

Redacția

Gabriel CONSTANTIN**E LUNGĂ NOAPTEA...**

E lungă noaptea suferinței mele...
Ocean însingurat vuind pe valuri,
Fără lumini de soartă, fără maluri,
C-un negru uragan de zile grele.

Pierdute-n întuneric, idealuri
Plutesc precum corăbii fără vele,
Zdrobite-n zări de stâncile rebele,
Duse de vânt departe de limanuri.

Trec norii cenușii ca o furtună,
Gonind din cer speranțe muritoare
Pe care le-am ținut și eu în mână.

Depart, mai departe, călătoare,
Dintre talazuri lumii or să spună
Ce deziluzii visul vieții are...

MIJLOCIRE PENTRU RAI

Spală, Doamne, cu mirsina,
Neamul nostru credincios,
Că în toți intrat-a vina
Și păcatul pân' la os.

Sufletul ne e subțire,
Ca de un păianjen fir;
Avem dor de nemurire,
Dar greșelii îi dăm bir.

Și, smuciți de vijelia
Grijilor de peste zi,
Înspre cer ni-i drumetia,
Pe cărări de har pustii,

Căci în pâcla neguroasă,
În văz nu e limpeziș,
Inima, o tânguioasă
Casă fără-acoperiș.

Vino, Doamne, pe sprânceana
Unui alb și umed nor
Și ne oblojește rana
Și aleanul plângător,

Dă-ne-o rază de credință
Din arzându-l diadem,
Îndoită stăruință,
În al vieții rar goblen.

Cuvioasă feciorie,
Gândului arhistrateg
Și o clipă de vecie,
Mare cât un rai întreg...

PACEA INIMII

Cine-n viață se oștește,
Pe păcat îl biruiește;
Cine priveghează bine,
De Iisus Hristos se ține.

Zece vieți de aș trăi,
Cu Hristos m-aș înfrăți;
Că de jugul greu m-apasă,
Mă ridică, nu mă lasă.

Că de crucea grea îmi pare,
Întărește-a mea spinare
Și-mi întinde mâna Lui,
Când am suflet amăru.

Să alerg după averi?
Bogăție? – Neplăceri;
N-am văzut unul când moare,
Să ia-n ladă tot ce are.

Să mă cert cu al meu frate,
Pentru lucruri măsurate?
De la suflet de-l alung,
Măine moare și-o să-l plâng.

Vreau în inimă să țin
Pacea frunzei de măslin,
Că făcui destule rele,
Să mai fac alte ca ele.

Iar pe cel de lângă mine,
Să-l vorbesc numai de bine;
Să ne înfrățim cu toții
Și cu viii și cu morții.

Că-i păcat ca să nu fie
Îngerească armonie
Și dorind averi năuci,
Să trăim ca niște cuci...

Maria TIRENESCU

Ciupi

Recent am descoperit pe Facebook o postare în memoria lui Ciupi. Am lăsat un comentariu: „*E interesant că eu chiar încercam ieri să-mi amintesc de unii colegi. Și tocmai la Ciupi m-am gândit. Voiam să scriu cum era în clasa întâi, cum a dispărut dintre noi, când și-a rupt un picior, cum l-am reîntâlnit în clasa a opta și ce năzbâtii am făcut în acei ani. Eu am plecat din Vișeu, dar mă întorceam aproape în fiecare an să-mi văd părinții. Încă îmi amintesc cât de frumos a vorbit Ciupi cu mine la ultima noastră întâlnire...*”

Nu voi cita tot comentariul. Mai bine să scriu ce îmi mai amintesc în legătură cu acest coleg cu care am comunicat foarte bine, cu care nu cred că am avut divergențe, chiar dacă nu gândeam la fel.

Aș începe cu o întâmplare din timpul clasei întâi. Eram de serviciu și câțiva colegi au intrat în clasă în timpul pauzei. Conform înțelegerii, trebuia să le scriu numele și să-i prezint doamnei învățătoare lista. Când a intrat în clasă doamna învățătoare, i-am dat lista. I-a chemat în fața clasei pe cei care au fost indisciplinați. A ajuns la „Colpan”. Așa scrisesem pe foaie. Doamna învățătoare a zâmbit și m-a întrebat ce am vrut să scriu. Am răspuns că voiam să scriu Ciolpan.

- În scurt timp vei învăța cum se scrie acest nume.

Situația s-a rezolvat cu puțină „morală” și cu promisiunea că în recreație elevii vor merge în curte.

Venise iarna. La Vișeu ninge mult. În curtea școlii era zăpadă până la genunchi. Elevii se jucau, alergau, făcea bulgări... Intrau în clase plini de zăpadă. Aveam ore la etaj și, până în clasă, o parte din zăpadă se scutura.

Într-o pauză, era agitație mare.

- Un copil a căzut și și-a rupt un picior!

Am aflat a doua zi că elevul care suferise fractura era colegul nostru Nuțu Ciolpan. Nu a revenit între noi multă vreme. Am aflat că l-au trimis la Techirghiol, la un sanatoriu, unde făcea și școală.

Pentru că în Vișeu de Sus s-a construit o clădire nouă pentru liceu, sectoarele din care erau adunați elevii s-au modificat. Între timp, noi ne-am mutat din clădirea Școlii în care locuim și am fost repartizată în clasa a V-a la noua școală. Ciolpan a revenit de la Techirghiol sau Eforie, dar a continuat să „țină” de Școala Nr. 1.

Ne-am revăzut în clasa a VIII-a, la liceu. Eu nu l-am recunoscut, dar după ce mi-a povestit de ce șchio-pătează, am înțeles că el e colegul nostru din clasa întâi. Acum se prezenta cu numele Ciupi. În catalog era scris numele real: Ioan Ciolpan.

Voi trece rapid printre amintiri, evocând doar cele mai interesante, mai emoționante întâmplări cărora le-am fost martori sau protagoniști.

În manualul de muzică am găsit un cântec ale cărui cuvinte erau în limba rusă. Neavând pe moment nimic altceva mai interesant de făcut, am început să solfegiez. Mi-am dat seama că știu melodia. De unde? De când? Dintr-un film! Văzusem „Toată lumea râde, cântă și dansează” când eram în clasa a cincea. Sau a șasea. Între timp, mai auzisem la radio acel cântec. Difuzorul din bucătărie transmitea uneori muzică din filme. Așa îmi explic de ce mi se fixase în memorie. Nu știam cuvintele. Cunoșteam doar melodia.

Învățătoarea noastră din primii ani, doamna Maria Mihalca, preda muzica la liceu. Într-o oră, i-am cerut voie să cântăm un cântec din manual. Cântecul era compus de Isaak Dunaievski, cel care scrisese și opereta „Vânt de libertate” pe care o văzusem în 1954 la Constanța. La început, am cântat eu, doamna profesoară urmărind notele. Ciupi era în banca întâi de pe rândul din mijloc. A fost primul care a cântat cu mine. Apoi, ni s-au alăturat mai mulți colegi. Cântecul fiind antrenant, toți cântau. Cu la, la, la.

Am găsit versurile cântecului dând un search pe Google...

Cântam doar prima strofă și refrenul. Textul era ușor. L-am tradus fără probleme. Fără pretenții, am tradus, aproape mot-à mot: *Îi e mai ușor inimii cu un cântec vessel, Muzica I. Dunaievski, versurile V. Lebedev-Kumaci: „Îi e mai ușor inimii cu un cântec vessel, / El nu te lasă să te plictisești. / Și-l iubesc cătunele și satele / Și-l iubesc orașele mari. // (Refren) Cântecul ne ajută să construim și să trăim, / El, ca prieten, ne cheamă și ne conduce. / Și cei ce pășesc cu cântecul în viață / Aceia niciodată și niciunde nu vor dispărea”.*

De altfel, filmul produs în 1934 are titlul Весёлые ребята (Vesyolye rebyata), adică „Băieții veseli”.

În strofa a doua e vorba despre comsomoliști, Komsomolul era organizația de tineret a Partidului Comunist din Uniunea Sovietică. Nu era interesant.

Printre colegii noștri era și un băiat slab, înalt, cu fața pământie. În glumă, i-am spus „Moartea în vacanță”. Nu știu dacă a aflat, dar știu că era mereu în grupul nostru, chiar dacă gălăgia o făceam în special cei care ne cunoșteam mai de mult. Colegul nou venit în școala noastră se numea Mihai Crișan. Ne-a spus că e din Turda, că tatăl lui e preot în Poienile Glodului și de aceea a venit la liceul din Vișeu. Locuia la internatul liceului, dar sâmbăta mergea acasă.

O dimineață de luni. Sunase de intrare. Cineva a observat că lipsește Mhai. Am bănuț că nu a ajuns din pricina autobuzului. A intrat în clasă odată cu profesorul. În prima pauză ne-a spus că a fost la Poieni și nu a avut timp să învețe.

Aveam un profesor nou la chimie, Adrian Ridichie, care venise după ce și-a satisfăcut stagiul militar, ca toți absolvenții din acel an.

(continuare în pag. 33)

Mihai a fost invitat la tablă. Nu știa nici titlul lecției. Lui Ciupi i s-a făcut milă și i-a șoptit: „hidroxizii”. Mihai a repetat. Apoi, a buiguit ceva. Profesorul i-a cerut să vorbească despre proprietățile fizice ale hidroxizilor. A urmat o bălbăială. Ciupi reușea să-i mai spună câte ceva, dar nici el nu prea știa. Se întorcea spre mine și-i mai dădeam câte o informație.

- Dacă știi la ce se folosește hidroxidul de sodiu, ai scăpat!, spune profesorul.

Ciupi se întoarce spre mine. Eu îi spun „purgativ”. El se juca de-a telefonul fără fir. Îi șoptește lui Mihai. Acesta nu înțelege. Îi mai spune o dată. În sfârșit, Mihai înțelege.

- Purgativ! spune Mihai cu jumătate de gură.

- Cu sodă caustică te cureți de tot! spune profesorul râzând.

În clasă, unii râdeau, alții erau nedumeriți, Ciupi se întoarce și-mi face un semn: „Ți-arăt eu ție!”. La care îi răspund: „Când mai vrei să șoptești, învață lecția!”

Mihai a rămas repetent, în urma corigenței pe toamnă.

(A mai fost o vreme în școala noastră, apoi nu l-am mai văzut. M-a recunoscut el în Cluj, când eram deja studentă. Urcaserăm în același troleibus. Mi-a povestit că a plecat la Turda și că a terminat liceul la seral).

În clasa a noua, la o oră de chimie, profesorul Adrian Ridichie ne-a trimis la tablă pe mai mulți, indicând fiecăruia despre ce să vorbească. Nu eram încântată de subiectul pe care l-am primit. Cred că se citea pe chipul meu. Cred că era vorba despre proprietățile fizice ale unui element din Tabloul lui Mendeleev. Ciupi s-a oferit să-mi șoptească. Profesorul a observat că Ciupi insistă. Mi-a schimbat subiectul. Acum trebuia să vorbesc despre proprietățile chimice. M-am înviorat. Deja eram în domeniul meu: ecuații.

În clasa a zecea învățam istoria muzicii. În manual era partitura Corului vânătorilor din opera Freischütz, de Weber. Când ne rămânea puțin timp după lecția nouă, Ciupi cerea voie să cântăm. Și, toată clasa cânta, bătând ritmul în bănci. Doamna profesoară Mihalca ne făcea semn să cântăm mai încet, să nu deranjăm clasa vecină.

Nu-mi amintesc despre Ciupi în ultimul an de liceu. De altfel, noi am încheiat anul școlar la mijlocul lunii mai. În timpul vacanțelor făceam pregătire pentru bacalaureat. În rest, eu mă ocupam mai mult de Gazeta Matematică și de culegerile mele.

Bacalaureatul se susținea din trei materii: limba română, matematică și o materie la alegere. Știu că aveam discuții în legătură cu al treilea obiect. Unii susțineau că la chimie e materia de un an, chimie organică. Alții preferau biologia, cu materia din trimestrele al doilea și al treilea, care era practic de șase săptămâni.

Eu susțineam că nici una dintre cele mai „comode” variante nu mă încântă. Am preferat să susțin proba la fizică, chiar dacă era materia din doi ani. Învățam lucruri interesante, legate de viață, de practică, eram mereu cu materia din urmă la curent, pentru că, la fiecare răspuns primeam și o întrebare din lecțiile anterioare. Aveam și un argument forte: voiam să merg la Politehnică și acolo nu mi-ar fi fost prea utile cunoștințele de chimie organică sau biologie.

Îmi amintesc vag banchetul de încheiere. Nu mai țin minte, sunt mai bine de 50 de ani de atunci, dacă Ciupi dansa, dar știu că, acolo unde era el, era și veselia mai mare.

După ce am început cursurile facultății, nu am avut ocazia să stau de vorbă prea mult cu foștii colegi de clasă. Veneam acasă, dar preferam să povestesc cu părinții, să citesc...

După absolvirea facultății, ne-am îndepărtat și mai mult. Până când a trăit Nina, îmi mai trimitea vești despre foștii colegi. Nu am corespondat cu nimeni. Nu am participat la nicio revedere. Așa a fost situația. La revederea de 10 ani, n-am putut să mă prezint. Așteptam un copil. La 20 de ani, întâlnirea era după începerea anului școlar. Directorii nu ne învoiau.

Veneam vara să-mi văd părinții. Uneori întâlneam câte un coleg. De obicei, colegii mă recunoșteau. Ne cam schimbaserăm.

În 1995, am fost la Vișeu doar cu soțul meu. El a rămas cu părinții mei să ajute ceva, să repare... nu mai știu ce. Am plecat cu Nina să-mi arate cum s-a extins Școala ajutătoare, m-a plimbat prin clădirea vechiului internat, am mai mers puțin să revăd strada unde fusese Casa de cultură și am revenit în centru. Înainte de a ajunge la intersecție, ne-am întâlnit cu Ciupi.

- Ia te uită cine e în orașul nostru! Mioara! Nu te-ai schimbat deloc.

- Regret, dar trebuie să te contrazic! Nu mai am codițele de care mă trăgeați uneori, nu mai am fundele acelea mari și albe, nu am cordeluță...

- Dar tot veselă ești, tot tânără. Soțul tău ce face?

- Are ceva de lucru și am plecat, cu Nina, să văd orașul. Am fost colegi de facultate, suntem în Cugir, avem trei fete ca împărății din poveste, suntem bine.

- Sper că la Revederea de 30 de ani veniți!

- Dacă mă invitați, dacă e în timpul vacanței școlare, să sperăm că venim!

Ne-am despărțit veseli.

În toamnă, am primit o scrisoare de la tata. Printre altele, îmi spunea că Ciupi nu mai este.

Nu cred că poate cineva să-l uite. A fost mereu în mijlocul grupurilor care dezbăteau probleme serioase, în grupurile în care se cânta sau se spuneau glume, știa să fie simpatic.

Marian HOTCA

singurătate

sporește-mi singurătatea
 înger ascuns
 în mărunț putred
 întunecă-mă
 sorbindu-mi toată seva plăcerii
 să par
 ecoul lemnului din cruce
 izbit de ceasul-rozariu

fructe amar-crepusculare
 cerșesc în amurgul-sirenă
 strigătul cald al frunzelor stinse

pribeag mă trezesc
 în interiorul cuvântului
 zeului de hârtie
 și visul nu îmi este vis de data aceasta
 e doar un tremurat al crengilor
 în memoria vântului slobod

un colț din galeria mirajului
 se surpă
 altă iluzie a toamnei
 se desface
 într-o liturghie a morții

umbră de toamnă

din roua-neînțeleasă
 răsare umbra
 mult mai grea decât orice visare a beznei
 e-n obiceiul nostru
 să curățăm în fiecare toamnă
 nostalgiile îngrămădite
 în sufletul de colb

respir un aer trădător
 ce se curbează
 ca un șarpe
 printre cicatricile luminii
 lăsând acel ieri
 desculț
 în adâncul regret al evadării

umbra ta se apleacă
 singurătatea se întinde
 acoperind pașii
 iar mai departe nu mai poți separa
 memoria de frunzele bolnave

poem de toamnă

ca o fereastră în soare
 nostalgia veștejește frunzele
 înotând pe caldarâmul luminii

veșnicia
 închipuită în mine
 e doar o clipă desculță
 absorbită
 de sâmburii morții ai memoriei

simt seceta
 cum îmbătrânește în firul răzvrătit de iarbă
 meditănd lumea
 cum se închide
 în sfidătoare culori

pribeagi
 într-o lacrimă smulsă
 doar toamna
 ne mai strânge la pieptul ei
 povara umbrelor plânse

umbră

acolo
 unde umbra se desenează singură
 fără existența ta
 gura rumegă etern
 doar regrete

un vis se dăruiește
 fiecăruia
 pe ascuns
 ca o atingere
 ce sfidează
 cuvântul nerostit

nimeni nu cunoaște
 la ce e folositoare întâmplarea
 că existăm
 hai să trecem haotic
 dintr-un punct în altul
 până ne plictisim
 de jocul acesta cu vieți desculțe

limbile de venin se extind
 pașii se încumetă să treacă
 peste cicatricile unui ochi
 ce te absoarbe
 frunză cu frunză

șoaptele neîmblânzite
 seamănă cu tine
 mereu aceeași toamnă eternă
 cu păsări bonave
 stinse în zare

zbor

zborul meu
 are forma unei frunze flămânde
 un idol galben-amar
 ce amenință
 golul din vis

dacă mi-ar fi mirarea
 un mugur cu vârful în zenit
 ce sevă dulce
 mi-ar trece prin cuvânt
 toamna aceasta

MARIA
FILIPOIU

Maria FILIPOIU

PULSUL ISTORIEI ÎN CONȘTIINȚA SCRITORULUI

[„Patrie, credință, regăsire” de Ionel Marin, Editura Bogdania - Focșani, 2018]

În istoria omenirii, patriotismul reprezintă o dovadă a jertfei individuale sau colective, percepută ca datorie de onoare pentru eroismul și gloria înaintașilor, moștenire din rădăcini străbune, ce conferă demnitate și unicitate neamului. Jertfirea nu este numai a vieții, ci și a timpului acesteia, consacrat semenilor contemporani și predecesorilor înzestrați cu spiritul de sacrificiu pentru ideal comun, ca mărturie de fapte și idei încapsulate în memoria timpului.

O dovadă a jertfei reprezintă truda condeielui pe ogorul Culturii naționale, ce sădește în brazda timpului, sămânța gândului creativ, de-a rodi în hotarele gliei, prinoase pentru cititorii flămânzi de hrană spirituală, căci: „*Fie pâinea cât de rea, / Tot mai dulce mi se pare, / Când o știu în țara mea...*” (Bogdan P Hașdeu)

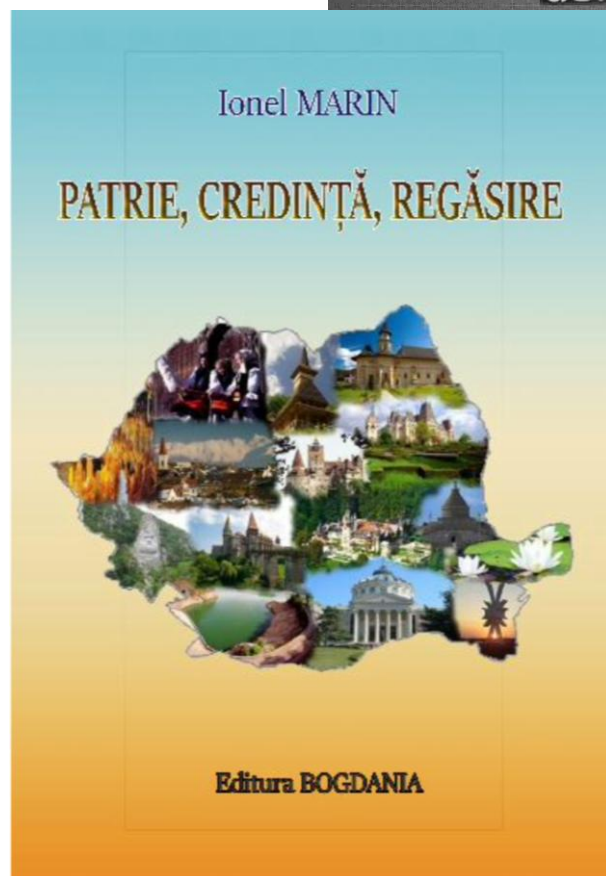
Un exemplu de patriotism pentru națiune și devotament pentru iubitorii cuvântului, izvorăște din conștiința scriitorului **Ionel Marin**, Președinte-fondator al publicației **Bogdania** - revistă de creație și cultură care a fost editată fără întreruperi pe parcursul celor șase ani, oferită colegilor scriitori și publicul cititor, de-a face poporul mai bogat spiritual și mai fericit.

În articolele editorialelor sale predomină tema patriotică și religioasă, cu elogii aduse corifeilor literaturii române (Mihai Eminescu, Vasile Alecsandri, Mircea Eliade și alții), personalităților istorice și culturale - piloni la templul culturii neamului românesc.

Subiectele tematice sunt dezvoltate de autorul Ionel Marin în cartea sa - „**Patrie, credință, regăsire**” recent publicată la Editura Bogdania, ca dovadă a patriotismului și recunoștință față de întregitorii României, de la Mihai Viteazul (1600), până la Regele Ferdinand și Regina Maria (1918 - România Mare), în anul aniversar Centenarului Marii Uniri - 2018.

Aprofundând sentimentul patriotic, autorul Ionel Marin îl folosește ca reper literar pe geniul literaturii române - Mihai Eminescu, pe care îl citează în eseurile sale din „Patrie, credință, regăsire”, oferind exemplul personal confrăților și cititorilor, ca soluție de salvare a culturii în perioada modernistă, în care poezia este disimulată într-o nebulosă din care nu se știe cum va ieși ori se va afunda în abisul ignoranței, după cum avertizează, îngrijorător, scriitorul: „*Dacă nu vom învăța să prețuim valorile, să ne iubim Patria și limba română, ne vom afunda și mai mult în nefericire și înstrăinare.*”

Paragraful a fost citat și de renumitul scriitor - **Geo Călugăru** în prefața cărții: „**Și noi locului ne ținem - aici am fost, aici rămânem**”.

Făcând apel la morală, întărește sentimentul identității naționale ca reper pentru generația în formare: „*Noi suntem români și trebuie să ne mobilizăm și să slujim neamul românesc.*”, spre conștientizarea faptului că unitatea și stabilitatea dau echilibru și armonie în trăire.

Cu toții suntem conștienți că, în epoca evoluției tehnologice și a informatizării computerizate, și cultura suferă transformări majore, ce propulsează societatea într-o formă nouă de trăire, la standarde su-perioare, în care pragmatismul are rolul esențial într-o națiune fără repere culturale ca o bibliotecă fără cărți, iar cultura riscă să devină formă fără fond.

În consecință, trebuie să oferim tinerilor din sistemul educațional, repere după care să-și ghideze aspirațiile pe drumul afirmării, spre consolidarea aptitudinilor moștenite genetic, sau înzestrări spirituale ce țin de creativitate - predestinarea care nesimulată și neantrenată se pierde sub tăvălugul tentațiilor iluzorii și în trăirea clipei insignifiant.

Astfel, autorul dă ca exemplu în eseurile sale pe scriitorul și filosoful istoric al religiilor - **Mircea Eliade**, ce avertizează asupra pericolului mediocrității malade: „*Mediocritatea e cu atât mai impresio-nantă cu cât o descoperi într-o structură ce se crede deasupra mediocrității.*” - **Mircea Eliade**.

Dar în cultură nu se admite schimbare fără continuitate, ce ar amputa istoria culturală a neamului, iar menținerea integrității culturale se face cu revigorarea spiritului patriotic, după cum spune eruditul filosof: „*Sunt vremuri în care nu poți înainta decât mergând contra curentului.*” - **Mircea Eliade**.

Dar cel mai mare pericol ce planează asu-

(continuare în pag. 36)

pra culturii contemporane este dezinteresul față de valorile spirituale, în favoarea materialismului, care dezumanizează societatea și-l face pe individ să-și piardă sufletul, rătăcindu-se în iadul necredinței - flagel al societății moderne, la care făcea trimitere autorul istoriei religiilor - Mircea Eliade: „Dacă fiecare ins ar activa fără gândul recompensei, pământul ar fi un rai.”

Cu profund sentiment patriotic autorul a dezbătut în eseurile sale și subiectul „**Marea Unire de la 1 Decembrie 1918** înfăptuită printr-o imensă jertfă de sânge, a celor peste 1.000.000 de români, pe diferite câmpuri de luptă, în Primul Război Mondial”, pentru că românul este patriot până în măduva oaselor, iar eroismul poporului român a inundat cu sânge drapelul patriei, după cum afirma scriitorul Mircea Eliade: „Românii nu au sabotat istoria. Au înfruntat-o și i-au rezistat din toate puterile lor”.

Spiritul patriotic planează și peste eseul „**Dreptul la viață, libertate și fericire**”, autorul pledând pentru reunirea fraților romani și reîntregirea țării cu teritoriile înstrăinate în anul 1940.

Tema patriotismului este evidențiată de autor prin citate expresive ale cărturarilor patriotici în „**Dreptul la demnitate**”: „Fără cultul trecutului nu există iubire de țară.” (Mihai Eminescu).

„Eroismul este o atitudine morală, alcătuită din aceeași plămadă ca și sacrificiul de sine”. (Dimitrie Gusti).

„Veteranii de război sunt marii eroi ai României, care au înroșit cu sângele lor pământul de la Prut până la Cotul Donului împotriva comunismului care ne-a smuls Basarabia, Bucovina și Ținutul Herța. (...) Veteranii de război sunt românii care mai sunt încă în viață după încheșările crâncene din cel de-al Doilea Război Mondial. Veteranii sunt cei care la chemarea țării au lăsat părinții, soțiile, frații și surorile în pragul casei, plugul în brazdă, condeii în birou, catalogul elevilor în cancelariile școlilor și au răsunat DA pentru patrie” (Gheorghe Rogoz).

Unirea este subiectul dezbătut pe larg de scriitor în articole istorice, evocând eroismul întregitorilor României, încă din Antichitate, amintindu-i pe regii geto-daci: Burebista și Decebal.

Un răsunet istoric, auzit prin veacuri, l-a avut **Voievodul Mihai Viteazul** - „Domn al Munteniei, Ardealului și a toată țara Moldovei”. (6 iulie 1600), intensificat de **Domnitorul Alexandru Ioan Cuza**, ce-a înfăptuit la 24 Ianuarie 1859 - **Primul Stat Unitar Român**, lăsând istoriei moștenire glorioasă: „Unirea este îndeplinită. Naționalitatea Română este întemeiată.” (...) „Vă iubiți Patria, veți ști a o întări. Să trăiască România!” (Al. I. Cuza).

Cel mai răsunător ecou de întregire teritorială l-a avut **Marea Unire** de la 1 Decembrie 1918 - împlinirea visului dintotdeauna al românilor pentru redobândirea zestre străbune.

A fost însoțit de **Actul Unirii Basarabiei** cu România - „În numele poporului Basarabiei, Sfatul Țării declară: Republica Democratică Moldovenească (Basarabia) în hotarele ei dintre Prut, Nistru, Dunăre, Marea Neagră și vechile granițe cu Austria, ruptă de Rusia acum o sută și mai bine de ani din trupul vechii Moldove. În puterea dreptului istoric și dreptului de neam, pe baza principiului ca norașele singure să-și hotărască soarta lor de azi înainte și pentru totdeauna se unește cu mama ei România. Trăiască Unirea Basarabiei cu România de-a pururi și

totdeauna!”. Actul a fost semnat de personalități politice de rang înalt: **Președintele Sfatului Țării - Ion Inculț; Vicepreședinte - Pantelimon Halippa; Secretarul Sfatului Țării - I. Buzdugan**”.

Al doilea rege din perioada modernă a României, succedându-i la Tron pe Carol I, **Regele Ferdinand**, alături de **Regina Maria**, elogia mulțimea adunată în Cetatea Alba-Iulia: „Mă închin cu evlavie celor cari, în toate vremurile și de pretutindeni, prin credința lor, prin munca și jertfa lor, au asigurat unitatea națională și salut cu dragoste pe cei care au proclamat-o într-un glas și simțire de la Tisa până la Nistru și până la Mare”. (15 octombrie 1922 - Alba-Iulia), lăsând, neamului, moștenire **Regatul Unit - România Mare**.

Ca un scriitor devotat pasiunii, Ionel Marin venează limba română ca pe o regină: „Regina graiului străbun, limba română, moștenitoarea limbii dace, a rămas și va fi întotdeauna lumina sufletului românesc. **Limba română** este hrana cea vie, lăsată de Dumnezeu, românilor și urmașilor lor, pe veșnicie.”

În contextul amintit, autorul argumentează dragostea pentru limba română și năzuința păstrării ei pe traiectoria timpului, folosind citate ale cărturarilor înaintași, printre care **Pr. Justin Pârvu** (născut în perioada unionistă): „Îți scriu pentru că sper că măcar acum, să îți amintești cine ai fost, cine ești și poate așa vezi încotro te îndrepti! Ești singurul popor european care trăiește încă acolo unde s-a născut... Ești primul popor din lume care a folosit scrierea. Nu o spun eu, o spun tăblițele de la Tărtăria și o recunosc toți cei care le-au studiat... Trezește-te, popor român, trezește-te român adormit și nu lăsa să se șteargă dintr-o trăsătură de condei, tot ce ți-au lăsat părinții, nu îți lăsa copiii pe drumuri, sclavi ai celor ce nici nu existau pe când tu știai să scrii.”

Amintește, apoi, de formatorii limbii române: poetul patriot **Grigore Vieru**: „Limba unui popor este chiar sângele aceluia popor.”; de poetul inimilor - **Nichita Stănescu**: „Limba română este patria mea.” și în ultimul rând îl elogiază pe „**Lucefărul poeziei românești**” - **Mihai Eminescu**: „Zeul tutelat al spiritualității noastre, omul universal, încă neegalat, expresia integrală a sufletului românesc.” (Nicolae Iorga - istoric, memorialist, filosof...), Unul citat eminescian rămâne memorabil tuturor generațiilor de români: „Nu noi suntem stăpânii limbii, ci limba e stăpâna noastră.”

Relevant pentru spiritul militant, de păstrare a identității culturale, este și citatul Academicianului **Ion Aurel Pop**: «*Avem un creator de talia lui Eminescu și ne dezicem uneori de el, avem o sărbătoare a culturii naționale și ne rușinăm de ea, dacă nu de substantivul „cultură”, atunci de adjectivul „națională”, ca și cum ar fi ciumat...*»

Cei ce nu iubesc literatura și cultura neamului, sunt săraci cu duhul și cu spiritul patriotic, neștiind că: „Dintr-un popor nu rămâne nimic, decât cultura.” (Mircea Eliade)

Născut și crescut pe plaiuri mioritice (Focșani - Vrancea), Ionel Marin, fiind înzestrat cu spi-

(continuare în pag. 37)

ritul creștinismului, aprofundează în cartea „Patrie, credință, regăsire” și **tema religioasă**, găsim de cuviință a-l cita pe cărturarul **Artur Silvestri** cu îndemnul: „Să rămânem credincioși ființei spirituale românești și să ne menținem identitatea în fața tendinței globaliste și ateiste a lumii”.

Pentru profundă religiozitate este citat și inventatorul **Iustin Capră**: „Suntem spirit, înainte de toate. Genialitatea, inteligența, nu ți le dă școala, care uniformizează. Ea dă informația. Minte vine de la Dumnezeu. Asta e neonicreția, înscrierea în canoane din care nu mai poți ieși. Cine vrea, găsește soluții, cine nu, găsește scuze. De aceea Biblia spune că Dumnezeu a făcut pământul din nimic”.

Din spirit patriotic și cu sentimentul recunoștinței pentru personalitățile istorice și culturale române, scriitorul **Ionel Marin** evocă în cartea sa, viața și contribuția la progresul științific și cultural a celor mai ilustre reperi: **Mihai Eminescu** - „Spiritul tutelar al neamului, omul deplin al culturii române” (C. Noica).

Savantul **Nicolae Iorga** scria despre Eminescu: „Nu a fost om care să cunoască viața românească din toate provinciile și scrisul românesc din toate timpurile.”

Adrian Păunescu - „Ultimul mare poet social român”, cum îl considera Ac. Eugen Simion.

Grigore Vieru - poet patriot și promotor al idealurilor românilor din stânga Prutului.

Constantin Brâncuși - părintele sculpturii moderne.

Regina Maria - exemplu de patriotism și dăruire pentru neamul românesc: „Mama Regină”, „Mama răniților”, „Mama soldat”, legată sufletește, până la moarte, de pământul românesc și poporul român.

Constantin Brâncoveanu - Domnitorul martirizat împreună cu cei 4 fii ai săi - candelă credinței la troiță vie a dragostei de țară.

Nicolae Iorga - „Un patriarh al culturii române” („Istoria românilor” în 10 volume).

Aurel Vlaicu - primul român care a mângâiat norii dintr-un avion conceput de el.

George Enescu - geniu al muzicii universale: compozitor, dirijor internațional, profesor...

Bogdan Petriceicu Hașdeu - scriitor, istoric, publicist...

Gheorghe Pastia, reputat om de cultură: „Nimic pentru mine, totul pentru neam și cultură”.

Victor Frunză - reputat scriitor și istoric: „Istoria comunismului în România”.

Iustin Capră - unul din cei mai remarcabili inventatori români.

Gheorghe Buzatu - istoric-literar.

Ca promotor cultural - **Ionel Marin**, Președinte-fondator al „Festivalul-Concurs național de creație literară – **Bogdania**”, organizat în fiecare an și ajuns la „**Ediția VII**”, militează pentru promovarea tinerelor talente literare, printr-un îndemn pe care ar trebui să-l urmeze, în primul rând, demnitarii de rang înalt, ce dețin pârghiile Puterii politice și economice:

„În lupta pe care o poartă cu demnitate, ale cărei semne vor rămâne în timp, mai ales prin atenția acordată descoperirii, cultivării și promovării tinerelor talente, care, prin rezultate, din ce în ce mai consistente, de la o ediție la alta, sunt speranțe că o să dăm de izvorul care a alimentat toate momentele ce au îngăduit împlinirile devenirii noastre

istorice, inclusiv, pe cea mai de preț, cea de la 1 Decembrie 1918, expresie a valorii maxime a etnicității noastre. Dacă o să vrea Bunul Dumnezeu, sărbătorirea acestui moment, ne va îngădui să luăm act de sămburele viu, fantastic din care s-au izvodit și Miorița și Eminescu și Pârvan.”

Cartea scriitorului **Ionel Marin** - „Patrie, credință, regăsire”, publicată în anul Centenarului Marii Uniri 2018, poate fi un îndreptar istorico-literar, util cititorilor interesați de istoria și cultura neamului românesc, spre documentare și îmbogățire spirituală, a cărei analiză o închei cu îndemnul arghezian: „Carte frumoasă, cinste cui te-a scris!”

(urmăre din pag. 26)

pedepsei se dovedește alt blestem de iele. Pentru că l-a refuzat pe CVL ce-i ceruse acei bani, acesta l-a denunțat la miliție și... cartea se-ncheie cu descinderea milițienilor, gă-sirea (după a doua încercare) a geamantanului buclucaș în răcitorul Râșnovenilor și arestarea (din nou) a celui turnat.

O coadă de rândunică narativă care sugerează sau lasă posibilitatea unei continuări a story-ului de certă valoare, percutanță stilistică, dinamism descriptiv și dialogal, mister arhitectural și limbaj adecvat. Aștept „recidivele” lui Dan Claudiu Tănăsescu și mi-amintesc cu nostalgie vremurile de ieri-alaltăieri când ne-am intersectat, el fiind un preferat al marilor nume (inclusiv al lui Monșer Marin Preda la Mogoșoaia ultimelor sale clipe), iar eu admiratorul lui (și-al lor) din umbră sau din redacția revistei „Pentru Patrie” pe care-o conduceam atunci.

Camelia ARDELEAN

Mirela Ianuș Dinga - Arpegii sau muzica sufletului

Așa cum spunea Paul Valery, "Poezia e o artă a limbajului..."; ea poate fi un vals amețitor sau un tango pasional, un zbor spre înalt sau o cascadă vijelioasă, dar indiferent pe ce "note" se "dezlănțuie" sau pe ce tărâm se aventurează, ne aduce în suflete vibrații ori trăiri de neimaginat.

Una din poetele devenite dragi inimii mele, Mirela Ianuș Dinga, a cărei poezie se încadrează, din punctul meu de vedere, în descrierea de mai sus, ne încântă cu un nou volum, *Arpegii* (Editura "Detectiv literar", București, 2018), prin care ne invită în lumea transparentă a emoțiilor sale, țesute în versuri de o prospețime remarcabilă. Puternică și vulnerabilă în același timp, ea "dansează" în propriul ritm, revenind cu o poezie înveșmântată într-o haină purpurie, de gală, așa cum, de altfel, ne-a obișnuit.

Cu o prefață semnată de Nicolae Dajiba și o postfață de Emilian Marcu, volumul cuprinde circa 70 de poezii în vers clasic sau liber, în care imaginația autoarei dă naștere unor figuri de stil inedite și pline de savoare. Cartea începe în forță, cu un poem unde bate clopotul unei iubiri (ce pare) pe cale să se destrame: "Ne-ncălzeam cu lămpi de vânt bolnave/ când gemeau înăbușit stejari/ martori ai ciudatelor epave/ și ai licuricilor hoinari"; în timp ce "încercam să ne-amintim de noi/ îndrumați de degetele sorții/...// ocrotiți de pasărea albastră/ ce-și făcuse cuib sub fruntea verii", "la doi pași de pieptul nostru, scut/ împleteau din țipete cocorii" (*Sonată*).

În următoarea poezie, intitulată sugestiv *Sculptori*, autoarea continuă să modeleze cuvântul cu migala unui profesionist, rezumând imagini artistice de mare expresivitate: "La grumazul obosit, salcâmi/ și-au legat un fir de curcubeu,/ cai neputinței când stăpânii/ și-i schimbau din ce în ce mai greu". Ea realizează că "războiul" din(tr-un) cuplu este unul în care nu poate exista vreun învingător: "Măsluite cărți aveau să-mi spună/ că eram vrăjmași pe-un front absurd/ în mulajul pietrelor sub lună/ scâncetul de tălpi eu îmi ascund" (*Pulsul clorofilei*). Până la urmă, fuga de conflict pare cea mai bună soluție, mai ales când "Nevoiași purtăm desaga lungă/ a tăcerii apăsând pe umeri": "Și sub flamuri sfâșiate-n noapte/ dezertăm, noroiul sterp călcând/ sângerează alfabet-n șoapte/ lung în seva teilor de rând" (*Dezertare*). Teiul, arbore considerat sacru în unele zone geografice, simbolizează dragostea conjugală și fidelitatea, simplitatea, inocența și bunătatea, iar utilizarea sa deseori în versuri ne poate "ajuta" să "citim" mai ușor sufletul poetei.

În timp ce "Se topesc de sete și de teamă/ flăcările-albastre pe comori/...// Și ne mușcă dinții înnopțării/ în livada vișinilor muți", Mirela Dinga (ne) mărturisește că drumul iubirii (sale) nu este deloc ușor, fiecare clipă în doi fiind un examen greu de trecut, dar care merită orice sacrificiu: "Dezbrăcați de dor și chiar de gânduri/ ne căznim să păcălim uitarea/ lângă tâmpla zării rânduri-rânduri/ plâng cocorii săgetând mirarea" (*Întornare*). Cocorul, simbol important în cultura mai multor popoare, revine adesea pe parcursul cărții. El este un semn al longevității și fidelității, al puterii de a zbura, al meditației și contemplației, dar nu în ultimul rând, al

regenerării, fapt ce denotă că autoarea posedă forța interioară de a merge mai departe, alături de cel ales (atunci când merită efortul) sau de a se înălța singură spre zenit, purtând pe aripi speranța și optimismul, dacă "zborul" în doi nu este posibil.

Prin venele poeziilor Mirelei curge tumultuos viața; ea este o ființă pătimașă, care nu se sfiește să-și "strige" iubirea în versuri, fără teama de a fi judecată: "Împușcați în noaptea nunții-n piept/ vișinii se scutură de flori/ sâmburele crud al unor zori/ încolțește-n rouă când te-aștept/...// și când brațul tău mă-ncolăcește/ bocet lung în vișini înfloreste" (*În livezi*). Florile de vișin, care, prin analogie cu cele de cireș, ar putea semnifica, de asemenea, dragostea, modestia și puterea, dar și vremelnicia, trecerea rapidă a vieții, revin constant și deloc întâmplător pe parcursul volumului.

Impetuoșitatea imaginației autoarei atinge cote maxime într-o altă declarație înflăcărată, în care "cu picături de foc ne încerca/ dorința rădăcind pe piept de plauri", atunci când "săgeata dorului încet creștea": "Și-n nechezatul razelor lunare/ îngenuncheam în humă răbdători/ urmași ai zeilor ce uneori/ gustau delirul frunzelor amare/...// Și ne durea când cornul toamnei viu/ suna în ierburi arse a pustiu" (*Delir de frunze*).

Acest "joc" al dragostei continuă nestăvilit în paginile cărții, demonstrând că iubirea poate fi și frumoasă, mai cu seamă atunci când (ne) este săpată în destin: "din cadența unor stinse stele/ decupasem semnătura sorții/...// ne sădeau iar iele desfrânate/ sâmburele dorului în gleznă" (*Urme*). Aceasta nu înseamnă că, uneori, "lupta" pentru a menține corabia iubirii la suprafață nu este grea: "Extreme căi ne-ademeneau decis/ către profunde grote ale firii/...// Și

(continuare în pag. 39)

rătăceam pe dunele uitării/ noi, condamnați să ne-nrudim cu teama/ noi, renegații înrudiți ai sării/ din lacrimile care-n ochi dau iama” (**Înrudire**).

Chiar dacă iarna din suflet este grea și moho-rătă, în versurile Mirelei, până și aceasta are culoare, dată de tropii originali și îndrăzneți: “Și mă pierdusem iarăși prin zăpezi/ ieșind din unghiul gândurilor tale/ dar în oglinda fulgilor mă vezi/ și mă supui sentinței marțiale”, cei doi parteneri ai “calvarului” fiind “soldați pierduți în țara nimănu/ purtând în schije visele de ieri”, care încearcă să găsească un colac de salvare al simțămintelor aflate în pericol de “topire”: “și lacăte se închinău în joc/ pe lada-n care am închis uita-rea/...// Și brusc zăpezile în carnea noastră/ mai cuibăreau dureri și vălvătăi” (**Zăpezi**) sau: “ochii tăi dor adânc până-n gând/ în genunchi scoici uitate-n suspin/ perle țes cu nisipul valsând” (**Balans**).

Apare în “peisaj” un alt simbol, oglinda, des utilizat în poemele autoarei, care semnifică înțelepciunea și cunoașterea sinelui, necesitatea de a rămâne realist în orice împrejurare: “Oglinzi nu vor să ne mai mintă ochiul/ atâtea schije ne rămân în carne/...// Atâtea gânduri se ciocnesc de lacrimi/ și ne târăsc spre zâmbete și rugi” (**Sărbătoare**).

Despărțirea este întotdeauna dureroasă (“pe cărări cu pași cristați de dor/ ocolisem oazele de soare”), dar și mai dureroasă este temuta singurătate în doi: “Prosternați pe treptele prea roase/ ale unor jurăminte seci/ ne săpau dureri adânc în oase/ degetele nopții tot mai reci” (**Uitare**) sau: “Ne ciopleam oglinzi din coapsa dură/ a tăcerii străvezii și reci/...// Despărțiți de valuri de cuvinte/ învățam să lunecăm pe spini” (**Aripă**).

Uneori, în timpul unui “zbor în jos, în fose abisale”, lumina se poate trezi brusc din vis, moment prielnic pentru metamorfoza mult așteptată: “iar polul nord murea în fiecare/ petală de zefir zburând spre cer” (**Îngeri obosiți**). Alteori, din contră, încep să supureze chiar și rănille cicatrizate ale sufletului: “Mai plâng lângă ușa tăiată de frică/ în calcarul moale al ochilor tăi/ colindul dorinței sub piele abdică/...// ecoul privirii nu pot să-ți ascult./...// Nu pot să mă las defrișată de umbre” (**Răni închise**); “valsul lung peste umărul verii/ ascundea iar abisuri sub pleoape” (**Steme arse**).

Chiar dacă se spune că timpul vindecă orice rană, acest lucru pare a nu fi valabil în cazul Mirelei: “Și în hamacul suspendat jilav/ din ochii tăi către tăcerea mea/...// din umbre împleteam iar amulete/ să facem față albului din jur” (**Sub vișini**); “legați la ochi ne îndreptam spre sine/ cu răni în piept așa grăbit cârpite” (**Pe crucile cuvintelor**); “Nu se sfârșea șiragul pur de lacrimi/ ce uneori sfințea în noi privirea/...// Ne spovedeam granulelor de teamă/ ce în clepsidre coborau pe-ascuns” (**Atât de alb**); “Nu-ndrăznim să provocăm la sfadă/ timpul mărunțindu-se în ceas” (**Dor**).

Cu toate că autoarea pare o persoană care nu se lasă ușor doborâtă de greutate, uneori realitatea își spune cuvântul, neîndurător: “Încălciți în miresme și umbre/ invocăm iar fiori fără rost/ transformăm râul labei ce-a fost/ în rotunde, abstracte penumbre./...// noi, străjeri la un fals paradis/ peste plâns construim iar un pod” (**Străjeri**).

Una dintre cele mai frumoase declarații de dra-

«Mirela Ianuș Dinga e cea care așază o frunză pe suprafața paharului, străduindu-se să-i păstreze astfel toate picăturile.

Doar că paharul ei e plin cu apă vie, cu rouă, cu lacrimi... Acestea din urmă devenind, pe rând sau toate odată, alte sinonime ale poeziei pe care o scrie.

Atunci neîmplinirea cu așteptarea îi mențin tinerețea sufletului, iar ea recuperează „speranța scoasă la meza” cu ajutorul poemului, versului, metaforei, pe care Mirela Ianuș Dinga le numește arpegii.»

Nicolae DABIJA

«Intrând în ritmul executării succesive a notelor unui acord, de această dată un acord liric, Mirela Ianuș Dinga, explorează, până la detaliu stări sufletești diferite, stări care au menirea de a-i contura tumultul trăirilor sufletești într-o succesiune rapidă (ca la harpă), începând cu tonurile joase și ajungând, de la acut la grav. Ecouri poetice vin dintr-o lume dorită, o lume sperată, o lume visată spre a o defini și poate pentru a avea efectul fulgerului care descarcă energia acumulată.»

Emilian MARCU

ISBN 978-606-021-017-7

goste pe care cineva și-ar dori să o primească de la per-soana iubită (“Se arunca-n abisuri iarăși gândul/...// Pe pielea mea te respira cuvântul” - **Halta unor aștri**) ne demonstrează încă o dată, dacă mai era nevoie, că Mirela Dinga este binecuvântată cu ardoarea sângelui latin, nu doar cel dobândit la naștere, ci și cel “împrumutat” de pe meleagurile care au adoptat-o (Italia). În drumul său plin de meandre între **Vis și abis**, ea își află “dorul nemăsurat/ căutându-și mormânt”, “cu lacrimi slobozite în vă-păi” (**Privire**), într-un decor apocaliptic: “fug statui în delir de pe soclu/ ca și cum ar urma un blestem” (**Parfum**).

Experiența de viață a Mirelei poate fi a oricăruia dintre noi. Captivi uneori într-o relație în care trăim la poluri opuse (“De humă suntem, arcuiri și săgeți” – **Fugim**), încercăm să ne eliberăm de noi înșine, dar singurul lucru pe care îl (mai) putem face este să ne resemnăm: “De sub haina ca de molii roasă/ a atâtor surde remușcări/ ne plecăm ca fânul crud sub coasă/ fluturând stindardul altor zări” (**Evadare**); “În mlaștina cuvintelor pe rând/ ne afundăm ades până la piept/ și remușcări se cuibăresc în gând...” (**Doină**). Motivul acestui “abandon” este unul neașteptat: “sub flamuri zdrențuite adeseori ne-ajunge/ un gând care vâslește din ce în ce mai greu” (**Legământ**).

Chiar dacă versul clasic al Mirelei, abordând rima îmbrățișată sau încrucișată, cu o muzicalitate și o viva-citate aparte, poate acapara ca o simfonie de cuvinte atenția iubitorilor genului, nu trebuie nedreptățit versul liber, căruia poeta îi acordă (cel puțin) aceeași importanță: “Ne fream de priviri ca de pietre” (**Ochii tăi**) și “căutam cu tălpile goale/ zvârcolirile licuricilor/ mușcați de datoria împreunării” (**Priviri**); “cât doare

(continuare în pag. 40)

îmbrățișarea/ deasupra corzilor/ bolnave ale viorilor/ când notele muzicale/ se aruncă-n flăcări” (**Cât mă cunoști**), ne mărturisește ea, pe același ton melancolic, impregnat de fior liric.

“Uneori mă dureai din oglindă/...// gândul meu se spiona/ sinucigaș în oglindă/ dar mâinile tremurau/ doar dincoace/ de obrazul ei fără riduri” (**Oglindă**) este confesiunea unei femei ce nu se sfiește să-și declare sentimentele, chiar și așa, pline de răni sau “vânătași”. Atunci când apar, fie și “în spatele norilor”, “caravele de zefir și foc” care “ne-aruncă-n pieptul altei primăveri” (**Ca o tăcere**), este semn că mai există totuși o șansă de a face să renască, din cenușă, sentimentele ce dogoreau cândva.

Această pendulare permanentă între suișurile și coborâșurile iubirii continuă (“în pieptul tău mă/ regăsesc despicate/ bătaie de inimă viforoasă” - **Sufiu**), a-vând ca “parteneră” tăcerea, unul dintre cei mai de temuți dușmani ai cuplului: “înfloreau scânteii/ între gândurile noastre” (**Lacrimă**); “dincolo de măștile de ceață / ne lăsam/ măsurăți de zvâcnetul/ îndrăzneț al tăcerii” (**Ancore înalte**); “Nempotmoleam în tăcere/ ca-n zăpezi virgine” (**În tăcere**); “Atârnați de coardele vocale/ ale ploii/ încercam să ne mulăm/ pe strigătul tăcerii” (**Vânt rățâcit**); “în frunzișul tăcerii/ erau mereu ascunși/ sculptori rătăciți/ cu mâinile mușcate de argilă” (**Răni**); “Eram doar abisuri frânte/ deslășite în/ putregaiul cenușiu/ al tăcerii” (**Noi**); “Două iederi eram, sălbatic/...// cu tăcere-mpletită-n cunună” (**Îmbrățișare verde**); “Așteptai bătut în cuiele tăcerii” (**Încântare**) etc.

Citind versurile pline de patos ale Mirelei Ianuș Dinga, indiferent de forma abordată, nu poți să nu simți! Oricât ai fi de amorțit sau atins de nevrăgile acestei existențe pline de neprevăzut, începi să te trezești la viață. Ea are “acel ceva” numai al ei, care ar mișca și o piatră. Amprenta personală puternică se resimte în fiecare slovă. Chiar dacă a trebuit să nedreptățesc multe alte poezii, din care aș fi putut aduce argumente trainice în sprijinul afirmațiilor mele, cred că lectorul și-a făcut deja o idee despre disponibilitățile lirice ale acestei poete românce din țara lui Dante. Ea pare să fi găsit secretul combinațiilor de cuvinte menite să producă emoții adânci.

Poezia Mirelei este casa ei, locul unde ea se simte cel mai bine și unde sufletul poate atinge înălțimi de neimaginat. Chiar dacă păstrează același ton elegiac resimțit și în celălalt volum, despre care am scris cu puțină vreme în urmă (**Arabescuri**), versurile sale clocotesc de energie și dorință (subconștientă) de a merge mai departe. Nu știm cum vor evolua lucrurile în viața ei personală, însă în ce privește poezia, cred că drumul său este unul bine conturat, fără asperități. Indiferent dacă va zbura ori va ajunge valsând până la ținta ei, aceea de a sculpta cuvântul după simțirea proprie, pentru mine va fi mereu o delectare să o însoțesc...

Mihai MERTICARU

SONETUL COPILĂRIEI

C-un braț de soare și culori îmi vine
Copilăria-mi pe aripi de zefir,
Rămâne în preajma mea cât s-o admir,
Durerea-mi, necazul, le ia cu sine,

Lăsându-mi un scurt răgaz să mai respir.
Revăd aievea da capo al fine
Cum știe nostalgia să se îmbine
Cu bucuria trăită fir cu fir.

Aud chiote, larmă-n bătătură,
Urlete, jocuri, țipete, balamuc,
Iepuri, păsăret și alergătură,

Evanescență, simfonie pură.
O umbră, văd cum zboară dintr-un sătuc,
Nu mai știu bine dacă vin sau mă duc.

SONETUL UNEI ZÂNE

Cu irizări de tainice topaze,
Comoară, în ochii ei, se ascunde
Cum alta-n lume nu găsești oriunde,
Întreagă, e un zâmbet printre raze,

O oază pură a lumii imunde,
Livadă încârcată cu naramze,
O zână în diverse ipostaze,
Splendoarea sortită să ne inunde.

Născută a fost să ne fie regină,
Câmp înflorit, făptură de zăpadă,
Ca pe-o părere, durerea alină,

Pătată, dacă e, moare hermină.
Se scaldă-n ape curgând în cascadă,
E un mister, o nimfă, o naiadă.

SONETUL UNUI TANDEM

Tu, chip smerit al dorințelor mele,
Eu, bolnavul de visuri și mângâieri.
De peste mări, venit-ai să mi le-oferi,
Ca să-mi sufle mereu vântul în vele

Și cel dintâi să fiu printre năieri,
Ocolit de năpastă și-alte rele
Asemenea unui cuib de rândunele,
Imun la lăcomie și la averi,

Fericit doar cu un plus de culoare,
Un pic mai miresmată să văd lumea,
Mai calmă și mai binevoitoare.

Vino cu mine să fim o dogoare,
Din licoarea veșniciei, ia și bea,
Înstăpânește-te în inima mea!

Lazăr MAGU

Rodire

Ca o bulboană de culori
adâncă, adâncă,
grădina clipocește
din toate albinele ei.
O fată harnică dă cu var
trunchiurile adormite ale caișilor.
Deodată florile caișilor
se deschid - îmbobocesc.
Fata îmbobocește instantaneu,
rochia ei devine roz,
părul ei devine roz
- o imensă floare de cais.
Anul acesta vor rodi
și caișii și fata.
Lacomă, primăvara atinge
tot ce întâlnește.

Întrebări de primăvară

Întâi bufnițele grădinii
- felinare care au ars toată iarna
la flacăra de veghe, au spart
înserarea de fontă cenușie
din coronament.
Apoi au venit pirotehniștii
și au aprins chibrite
în toate ramurile.
Mi-am întins mâinile
și degetele mele
au devenit scăpărători.
Acum pomii sunt candelabre aprinse
iar îngerii se întrebă:
- De unde este atâta lumină în cer?

Furia laptelui

Ne-mpresoară înflorirea
ca o boală luminoasă.
Domnul Însuși e în transă
- într-o haină de mireasă
își vopsește-n alb Zidirea.

Ne-mpresoară înflorirea
ca un regiment de fluturi
care strigă: - Să te bucuri
cu auzul și privirea
de ființe și de lucruri.

Ne-mpresoară înflorirea
ca un lapte furios
care-mbracă omenirea
din coroană până jos.
Luna e un sân frumos.

Ca un clopot alb, de os
ne absoarbe înflorirea.

Mărțișor

Un șnur era - el, ea - o ață
înveșmântați de sărbătoare
și o retorică măreață
îi răsuce-n îmbrățișare.
În alb era el îmbrăcat
iar ea în roșu era, toată
- plop, iederă puși la olaltă.
Și în îmbrățișarea lor
erau ei primul mărțișor,
prins în lumina înserării
pe pieptul plin al primăverii.

Explozie vegetală

A pus o mână dinamită-n muguri
și-n fiecare mierlă o vioară.
Trezorerii de miere și de ceară
albinele înalță în amurguri.

Au înverzit pădurile pe hartă.
Martirii, în cetate, aprind ruguri...
Câmpul lui Marte e arat de pluguri -
e înflorirea artă pentru artă.

Ca deșteptați din somn și din hipnoză,
întemnițații, azi, zâmbesc la paznici...
Le cer să fie cordiali și pașnici,
pe pielea lor să nu mai scrie proză.

Petale au zidarii în mistrie
- grădinile sunt cărții de poezie.

Primăvară

Evreii n-au știut ce o să fie
invazie de fluturi, parastas,
bobițele căzute în pustie
albindu-le tacâmul în popas.

Nici noi nu știm cum umblă prin grădină
cerești căruțe, îngeri puși în ham...
Doar le simțim sudoarea de sulfină
când ochi de miei descarcă-n orice ram.

Și ne-ntrebăm: - Ce ar putea să fie
această umbră albă de Vecie?

Lucian IONIȚĂ**PIETRARUL**

El scrie cu inima
 Pe praful metafizic
 Tăcerea și rănilile iluziilor
 Leagă apoi cu o bentiță roșie gândurile în frac
 Noi punem peste pietre nisip analgezic
 El scrie cu degetele reumatice
 Tardive doruri în costume de gală
 Așteptându-și rându-l la ruleta rusească
 Iar în inima lui înflorește cerul.

SEMNUL UITĂRII

Ascultați tăcerea aceea lichidă
 Ne-a spus păstrătorul fericirii însingurate
 Lacrima uitării e neagră
 În ochii cu sărbători impudice
 Dragostea și moartea
 Conviețuiesc
 Într-o cununie a înfrângerii
 Tu ești semnul acela
 Uitat pe un cer în suferință
 În care doar umbra mai are ceva de spus.

UITUCUL

Mi-am uitat inima sângerândă
 și câteva tristeți nefardate
 pe o bancă într-un parc
 lângă inima ta amară
 într-o țară îndepărtată, imaginară
 acolo unde ne aruncăm trupurile goale și uscate
 într-o râșniță care ne macină mereu sentimentele
 și cuvintele se apropie cu sfială
 ca două aripi de sfinți într-o supradoză de fericire
 iar eu mă inventez că într-o lume confuză
 umbrele noastre vor sta
 departe una de alta ca două câmpii nesfârșite
 deschise să intre emoțiile de primăvară
 cu- alaiul lor de flori, de fluturi și de teamă
 și vor vrea să se culce într-o liniște algebrică
 având în inimi o carte de rugăciune –
 fericirile umbrei purtate ca talisman .
 Dragostea noastră - un cântec sublim
 arzând ca o cruce verde în țintirim.

BRACONIER

Ca o fântână tainică de foc
 Ascunsă ciudat pe fundul mării
 El, braconier de slove vechi,
 Adună din razele lehuze ale soarelui
 Taine crude
 Pe care cu miga de ceasornicar
 Le răsădește în cuiburi proaspete de metafore

Uneori pipăie cu teamă
 Cornițele fragede ale epitetelor
 Mângâie sânii tineri ai comparațiilor
 Sau aruncă paloșele tăioase din antiteze
 În bilonii cu sâmburi de idei
 Ca să vâneze doar tainele coapte...

TRECERE

Nicio amintire nu s- a întors din viitor
 Am ajuns la poarta întinericului
 Unde o toacă ruginită ne sparge timpanul
 Singurătatea o port cu mine
 Cu inima suspendată între două ecouri
 Între două trupuri electrice
 Inerția lucrurilor așteaptă la bariera sângelui
 Fotosinteza fericirii s-a oprit la cotitură
 Aceasta este viața ta anterioară
 Ia-o și poart-o ca pe-o haină murdară
 Sau mai bine spal-o cu sânge de fluturi
 Danseză-mă în trupul tău
 ca pe-o pasăre- n zbor
 până când visul va deveni pasăre
 Legea tristeții n-a fost abrogată
 memoria dorului are mai multe lacune
 atâta dragoste de sine
 în trupul meu victorios.
 Poarta s-a spart
 am trecut dincolo ca un copil în cărca luminii.

INTERDICȚIE

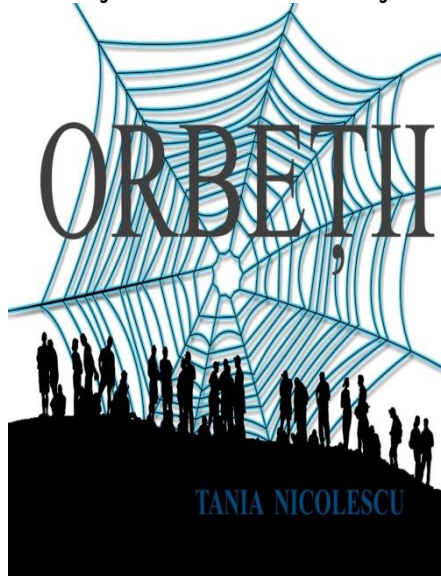
Timpu-l nu respiră nimic
 Acolo-i o măcelărie care tranșează
 visurile în porții mici
 Pentru dejunul copiilor nenăscuți
 Dacă am trăi după sfaturile Lui
 Șerpilor s-ar lepăda de cele trei rânduri de piele
 Și-ar cânta în stranele lunii
 Zidurile roșii s-ar strămba sub greutatea luminii
 Bătrânii ar alunga cu telecomenzile Alzheimerul
 Trupurile n-ar mai fi înseriate ca biletele de loto
 Dragostea n-ar avea pielea de sticlă
 Din unghii n-ar crește arbori de sare
 Lumea n-ar fi o bucată de lut căzută
 din roata Olarului
 Tu n- ai putea să-ți faci selfi cu umbra pustiului
 Respirația orașului nu s-ar opri
 în ghenele de gunoi
 Dar noi am putea fi împreună
 să creăm propriul nostru sistem planetar
 Îngropându-ne visurile în gropi transparente.

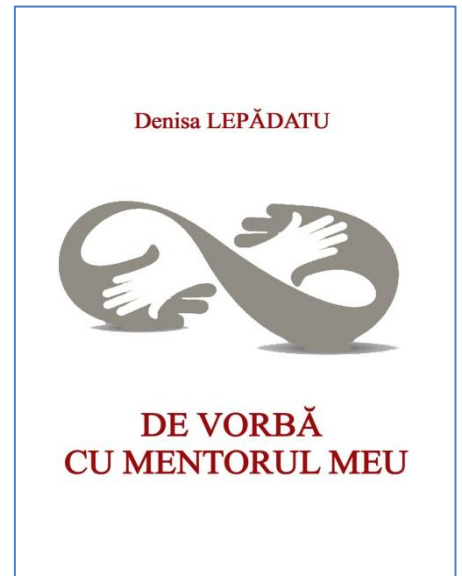
CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

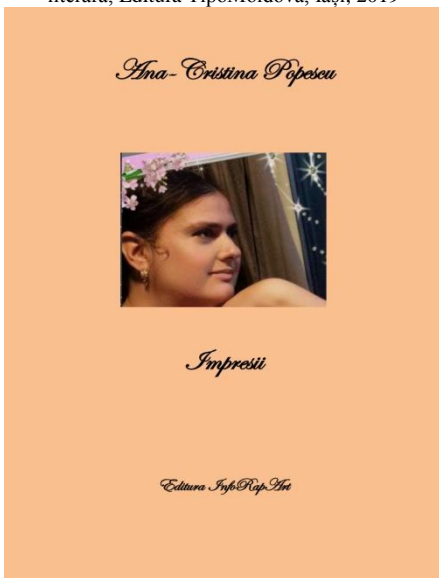
Dumitru Anghel – De la cronică muzicală la critica literară, Editura Tipomoldova, Iași, 2019

Tania Nicolescu – Orbeții
Editura InfoRapArt, 2019

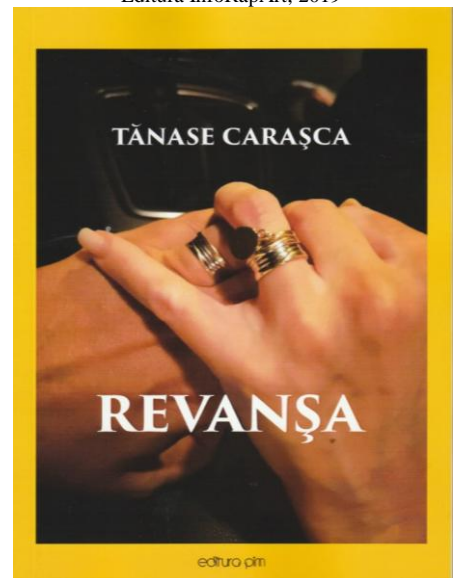
Denisa Lepădatu – De vorbă cu mentorul meu
Editura InfoRapArt, 2019

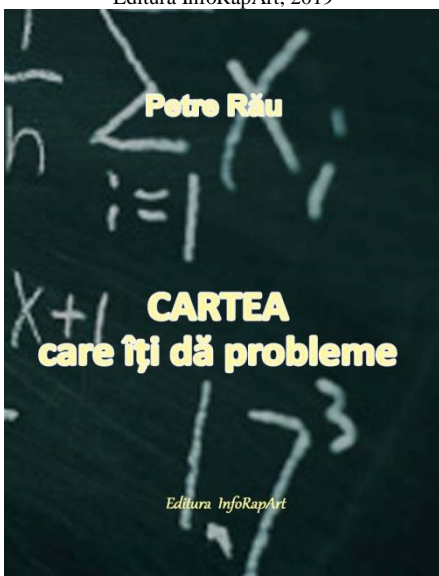
Ana Cristina Popescu – Impresii
Editura InfoRapArt, 2019

Claudia Groza – Avionul năzdrăvan
Editura InfoRapArt, 2019

Tănase Carașca – Revanșa
Editura Pim, 2019

Petre Rău – Cartea care îți dă probleme
Editura InfoRapArt, 2019

Romona M. Mihăilescu - Fifi, un cocoș cum altul nu-i
Editura InfoRapArt, 2019

Marin Didina – Statutul social al clerului în Evul Mediu... Editura InfoRapArt, 2019

BOEMA

apler

www.boema.inforapart.ro